

PROJEKT

Wieloletni
Strategiczny
Program Operacyjny
Powiatu Gnieźnieńskiego
na lata 2014 – 2020

Powiat Gniezno
Królewska Tradycja

*Tu powstała Polska
i tu stawiamy na rozwój w miejscu godnym inwestycji*

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
<i>Skład zespołu strategicznego.....</i>	<i>4</i>
<i>Wykaz instytucji i placówek oraz opracowań, z których pozyskano informacje</i>	<i>5</i>
Przesłanki dot. podjęcia prac nad WSPO Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020	7
Diagnoza stanu Powiatu Gnieźnieńskiego w 2013 roku	11
<i>Potencjał przyrodniczy.....</i>	<i>11</i>
<i>Ludność</i>	<i>11</i>
<i>Potencjał gospodarczy</i>	<i>13</i>
<i>Rynek pracy.....</i>	<i>14</i>
<i>Edukacja i sport.....</i>	<i>16</i>
<i>Turystyka i rekreacja.....</i>	<i>23</i>
<i>Kultura</i>	<i>31</i>
<i>Sektor produkcyjny.....</i>	<i>33</i>
<i>Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.....</i>	<i>36</i>
<i>Infrastruktura komunikacyjna</i>	<i>37</i>
<i>Infrastruktura elektroenergetyczna</i>	<i>42</i>
<i>Infrastruktura gazowa</i>	<i>42</i>
<i>Infrastruktura wodno kanalizacyjna</i>	<i>43</i>
<i>Ochrona środowiska.....</i>	<i>45</i>
<i>Pomoc społeczna udzielana mieszkańcom</i>	<i>51</i>
<i>Opieka medyczna.....</i>	<i>54</i>
<i>Bezpieczeństwo mieszkańców.....</i>	<i>56</i>
<i>Realizacja PRL-u w latach 2006-2012.....</i>	<i>59</i>
Analiza SWOT Powiatu Gnieźnieńskiego.....	60
<i>SWOT Powiatu Gnieźnieńskiego.....</i>	<i>65</i>
<i>Mocne strony</i>	<i>65</i>
<i>Słabe strony</i>	<i>66</i>
<i>Szanse</i>	<i>67</i>
<i>Zagrożenia</i>	<i>68</i>
Wizja Powiatu Gnieźnieńskiego.....	70
Cele strategiczne i operacyjne Powiatu Gnieźnieńskiego	70
Zestawienie projektów z WSPO na lata 2014 – 2020	72

Wstęp

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie zleciło Gnieźnieńskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. opracowanie dokumentu strategicznego pn. Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020. Starosta Gnieźnieński Pan Dariusz Pilak wydał w dniu 31 maja 2013 roku zarządzenie nr 29/2013 powołujące zespół strategiczny ds. opracowania i realizacji Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego.

Skład zespołu strategicznego

- Dariusz Pilak - Starosta Gnieźnieński – Przewodniczący Zespołu
- Robert Andrzejewski - Wicestarosta Gnieźnieński – Wiceprzewodniczący Zespołu
- Alina Kujawska Matanda - Etatowy członek Zarządu Powiatu – Wiceprzewodnicząca Zespołu
- Agnieszka Rzempała-Chmielewska - Dyrektor Wydziału Promocji i Rozwoju – koordynator prac Zespołu
- Marek Kosmala - Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich
- Aleksandra Kuźniak - Dyrektor Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu
- Magdalena Musiałowicz - Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
- Małgorzata Pietrzak – Sikorska - Dyrektor Wydziału Komunikacji i Dróg
- Maria Suplicka - Dyrektor Wydziału Inwestycji i Funduszy UE
- Joanna Cieślińska - Inspektor Wydziału Inwestycji i Funduszy UE
- Radosław Gaca - Podinspektor Wydziału Promocji i Rozwoju
- Jerzy Kałwak - Główny Specjalista Wydziału Inwestycji i Funduszy UE
- Paulina Kowalska - Inspektor Wydziału Promocji i Rozwoju
- Jerzy Krzywiński - Główny Specjalista Wydziału Inwestycji i Funduszy UE
- Tomasz Pokładecki - Inspektor Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu
- Mateusz Hen - p.o. Dyrektora ds. Lecznictwa Zakładu Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie
- Agnieszka Horoszczak - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie
- Małgorzata Matczak - Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie

- Grzegorz Reszko - Dyrektor Centrum Kultury "Scena To Dziwna" w Gnieźnie
- Jerzy Szczepański - Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg w Gnieźnie
- Tomasz Budasz - Radny Rady Powiatu Gnieźnieńskiego IV kadencji
- Robert Gawel - Radny Rady Powiatu Gnieźnieńskiego IV kadencji
- Marcin Makohoński - Radny Rady Powiatu Gnieźnieńskiego IV kadencji
- Maria Brykczyńska - Wiceprezes Polskiego Klubu Ekologicznego w Gnieźnie
- Stefan Pokładecki - Starszy Cechu Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości w Gnieźnie
- Jacek Wrzeński - Przewodniczący Organizacji Turystycznej „Szlak Piastowski” w Gnieźnie

Wykaz instytucji i placówek oraz opracowań, z których pozyskano informacje

- Główny Urząd Statystyczny
- Serwis mojapolis.pl - dostęp do danych o społeczno-ekonomicznej kondycji gmin, powiatów i województw
- Starostwo Powiatowe w Gnieźnie
 - Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
 - Wydział Komunikacji
 - Wydział Oświaty, Kultury i Sportu
 - Wydział Promocji i Rozwoju
 - Wydział Inwestycji i Funduszy UE
 - Wydział Spraw Obywatelskich
 - Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gnieźnie
- Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gnieźnie
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie
- Powiatowy Zarząd Dróg w Gnieźnie
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Gnieźnie
- Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie

- Nadleśnictwo Gniezno
- Polski Klub Ekologiczny Koło w Gnieźnie
- Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Gnieźnie
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie
- Centrum Kultury „Scena to dziwna”
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gnieźnie Spółka z o.o.
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. w Gnieźnie
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Poznań
- URBIS Sp. z o.o. w Gnieźnie
- Zarząd Gospodarowania Lokalami w Gnieźnie
- Foldery wykonane w ramach projektu unijnego „Tu powstała Polska – promocja kulturowego produktu turystycznego Powiatu Gnieźnieńskiego, wizerunkowego produktu Wielkopolski” realizowanego od początku stycznia 2011 roku przez Starostwo Powiatowe w Gnieźnie
- Badania realizowane w 2012 roku na rzecz PUP W Gnieźnie przez Ośrodek Badań Społecznych „INDEKS” z Poznania Zespół Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie
- Raport z audytu Szlaku Piastowskiego przeprowadzonego w okresie od 1 marca do 27 kwietnia 2012 na zlecenie Rady Programowo-Naukowej ds. Szlaku Piastowskiego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego przez Armina Mikos von Rohrscheidt
- Raport z badań turystów w obiektach Szlaku Piastowskiego przeprowadzonych w okresie od 15 kwietnia do 15 sierpnia 2012 na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego przez Armina Mikos von Rohrscheidt
- Badanie ruchu turystycznego w Wielkopolsce w roku 2011 i 2013 - wielkość, struktura oraz ocena jakości usług turystycznych i określenie turystycznego wizerunku Wielkopolski - opracowane na zlecenie Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej przez Firmę BioStat Sp. J. z Rybnika
- Publikacje darmowe Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz publikacje z projektu systemowego PO KL „Zarządzanie strategiczne rozwojem – poprawa jakości rządzenia w Polsce”: „Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej” oraz „Wdrażanie działań rozwojowych w oparciu o obowiązujące dokumenty strategiczne. Poradnik dla administracji publicznej w Polsce”

Przesłanki dot. podjęcia prac nad WSPO Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020

Pomimo, że strategia rozwoju lokalnego nie jest aktem prawa miejscowego, to Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego zgodnie z art. 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju postanowił po raz kolejny zbudować strategię kreującą politykę rozwoju. Przed opracowaniem zasadniczego dokumentu strategicznego wykonano „Raport o stanie Powiatu Gnieźnieńskiego” stanowiący nieodłączny załącznik do „Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020” i będący podstawą do opracowania diagnozy stanu Powiatu Gnieźnieńskiego w 2013 roku. Na podstawie ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku, zgodnie z art. 4 powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, przy czym zadania powiatu nie mogą naruszać zakresu działania gmin. Wśród zadań i kompetencji najważniejszych z punktu widzenia polityki rozwoju powiatu należy wymienić sprawy z zakresu:

1. edukacji publicznej (głównie prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych),
2. promocji i ochrony zdrowia (przychodnie specjalistyczne, szpitale powiatowe),
3. pomocy społecznej (prowadzenie domów pomocy społecznej),
4. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz polityki prorodzinnej (prowadzenie powiatowych centrów pomocy rodzinie),
5. transportu zbiorowego i dróg publicznych (wydawanie koncesji w zakresie transportu lokalnego na obszarze powiatu, budowa i utrzymanie dróg powiatowych i chodników przy drogach powiatowych),
6. kultury, kultury fizycznej i turystyki,
7. geodezji, kartografii i katastru (prowadzenie ewidencji gruntów i budynków),
8. administracji architektoniczno-budowlanej (wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę),
9. gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej,
10. ochrony środowiska i przyrody, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
11. przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Do zadań publicznych powiatu należy również zapewnienie wykonywania określonych w ustawach zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, instytucji i straży. Powiat może ponadto na uzasadniony wniosek zainteresowanej gminy przekazać jej zadania z zakresu swojej właściwości na warunkach ustalonych w porozumieniu.

Zanim doszło do decyzji o budowie dokumentu strategicznego rozważono najczęściej spotykane motywy budowy strategii jakimi są:

- uwarunkowania prawne – „zmuszające” administrację do opracowania strategii (jest to czynnik najbardziej efektywny, ale tylko w sensie powstania „czystego” dokumentu, który musi być)
- ocena realizacji dotychczasowej strategii (ewaluacja) – dająca przesłanki do twierdzenia, że „coś trzeba zmienić”, „coś przebiega w złym kierunku” – w tym gronie mieści się również krytyczna ocena zmian w otoczeniu danej jednostki organizacyjnej (np. kryzys gospodarczy)
- wewnętrzne przeświadczenie władz, lidera lub innych osób i grup społecznych, że warto zastanowić się nad wizją rozwoju, warto pomyśleć, czy można ją zrealizować i w jaki sposób to uczynić – ten powód wydaje się najlepszy, choć zazwyczaj występują różne czynniki jednocześnie
- względy polityczne – rozumiane jako „zmiana dla zmiany”, zdarza się bowiem, że nowe władze traktują spuściznę po swoich poprzednikach jako coś złego; wychodzi się z założenia, że teraz „my pokażemy, jak to zrobić dobrze”, bez głębszej refleksji, a przede wszystkim bez dokonania rzetelnej ewaluacji
- optymalizacja wykorzystania potencjału i zasobów dla osiągnięcia długofalowych celów, racjonalizacja interwencji
- stworzenie ramy odniesienia dla działań operacyjnych, określania zgodności z wytyczonymi celami strategicznymi, zasadami etc.
- uzyskanie dostępu do publicznych środków interwencji dzięki spełnieniu podstawowego wymogu (posiadania strategii, planu)
- promocja regionu wśród inwestorów
- integrowanie społeczności wokół wytyczonych celów strategicznych

Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 nie jest dokumentem li tylko podporządkowanym i ukierunkowanym na jeden motyw jakim w wielu przypadkach jest uzyskanie dostępu do pieniędzy europejskich i ich wydawaniu. WSPO Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 oparty jest o diagnozę i analizę SWOT a wypierany jest przez dziesiątki „kluczowych” projektów i wszystkie są ważne. WSPO jest drogowskazem związanym z rozwojem, budową gospodarki opartej o wiedzę, rozpowszechnianiem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, podnoszeniem jakości zasobów ludzkich i społecznych. Dlatego przy budowie WSPO zachowano zgodność (adekwatność) między przyjętą motywacją a diagnozą, diagnozą a celami, celami a zasobami. Oprócz ww. rozpatrywanych motywów decydujących o budowie dokumentu strategicznego wzięto pod uwagę również inne przesłanki tworzenia nowego dokumentu w nowej rzeczywistości:

- globalny kryzys
- postępującą globalizację i wynikającą z niej globalną konkurencję

- problemy środowiskowe i demograficzne
- rosnące różnice w rozwoju regionów oraz poziomu życia ich mieszkańców
- kolejną unijną perspektywę finansową
- spójność ze strategią rozwoju województwa, strategią rozwoju kraju, krajową strategią rozwoju regionalnego, planami zagospodarowania przestrzennego etc.
- identyfikowanie się przez twórców z „żywym” dokumentem

Przed rozpoczęciem budowy WSPO Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 sporządzono „Diagnozę stanu Powiatu Gnieźnieńskiego w 2013 roku”, która jest szczegółowym opisem powiatu, jak i jego otoczenia. Opracowana diagnoza jest przede wszystkim rzetelna i odpowiada na kilka kluczowych pytań: co, kiedy, gdzie, skąd, jak, jak długo, za ile ? W diagnozie określono obszary objęte analizą:

- wewnętrzne: rozmieszczenie i gęstość zaludnienia, położenie gospodarcze, rynek pracy, warunki edukacyjne i szkoleniowe, jakość życia, struktura sektorowa i powiązania gospodarcze, finansowa struktura przedsiębiorstw, udogodnienia infrastrukturalne
- zewnętrzne: rozwój ekonomiczny sąsiadów, analiza konkurencyjności regionu w porównaniach krajowych i międzynarodowych, makroekonomiczne trendy, rozwój handlu zagranicznego, rozwój technologii, symptomy delokalizacji

Diagnoza w zakresie czasowym:

- opisuje sytuację danej powiat w konkretnym momencie na osi czasu stanowiąc diagnozę statyczną docierając do najświeższych możliwych danych statystycznych umożliwiając porównywalność aktualnych danych
- analizuje obserwowane zjawiska w co najmniej 10-cio letnim przyjętym przedziale czasowym stanowiąc diagnozę dynamiczną, która tworzy szereg czasowy pozwalający określić kierunek zmian, określa dynamikę zmiany, określa „punkty przełomowe”, wyznacza trend zmian w przeszłości.

Diagnoza w zakresie przestrzennym opisuje powiat jak i jego otoczenie w rozumieniu dwojakim: dosłownym – jako bezpośrednie fizyczne sąsiedztwo analizowanej jednostki np. okoliczne gminy, powiaty, województwa czy kraje, mające na nią bezpośredni lub pośredni wpływ a także przez pryzmat sieci różnych elementów – partnerów, konkurentów, wzorów do naśladowania. Otoczenie, jest istotne nie tylko z punktu widzenia wpływu wywieranego na nasz powiat, ale także jako punkt odniesienia, tło dla obserwowanych u nas zjawisk. Bez tego tła trudno odpowiedzieć na różnego typu pytania. Przy doborze jednostek do porównań zastosowano takie kryteria jak:

- podobieństwo - wybierano jednostki podobne do naszego powiatu pod względem np. wielkości jednostki mierzonej za pomocą kryterium liczby ludności, zamożności mierzonej dochodami własnymi, określoną strukturą gospodarczą lub znaczeniem turystyki dla rozwoju danej jednostki

- wzorzec - wybierano do porównań powiaty będące liderami w określonym zakresie, które pozwalają nam na stwierdzenie, jaki dystans dzieli nas od najlepszych
- sąsiedztwo - wybierano do porównania naszych sąsiadów

Każda informacja, którą wykorzystano w diagnozie spełnia następujące kryteria:

- rzetelność - to przekonanie o prawdziwości danej informacji
- istotność - to przeświadczenie, że dana informacja będzie użyteczna na dalszym etapie prac
- aktualność informacji - to odniesienie do obecnego stanu rzeczywistości

W procesie tworzenia diagnozy wykorzystano:

- dane wtórne, które nie zostały przygotowane z myślą o tej diagnozie (np. dane statystyczne, dane z odpowiednich urzędów, różnego rodzaju dokumenty oraz obowiązujące plany, programy i strategie itp.),
- dane pierwotne, pozyskane za pomocą różnych metod na potrzeby diagnozy (np. badania ankietowe, wywiady bezpośrednie, sondaże itp.)

Będący przed nami okres realizacji Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 jest podporządkowany realizacji Strategii Europa 2020 na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Diagnoza stanu Powiatu Gnieźnieńskiego w 2013 roku

Diagnoza stanu powiatu gnieźnieńskiego w 2013 roku została przygotowana na podstawie Raportu o stanie powiatu gnieźnieńskiego, który stanowi załącznik do niniejszego dokumentu a tym samym, do Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020. Powiat gnieźnieński leży w środkowozachodniej części Polski w Województwie Wielkopolskim i zajmuje powierzchnię blisko 1.254 km². Należy on do największych w województwie zarówno pod względem liczby ludności jak i powierzchni. Ponad 140 tys. mieszkańców stanowi 4,2% ogółu ludności województwa. Główne miasto powiatu – Gniezno, leży na skrzyżowaniu dróg międzynarodowych i krajowych oraz linii kolejowych. W odległości około 50 km od Gniezna, w Poznaniu znajduje się międzynarodowe lotnisko pasażerskie i cargo - Poznań Ławica.

Potencjał przyrodniczy

Powiat gnieźnieński podobnie jak cała część wschodnia Wielkopolski jest najmniej zasobny w wodę w porównaniu z innymi regionami kraju i terenami Wielkopolski. W związku z tym grunty rolne na terenie powiatu potrzebują renowacji urządzeń melioracyjnych. Ze względu na trudne warunki wodne (opady) i stepowanie powiatu konieczne jest podjęcie działań mających na celu zatrzymanie jak największej ilości wody na jego terenie. Konieczne jest prowadzenie zadrzewień śródpolnych, ochrona tych zadrzewień oraz ochrona wszelkich oczek wodnych. Lasy w powiecie gnieźnieńskim zajmują tylko nieco powyżej 14 % powierzchni całkowitej. Wynika z tego, że konieczne jest zintensyfikowanie działań w zakresie zalesień. Sprzyjać temu powinna niska jakość gleb w niektórych rejonach powiatu. Konieczne jest również współdziałanie z właścicielami lasów, w celu ich udostępnienia i zagospodarowania dla celów turystyki i rekreacji. Analizując potencjał przyrodniczy można dojść do wniosku, że powiat gnieźnieński charakteryzuje się stosunkowo małą lesistością, deficytem opadów atmosferycznych, który niekorzystnie wpływa na rozwój rolnictwa oraz potrzebą konserwacji melioracji wodnej, które uniemożliwiają prowadzenie właściwej gospodarki wodnej.

Ludność

Powiat gnieźnieński zamieszkuje obecnie 144.381 osób. Liczba mieszkańców to ogół osób (ogółem lub według określonych cech) zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące). Nie wszystkie osoby zamieszkujące na danym terenie (a mające stałe zameldowanie w innym miejscu) posiadają zameldowanie na pobyt czasowy. Osoby te nie są uwzględnione w liczbie mieszkańców. Liczba mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego zdecydowanie rośnie z roku na rok. Począwszy od roku 2003 liczba mieszkańców rośnie w granicach ok. 200 mieszkańców rocznie, w roku 2008 liczba ta zaczyna wzrastać znacznie bardziej. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym maleje z roku na rok. Jednocześnie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Nieznacznie rośnie liczba osób w wieku produkcyjnym, która w najbliższych latach może spadać z racji coraz niższego przyrostu naturalnego. Szansą jest grupa osób z wyżu demograficznego z lat 80, która teraz zakłada rodziny i jeżeli polityka Państwa będzie wskazywać większe cechy polityki prorodzinnej to przyrost ten może zacząć rosnąć.

Z pewnością dla wielu osób pracujących w Poznaniu Gniezno stało się miejscem zamieszkania (koszty życia tańsze jak w Poznaniu). W ostatnich latach rozwinął się w powiecie (szczególnie w mieście Gnieźnie) rynek mieszkań pierwotnych stąd dla wielu osób atrakcyjne stało się kupno nowego mieszkania w centrum miasta Gniezna. Powyższe wnioski potwierdzają dane dot. liczby nowych wybudowanych mieszkań w powiecie gnieźnieńskim, gdzie od roku 2007 mamy znaczny przyrost (z 302 do 567 mieszkań). Jeżeli spojrzymy na rynek mieszkań w subregionie konińskim to zdecydowanie widać, że w roku 2003 i 2004 powiat gnieźnieński znajduje się na 5 miejscu wśród 7 powiatów w rankingu liczby wybudowanych mieszkań, a od roku 2006 zajmuje już miejsca w pierwszej trójce, z przewagą miejsca pierwszego.

Niemniej jednak wiele młodych osób wyjeżdżając na studia dzienne do Poznania i mieszkających w poznańskich akademikach często po studiach zostaje już w Poznaniu. Należy przyciągnąć absolwentów do powiatu jako miejsca atrakcyjnego do mieszkania i życia. Liczba migracji wewnątrz gmin nieznacznie wzrasta (największy wzrost do 2126 osób w roku 2007). Jeżeli chodzi o migracje wewnątrz powiatowe to utrzymują się one na stałym poziomie w granicach 600-700 osób. Natomiast bardzo widoczny jest przyrost migracji zagranicznych - w roku 2003 było to 9 osób, gdzie w roku 2011 już 68. Szybki wzrost migracji zagranicznych obserwujemy od roku 2008. Zauważalny wzrost (statystyczny) emigracyjny ruszyły w Polsce po 2004r. należy w tym miejscu dodać, że są to osoby, które dopełniły obowiązku zameldowania za granicą. W tym samym czasie w wiek produkcyjny wszedł wyżej demograficzny urodzonych w latach 80., stanowiący potomstwo wyżej jeszcze wcześniejszego, bo z lat 50. Wskaźnik dotyczący salda migracji opisuje zmiany miejsca zamieszkania w obrębie jednostki terytorialnej w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców, łącząc informacje o migracji wewnętrznej (czyli zmianie miejsca zamieszkania w obrębie kraju) i migracji zewnętrznej (międzynarodowej).

Znaczna część osób przybywająca na dany teren nie rejestruje swojej zmiany miejsca pobytu, dlatego bardzo trudne jest uzyskanie danych odzwierciedlających stan faktyczny. Dane te zgadzają się z danymi dotyczącymi przyrostu naturalnego gdzie widzimy wysoki przyrost w roku 2008. Przyrost rzeczywisty to suma salda migracji i przyrostu naturalnego, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - jest to zatem miara pokazująca, o ile osób w rzeczywistości powiększyła się lub pomniejszyła liczba ludności danego terenu, uwzględniająca zarówno przyrost naturalny (związany z liczbą narodzin i zgonów), jak migracje. Wskaźnik ten nie odzwierciedla dokładnie zachodzących zmian związanych z przemieszczaniem się ludności. Znaczna część osób przybywająca na dany teren nie rejestruje swojej zmiany miejsca pobytu, dlatego bardzo trudne jest uzyskanie danych odzwierciedlających stan faktyczny. Obecnie powinien nastąpić wzrost przyrostu naturalnego z racji właśnie wspomnianego wyżej lat 80. i przychodzącego na świat jego potomstwa, niemniej jednak duże znaczenie ma tu polityka prorodzinna państwa, pozwalająca młodym rodzicom na wychowanie więcej jak jednego dziecka. Jeśli chodzi o sytuację powiatu na tle subregionu to wciąż znajdujemy się w pierwszej trójce i jeszcze nigdy ten przyrost nie był ujemny.

W powiecie gnieźnieńskim występuje wysoki odsetek ludzi młodych, którzy wkrótce zasilą grupę produkcyjną. Pozwala to z jednej strony na pomyślne rokowania dla gospodarki powiatu, z drugiej strony biorąc pod uwagę stosunkowo wysokie bezrobocie panujące w Powiecie może powodować pogłębienie się problemów na lokalnym rynku pracy. Powiat gnieźnieński zaliczany jest do obszarów o wysokiej stopie bezrobocia i stosunkowo niskim poziomie życia. Wzrost ludności w wieku nieprodukcyjnym w perspektywie najbliższych 20 – 30 lat spowoduje wzrost współczynnika obciążenia demograficznego. Równocześnie

nastąpi spadek liczby młodzieży uczącej się na poszczególnych szczeblach edukacji. Podsumowując można stwierdzić, że powiat gnieźnieński charakteryzuje się zbliżoną do średniej wojewódzkiej i krajowej, gęstością zaludnienia, co pozwala w miarę równomiernie zaspokoić potrzeby infrastrukturalne mieszkańców powiatu.

Potencjał gospodarczy

Powiat gnieźnieński ma stosunkowo dobre perspektywy rozwoju. Miasto Gniezno to jeden z ośrodków subregionalnych w Wielkopolsce. Ośrodki te są lokomotywą rozwoju gospodarki oraz społeczności lokalnej. Niepokojące jest jednak to, że poza subregionem Poznańskim pozostałe ośrodki subregionalne rozwijają się znacznie słabiej. Stan gospodarki i poziom życia mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego pozostają w ścisłym związku z finansami publicznymi. Wielkości budżetów gmin i powiatu określają poziom życia mieszkańców i wpływają bezpośrednio na ich możliwości rozwojowe. Atutem powiatu gnieźnieńskiego jest na pewno dogodny położenie względem najważniejszych szlaków komunikacyjnych w Wielkopolsce oraz względem stolicy regionu – Poznania. Daje to możliwość aktywizacji gospodarczej terenów położonych wzdłuż ww. szlaków komunikacyjnych. Bliska odległość, jaka dzieli miejscowości położone w powiecie gnieźnieńskim od Poznania, sprawia, że przedsiębiorcy prowadzący działalność na jego terenie mają dogodny dostęp do imprez wystawienniczych organizowanych przez Międzynarodowe Targi Poznańskie (MTP).

W powiecie gnieźnieńskim w ciągu 10 lat zwiększyła się o 17,53% ilość podmiotów gospodarki. Z danych GUS wynika, że największy przyrost nastąpił w sektorze prywatnym o 18,39 %. Z pewnością wpływ na taki stan rzeczy mają różnego rodzaju zewnętrzne źródła finansowania (dotacje) działalności gospodarczej, które pomagają w pierwszych latach prowadzenia działalności, stąd osoby chętniej podejmują ryzyko otwarcia firmy wiedząc, że mogą liczyć na wsparcie finansowe i w razie niepowodzenia nie będą obciążeni finansowo np. zaciągniętym dużym kredytem. Natomiast w sektorze publicznym ilość podmiotów zmniejszyła się o 7,26%. Zwrócić należy uwagę na duży przyrost fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych o 92,31%. Na przełomie lat 2002 -2012 zmniejszyła się ilość przedsiębiorstw państwowych z 7 do 2 co miało wpływ na stopę bezrobocia. Od 2010 roku widać niewielki spadek firm prowadzących przez osoby fizyczne działalność gospodarczą o 1,26%. Natomiast w ostatnich 10 latach wzrosła ilość spółek handlowych o 91,88%. Wzrosła również ilość spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, co wskazuje na zainteresowanie firm zagranicznych rozwojem w naszym powiecie. Można mieć nadzieję, że połączenie z autostradą po przez drogę S5 w następnych latach spowoduje jeszcze większy wzrost zainteresowania naszym regionem i przyływ nowych firm. Należałoby obecnie stworzyć takie warunki dla przedsiębiorców, które pozwoliłyby nie „utrzymać” się firmom na rynku ale doskonale prosperować. Należy określić zapotrzebowanie powiatu na konkretne branże, rozpocząć kształcenie młodzieży w tym kierunku a w dalszej kolejności pozwolić na otwieranie działalności w szczególności w tych pożądanym branżach. Porównując ilość podmiotów gospodarczych w powiecie gnieźnieńskim na tle innych sąsiednich powiatów wynika, że największy przyrost w sektorze prywatnym w latach 2002 do 2010 wystąpił w powiecie konińskim wraz z miastem Konin 26,31 %, następnie w powiecie gnieźnieńskim i wyniósł 18,39 %, w powiecie wrzesińskim 9,86 %. Wymierne ilości podmiotów w naszym powiecie w stosunku do powiatu konińskiego wraz z miastem Konin są podobne ale należy zwrócić uwagę, że większość podmiotów zarejestrowanych jest w byłym mieście wojewódzkim natomiast w samym powiecie konińskim tych podmiotów jest zdecydowanie mniej niż u nas.

Dane ewidentnie wskazują jak bardzo ważny jest rozwój MSP w gospodarce naszego powiatu, dlatego należy pomagać im w rozwoju poprzez dotacje, pożyczki, szkolenia i doradztwo. W latach 2003 do 2006 inwestycje gnieźnieńskich przedsiębiorstw zamykały się w 200 mln, natomiast od 2007 opiekują na sumy rzędu 200-300mln. Patrząc na resztę powiatów subregionu konińskiego Gniezno znajduje się w pierwszej trójce wśród powiatów subregionu, w których firmy inwestują. Wzrost inwestycji w przedsiębiorstwach był w dużej mierze spowodowany możliwościami programowania WRPO na lata 2007-2013. Obecnie te inwestycje spowalniają, ale może wraz z nowym programowaniem znów nastąpi ich wzrost. Analizując przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie widać, że począwszy od roku 2003 na tle pozostałych powiatów subregionu wypadamy „blado”, mieszcząc się zazwyczaj na 5 miejscu wśród 7 powiatów. Porównując do sąsiadujących powiatów wynagrodzenie w roku 2011 było w Koninie – 3.397,78zł, natomiast powiecie gnieźnieńskim - 2874,23 zł. Przeciętne wynagrodzenie w powiecie gnieźnieńskim w latach 2002 -2011 można powiedzieć, że utrzymuje się na stałym poziomie i nie przekracza 80 % przeciętnego wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej, wyjątek stanowiły lata 2002 i 2003. Przeciętne wynagrodzenie brutto w danych latach wzrosło o 59,57%. Do największych inwestorów zagranicznych na terenie powiatu gnieźnieńskiego pod względem liczby zatrudnionych osób zalicza się firmy: Lidl Polska Sklepy Spożywcze Sp. z o.o. Sp. k. - "Sprzedaż artykułów ogólnospożywczych i spożywczo-przemysłowych", Carrefour (Grupa Carrefour) - "Sprzedaż artykułów ogólnospożywczych i spożywczo-przemysłowych", Kaufland Polska Markety Sp. z o.o. Sp. k. - "Sprzedaż artykułów ogólnospożywczych i spożywczo-przemysłowych", Paroc Polska sp. z o.o. - produkcja materiałów izolacyjnych, Cargill Animal Nutrition (została nabyta w 2007 roku przez "LNB Poland" Sp. z o.o.) - produkcja dodatków paszowych, dostawca produktów i usług rolnych, spożywczych oraz przemysłowych, „Jeremias” Sp. z o.o. - produkcja systemów kominowych (systemów odprowadzania spalin), Castorama Polska Sp. z o.o. (Grupa Kingfisher) - Handel materiałami remontowo- budowlanymi, McDonald’s Polska Sp. z o.o. - Usługi gastronomiczne typu fast-food, Smartway Logistics. B.V. (Sp. z o.o.) - Obsługa logistyczna, Panasonic Bartery Poland SA - Produkcja baterii cynkowo-węglowych, Biedronka, sieć sklepów dyskontowych należących do spółki akcyjnej Jeronimo Martins Dystrybucja - "Sprzedaż artykułów ogólnospożywczych i spożywczo-przemysłowych", Firma NB Poland - VELUX (Grupa VELUX jest własnością VKR Holding A/S. VKR Holding A/S) - Produkcja okien do poddaszy i kołnierzy uszczelniających VELUX, oraz wyrobów uzupełniających, takich jak akcesoria dekoracyjne i przeciwsłoneczne, Scanclimber Sp. z o.o.- Produkcja i sprzedaż podestów ruchomych masztowych, dźwigów oraz platform dostępowych, Trepko Sp. z o.o. - Produkcja maszyn do napełniania i zamykania gotowych kubków i innych pojemników oraz maszyn do formowania i owijania kostek, Rossmann Polska (należy do grupy kapitałowo – zakupowej tworzonej przez Rossmann GmbH i A.S.Watson. 7800 drogerii wchodzących w skład grupy funkcjonuje w 55 krajach) - Sprzedaż kosmetyków i artykułów drogerijnych.

Rynek pracy

W powiecie gnieźnieńskim notowane są jedne z najwyższych wskaźników bezrobocia w województwie wielkopolskim. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy ulegała spadkowi do roku 2008. Następnie powoli zaczęła wzrastać. I tak w roku 2003 stopa bezrobocia wynosiła 24%, w najlepszym roku 2008 9,8%, a w 2012 roku 15,10%. Stopa bezrobocia jest to podstawowy wskaźnik służący do monitoringu kondycji gospodarki i stanu rynku pracy. Np. wartość 10% oznacza, że co dziesiąta osoba aktywna ekonomicznie (zdolna do pracy) pozostawała w danym momencie bez pracy. - Stopa bezrobocia nie jest tożsama z udziałem osób rzeczywiście bezrobotnych w danej populacji. Z jednej strony nie obejmuje bowiem informacji o osobach, które nie pracują, ale także nie są

zarejestrowane w urzędach pracy jako osoby poszukujące pracy, lub pracują "na czarno". Z drugiej strony, nie obejmuje informacji o osobach niepracujących uznanych za bierne zawodowo. Porównując powiat gnieźnieński z innymi powiatami subregionu konińskiego wypadamy dobrze, znajdując się raczej na ostatnich miejscach rankingu tendencja ta ulega zmianie od 2008r. gdzie widniejemy w pierwszej 4 na 7 powiatów subregionu, najgorzej wypadamy w porównaniu z Koninem, gdzie w roku 2006 stopa bezrobocia w powiecie wynosi 17,9% a w Koninie 14,3%.

Liczba osób zatrudnionych w powiecie gnieźnieńskim od 2003 do 2009 systematycznie wzrastała, od 2010 roku zauważyć można spadek osób zatrudnionych. Począwszy od roku 2003 liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym nieznacznie rosła, od 2010 roku wzrosła do 536 osób i do 2012 r. wciąż rośnie. Z pewnością przyczyną takiego stanu rzeczy jest łatwiejszy dostęp absolwentów szkół średnich do szkolnictwa wyższego i możliwości uzyskania wyższego wykształcenia. Niestety bardzo dużo kierunków na których studiuje młodzi ludzie jest nieadekwatna do potrzeb rynku. Stąd w rezultacie w ostatnich latach duża ilość osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Liczba osób z wykształceniem średnim i zawodowym w ostatnich latach zmalała. Jak zostało wspomniane wyżej łatwy dostęp do szkolnictwa wyższego powoduje wzrost osób z wykształceniem wyższym a spadek osób z wykształceniem średnim i zawodowym. Niemniej jednak istnieje zapotrzebowanie rynku na pracowników z konkretnym zawodem (w dużej mierze pracowników fizycznych). Szczególnie widać to w danych z lat 2007-2009. Obecnie liczba osób bezrobotnych z wykształceniem średnim i zawodowym znowu zaczyna rosnąć.

Powiatowy Urząd Pracy w latach 2003 - 2012 pozyskał środki unijne na realizację swoich zadań, na wartość 39 392 247,61 zł realizując projekty na wartość 41 871 543,43 zł. Wkład własny wyniósł 2 479 295,82 zł.

Na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie (PUP), w 2012 roku Ośrodek Badań Społecznych „INDEKS” z Poznania wykonał badania dotyczące zjawiska bezrobocia, na obszarze działania PUP w Gnieźnie. Przeprowadzone badania dotyczyły min. bezrobotnych kobiet, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50 tego roku życia, osoby bezrobotne z niepełnosprawnością, osoby bezrobotne zamieszkujące tereny wiejskie, osoby bezrobotne do 30 roku życia oraz bezrobotnych absolwentów powiatu gnieźnieńskiego. Na podstawie tych badań sformułowano następujące wnioski. Teren powiatu gnieźnieńskiego raczej nie stanowi naturalnego i wyłącznego rynku pracy dla mieszkańców powiatu. Powiat gnieźnieński ma solidne podstawy i potencjał do rozwoju, w powiecie gnieźnieńskim brakuje jednak większej liczby inwestycji tworzących nowe miejsca pracy. Prognoza demograficzna dla powiatu gnieźnieńskiego wskazuje, że będzie ujemny bilans migracyjnym i dodatni bilans naturalnym. Większość ludności zamieszkuje miasto Gniezno. Do najważniejszego sektora działalności w powiecie gnieźnieńskim należy przemysł i budownictwo oraz pozostałe usługi. Ponad połowa pracujących osób jest zatrudniona w tych sektorach gospodarki. Największy odsetek bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz z wykształceniem gimnazjalnym. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe. W powiecie gnieźnieńskim zarejestrowany jest bardzo duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych.

Na podstawie szczegółowych analiz lokalnego rynku pracy Ośrodek Badań Społecznych „INDEKS” z Poznania rekomenduje podjęcie następujących działań przez Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie: zindywidualizowane podejście do osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, konieczność pełniejszego informowania, szczególnie mniejszych przedsiębiorstw o możliwości zatrudnienia osób będących w szczególnej sytuacji

na rynku pracy oraz o programach realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie - zwiększenie ilości i dostępności ofert pracy dla osób bezrobotnych, zwiększenie aktywności osób bezrobotnych w zakresie poszukiwania zatrudnienia, reorientacja zawodowa osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, lub kwalifikacjach niedostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, zintensyfikowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami – usprawnienie przepływu informacji, odpowiedni dobór osób bezrobotnych kierowanych do pracodawców z uwzględnieniem profilu oferty pracy i cech kwalifikacyjno kompetencyjnych osoby bezrobotnej, promocja mobilności przestrzennej bezrobotnych mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego, promowanie i kreowanie pozytywnego obrazu osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, jako odpowiednich kandydatów do pracy (podkreślając ich pozytywne cechy), aktywizacja zawodowa długotrwale bezrobotnych kobiet oraz kobiet z terenów wiejskich, aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku do 30 lat oraz bezrobotnych absolwentów, promocja przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych z powiatu gnieźnieńskiego.

Na podstawie powyższych rekomendacji sformułowane zostały silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia związane z rynkiem pracy. Sytuacja na gnieźnieńskim (i nie tylko) rynku pracy wynika z zagrożeń jakimi są: spodziewany wzrost liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym, przewidywany spadek liczby młodzieży uczącej się na wszystkich szczeblach edukacji, planowany znaczny przyrost ludności w wieku emerytalnym oraz spadek w grupie dzieci i młodzieży 0-24 lat, brak świadomości, co do potrzeby podnoszenia kwalifikacji wśród bezrobotnych, stosunkowo niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu zatrudnienia, w tym samozatrudnienia się, niewielka zdolność i chęć migracji zarobkowej, nakładanie coraz to większych obowiązków z zakresu pomocy społecznej na gminy bez przekazywania im wystarczających środków finansowych, stosunkowo niska aktywność społeczna lokalnej społeczności, ubożenie społeczeństwa, zwiększanie się liczby osób potrzebujących „pomocy społecznej”, niewielka skłonność właścicieli przedsiębiorstw do ich rozwijania (brak wiary w możliwość rozwoju tych firm), przewaga firm handlowych, brak środków w firmach na szkolenia podnoszące kwalifikacje i pozyskiwanie funduszy pomocowych, bardzo niski odsetek firm innowacyjnych, pogarszająca się kondycja przedsiębiorstw, ograniczony dostęp do finansowych instrumentów wsparcia przedsiębiorstw, brak perspektyw rozwoju w ocenie wielu firm, szczególnie tych najmniejszych, jednoosobowych, brak umiejętności i wiedzy nt. pozyskiwania środków pomocowych wśród przedsiębiorców, stosunkowo mały potencjał finansowy firm, niewielki potencjał innowacyjny rodzimych firm, trudna do przewidzenia sytuacja finansów publicznych, niebezpieczeństwo marginalizacji kapitału rodzimego i upadku podmiotów niekonkurencyjnych, niskie dochody budżetu powiatu przypadające na 1 mieszkańca, zróżnicowane nakłady finansowe na inwestycje przeznaczane przez powiat i gminy leżące na jego terenie, stosunkowo niewielka liczba inwestycji zagranicznych na terenie powiatu gnieźnieńskiego, brak nowych produktów turystycznych opierających się na walorach rekreacyjno-turystycznych, brak dodatkowych poza historycznymi atrakcji turystycznych, które zatrzymałyby turystów w powiecie gnieźnieńskim dłużej niż jeden dzień.

Edukacja i sport

Oferta edukacyjna w zakresie szkolnictwa specjalnego i na poziomie ponadgimnazjalnym w powiecie gnieźnieńskim odpowiada na zapotrzebowanie środowiska. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego mieszczą się szkoły wyższe: Wyższa Szkoła Zawodowa oraz Collegium Europaeum Gnesnense, uczelnia, kształcąca przyszłe kadry „europejskie”. W Gnieźnie działa także Gnieźnieńska Szkoła Wyższa Milenium i Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne. Niewielka odległość, jaka dzieli miejscowości powiatu gnieźnieńskiego od

Poznania, sprawia, że młodzież bez problemu może również korzystać ze zlokalizowanej tam bazy dydaktycznej. Diagnozę szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym poprzedzi krótki rys, który dotyczy szkół niższego etapu edukacyjnego.

Liczba dzieci w gnieźnieńskich przedszkolach wzrastała do 2010 r. natomiast liczba przedszkoli nieznacznie wzrasta. Powyższe dane mogą wskazywać na fakt, że istnieje zapotrzebowanie na przedszkola. Pomimo faktu, że przyrost naturalny maleje, to coraz więcej kobiet zmuszonych jest od razu po urlopie macierzyńskim wrócić do pracy i oddać dziecko do żłobka czy przedszkola. Biorąc pod uwagę to, że w obecnych i najbliższych latach na świat przychodzić będą dzieci rodziców z wyżu demograficznego to zapotrzebowanie na przedszkola będzie wzrastać. Liczba szkół podstawowych zmalała, co ma swoje podłoże w liczbie uczniów, która z roku na rok systematycznie malała - wskazuje to na niepokojące zjawisko niskiego przyrostu naturalnego. Różnica liczby dzieci w gimnazjach również zaczęła spadać (nie tak mocno jak w przypadku szkół podstawowych). W ostatnich latach powstały 4 nowe gimnazja na terenie powiatu gnieźnieńskiego. W 2003 roku istniało 25 gimnazjów i liczba ta stopniowo wzrastała do roku 2011. Natomiast pomimo nowopowstałych gimnazjów liczba uczniów uczęszczających do wszystkich gimnazjów w okresie od 2003 do 2011 spadła. W okresie od 2003 roku do roku 2011 liczba liceów ogólnokształcących utrzymuje się na równym poziomie. W odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich procent uczniów uczących się w liceach ogólnokształcących utrzymuje się na poziomie niższym i średnim. Najwięcej licealistów rozpoczęło edukację w 2004 roku jest to dowód na wyż z lat 80-tych. Wzrósł natomiast procent uczniów kształcących się w technikach i szkołach zawodowych. Jest to tendencja pozytywna, będąca odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku pracy.

Spadł również współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych czyli poziom edukacji w powiecie – spadł ze 101,38% w 2003r. w na 99,78% w 2011r. w szkołach podstawowych. W gimnazjach stopień skolaryzacji nieznacznie wzrósł ze 104,49% w 2003r. do 105,04% w 2011r. Liczba absolwentów szkół wyższych jest wysoka (i nadal wzrasta), co powoduje, że nie ma takiego zapotrzebowania na rynku pracy. Wraca przeświadczenie z lat ubiegłych, że więcej jest pracy dla osób przygotowanych zawodowo np. w branży budowlanej, elektrycznej, samochodowej, mechanicznej itd. niż na przykład dla osób z ukończonymi studiami na kierunku: marketing i zarządzanie bądź też fundusze europejskie, pedagogika itd. Wpływ rosnącego bezrobocia na mentalność mieszkańców powiatu jest bardzo widoczny. Wyraźnie widać spadek osób uczących się w stosunku do liczby ludności pomiędzy rokiem 2003, a 2010. Odsetek osób uczących się na poziomie szkół podstawowych wzrastał do roku 2004 i aż do 2008 roku utrzymywał się na wyrównanym poziomie. W gimnazjach skolaryzacja brutto po 2003 roku wzrosła i cały czas utrzymywała się na podobnym poziomie do roku 2007, kiedy to w roku 2008 nastąpił spadek. Największy współczynnik skolaryzacji na etapie gimnazjalnym nastąpił w 2009 i wyniósł 106,83 %. Można zauważyć, że współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych i jednocześnie w gimnazjach szczyt osiągnął w 2004 roku – 99,95 %.

Liczba komputerów w szkołach zdecydowanie wzrosła na przestrzeni lat, szczególnie widać to w przypadku szkół podstawowych. To samo dotyczy komputerów z dostępem do Internetu oraz pracowni internetowych, gdzie ich liczba też znacznie wzrosła zarówno w szkołach podstawowych jak i gimnazjach. Świadczy to przede wszystkim o informatyzacji społeczeństwa, w którym dzieci od najmłodszych lat mają styczność z komputerem, uczą się wykorzystywać go nie tylko do zabaw, ale przede wszystkim do pracy i nauki. Pozytywny wydają się również fakt, że liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczonych do użytku uczniów spadła.

Powiat gnieźnieński jest organem prowadzącym 15 szkół, w tym trzech specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych, trzech liceów ogólnokształcących, ośmiu zespołów szkół ponadgimnazjalnych oraz jednego zespołu szkół specjalnych. W szkołach i placówkach oświatowych powiatu gnieźnieńskiego zatrudniano nauczycieli stażystów, kontraktowych, mianowanych i dyplomowanych. Obecnie we wszystkich szkołach jest 693,71 etatów i jest to spadek w stosunku do roku szkolnego 2010/11 o 7,39% czyli 55,33 etatów mniej. Z analizy przeprowadzonej przez Wydział Oświaty, Kultury i Sportu wynika, że corocznie wzrasta liczba etatów nauczycieli dyplomowanych w stosunku do ogólnej liczby etatów nauczycieli. W roku szkolnym 2010/2011 liczba etatów nauczycieli dyplomowanych wynosiła 48,5% ogółu etatów nauczycielskich, w roku szkolnym 2011/2012 było to już 51,4% ogółu, natomiast w roku szkolnym 2012/2013 procent ten wynosił 51,9. Tendencja jest zatem wzrostowa i jednoznacznie wskazuje na wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej. Zgodnie z danymi na temat stanu i struktury ludności od roku 2000 oraz perspektywami demograficznymi do roku 2030 włącznie wynika, że liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie gnieźnieńskim w przeciągu 30 lat zmniejszy się o około 40%. To ważny czynnik demograficzny, mający wpływ na politykę kadrową dyrektorów szkół. Ponieważ systematycznie obniża się liczba uczniów w szkołach powiatu gnieźnieńskiego, skutkuje to relatywnym zmniejszaniem się wielkości subwencji oświatowej. Problem ten dotyka większości samorządów lokalnych w Polsce. Umiejętne odczytywanie w odpowiednim czasie trendów i wskaźników demograficznych może zapobiec drastycznym skutkom pogarszającej się sytuacji w zakresie finansowania oświaty. Powiat gnieźnieński jest organem prowadzącym dla 11 ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych, spośród których jedynie 6 posiada własną salę gimnastyczną. Stan techniczny powyższych sal jest jednak bardzo zróżnicowany. Placówki, które nie posiadają własnych sal gimnastycznych w okresie jesienno–zimowym korzystają z bazy szkół wyposażonych w obiekty sportowe lub wynajmują sale sportowe, a przy sprzyjających warunkach atmosferycznych zajęcia z wychowania fizycznego prowadzone są na boiskach szkolnych lub w plenerze.

Ponadto powiat gnieźnieński w sierpniu 2013 roku przystąpił do realizacji projektu unijnego „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli – powiat gnieźnieński”. Jednym z najczęściej zgłaszanych problemów przez nauczycieli jest brak współpracy między nauczycielami ze szkół różnych etapów edukacyjnych. Jest on szczególnie uciążliwy na linii nauczyciele szkół gimnazjalnych – nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych. Stąd działania w projekcie odpowiadają na zapotrzebowanie środowiska. Jednym z elementów działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży jest program stypendialny, który funkcjonuje w wersji rozszerzonej od 2008 roku. Celem projektu jest: wyróżnienie uczniów osiągających dobre wyniki w nauce, motywacja do dalszego wysiłku umysłowego, rozwijanie pasji. Uczniom przyznawane są stypendia: socjalne dla uzdolnionej młodzieży, naukowe dla najzdolniejszej młodzieży szkolnej, naukowe dla uczniów osiągających najwyższe wyniki z przedmiotów, naukowe dla uczniów z Zasadniczych Szkół Zawodowych rokujących nadzieję na kontynuowanie nauki. Ponadto powiat gnieźnieński jest organem prowadzącym dla trzech ośrodków szkolno-wychowawczych i jednego zespołu szkół specjalnych. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 1 w Gnieźnie jest placówką, do której uczęszczają dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. W ramach placówki funkcjonuje szkoła podstawowa specjalna i gimnazjum specjalne. Placówka dysponuje: salą doświadczenia świata, salą do terapii integracji sensorycznej, internatem zapewniającym całodobową opiekę wysoko wykwalifikowanej kadry pedagogicznej. Oferta edukacyjna Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego Nr 2 w Gnieźnie jest dostosowana do potrzeb dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

i umiarkowanym. W skład placówki wchodzi szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, zasadnicza szkoła zawodowa specjalna i szkoła specjalna przysposabiająca do pracy. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 posiada salę doświadczenia świata, internat, warsztaty szkolne. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kłecku przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. W skład placówki wchodzi: szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy oraz internat. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych Nr 11. W skład Zespołu Szkół Specjalnych wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 11, Gimnazjum Specjalne Nr 11. Szkoły te są przeznaczone wyłącznie dla pacjentów podmiotu leczniczego. Powiat gnieźnieński, działając na rzecz osób niepełnosprawnych, dąży do likwidacji barier architektonicznych w placówkach oświatowych. Przykładami tych działań są: projekt dotyczący rewitalizacji obiektów pokoszarowych przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie, przebudowa i modernizacja elementów komunikacji wewnętrznej w Specjalnym Ośrodku Szkolno–Wychowawczym w Kłecku, dobudowa obudowanej platformy do przewożenia osób niepełnosprawnych w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 1 w Gnieźnie. Powiat gnieźnieński realizuje projekty pracy z uczniem zdolnym, które zostały ujęte w jedno duże przedsięwzięcie nazwane Gnieźnieńskim Programem Wspierania Szkoły i jest odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska społecznego i oświatowego powiatu. Należy podkreślić, że pojęcie „uczeń zdolny” traktuje się w programie bardzo szeroko. Celem programu nie jest tylko kształcenie elit intelektualnych, ale również rozwijanie mocnych i słabych stron uczniów oraz motywowanie ich do pracy. W ramach programu realizowane są między innymi następujące projekty: Powiatowy Program Wspierania Edukacji oraz Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży, Gnieźnieński Festiwal Nauki i Kultury, projekt wychowawczy w obszarze zindywidualizowanej pracy z uczniem – tutoring wychowawczy.

Uczniowie i nauczyciele ze szkół podległych powiatowi gnieźnieńskiemu odnoszą liczne sukcesy naukowe, sportowe oraz artystyczne zarówno na poziomie ogólnopolskim, regionalnym, jak i powiatowym. Praca uczniów i nauczycieli przełożyła się na następujące osiągnięcia: II miejsce indywidualnie w Ogólnopolskim Konkursie Mistrz Rachunkowości, I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Redaktorów Gazetek Szkolnych, I miejsce w Konkursie Ministerstwa Spraw Zagranicznych „Moja Szkoła w Unii Europejskiej” – edycja powrót do szkoły, II miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Fantazji Fryzjerskiej w Warszawie, I miejsce indywidualne w Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy o życiu i działalności Stanisława Mikołajczyka w Pasłęku, V miejsce w Ogólnopolskiej Licealiadzie w Elblągu w unihokeju, IV miejsce w Ogólnopolskim Pokazie Stołów i Stoisk Wigilijnych zorganizowanych przez WSHiG w Poznaniu, II miejsce w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Logistycznej, I miejsce w finale Międzypowiatowego Konkursu Matematycznego „Supermatematyk 2013” w kategorii „ZSZ klasy pierwsze”. Do najważniejszych osiągnięć powiatu gnieźnieńskiego w zakresie rozwoju oświaty w latach 2011-2013 należy zaliczyć: w lipcu 2010 roku, po długim i trudnym procesie aplikowania o unijne środki, otrzymał dotację na rewitalizację budynku koszar 6. Regimentu Piechoty Pomorskiej przy ul. Sobieskiego 20 oraz budynku dawnej zbrojowni na cele edukacyjne oraz organizacji pożytku publicznego, doposażeni Centrum Kształcenia Praktycznego działającego przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Gnieźnie, działania zmierzające do zrestrukturyzowania sieci szkół. Powiat gnieźnieński, mając na celu poprawę i rozwój infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań szkolnych i pozaszkolnych podjął następujące działania: wprowadzono elektroniczny nabór, dziennik elektroniczny, projekt „e-Szkoła - Moja Wielkopolska”.

Szkoły ponadgimnazjalne z powiatu gnieźnieńskiego w latach 2002 – 2012 pozyskały zewnętrzne środki w wysokości 4 191 587,01 zł, dzięki czemu mogły zrealizować projekty na wartość 4 473 202,53 zł. Wkład własny wyniósł zaledwie 281 615,52 zł. Największe środki pozyskał Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Gnieźnie w wysokości 1 717 607,15 zł.

Zarówno Powiat jak i powiatowe szkoły ponadgimnazjalne starają się nawiązywać coraz liczniejsze kontakty z zagranicznymi partnerami. Współpraca jest bardzo zróżnicowana ze względu na program, charakter wymiany i uczestników. Początkowo wymiany młodzieży polegały na przemiennych wizytach i noclegach w domach prywatnych – rodziny uczniów biorących udział w wymianie. Wymiany realizowane od 2007 roku do 2008 roku miały mniej sformalizowaną formę. W latach 2009-2013 odbywały się wymiany młodzieży polsko-niemieckiej organizowane cyklicznie przez Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i Stowarzyszenie Młodych Humanistów HVD JuHu w Berlinie. Obecnie wymiany często przybierają już inną formę – młodzież jest zakwaterowana w jednym ośrodku przystosowanym do przyjmowania grup młodzieży, mają zatem możliwość dokładniejszego poznania się i realizacji wspólnych projektów wynikających z programu edukacyjno-poznawczego projektów. Trzeba jednak pamiętać, że udział i dofinansowanie z instytucji zewnętrznych dla profesjonalnie przygotowanych programów wymiany zakłada pewien poziom finansowego udziału własnego podmiotów biorących w nich udział. Ważne zatem jest przeznaczenie odpowiednich środków możliwych do wykorzystania jako wymagany wkład własny dla szkół, które pierwsze kroki w tym zakresie mają za sobą oraz dla tych szkół, które chciałyby przystąpić do takich projektów. Premiowane powinny być zwłaszcza projekty wielostronne, zakładające udział trzech i więcej partnerów z różnych krajów, czyli projekty oferowane m.in. w ramach „Comenius”. Projekty wymian w znacznym stopniu przyczyniają się do nabywania przez uczestników podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych, niezbędnych do rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego. Projekty wymiany młodzieży, to okazja do zawarcia nowych znajomości, często przyjaźni na długie lata. Dzięki projektom rozwijają się umiejętności językowe uczestników, poznają oni zwyczaje i kulturę swoich zagranicznych kolegów, wymieniają spostrzeżenia i opinie, w końcu łamią stereotypy i budują własny realny obraz swoich zagranicznych kolegów. Jednym z wyzwań dla organizatorów programów dla młodzieży jest zapewnienie optymalnych warunków dla procesu wzajemnej integracji. Od 2009 roku organizatorzy wprowadzili program edukacyjno-sportowy, który był realizowany przez cały cykl tzn. podczas pobytu w Polsce i w Niemczech dla każdej z grup uczestniczącej w wymianie. Wyjątkowo w 2013 roku program eksperymentalnie zakładał tylko zagadnienia z zakresu sportu (wybrane dyscypliny w teorii i praktyce). Do 2013 r. wymiany młodzieży z terenu powiatu gnieźnieńskiego organizowane były przez następujące szkoły ponadgimnazjalne: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Gnieźnie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Gnieźnie, I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie i II Liceum Ogólnokształcące im. Dąbrówki w Gnieźnie. Należy zwrócić uwagę, że I Liceum Ogólnokształcące ma bardzo rozbudowany program wymian międzynarodowych, współpracę ze szkołami z Anglii, Holandii, Danii (wymiany angielskojęzyczne) i Niemiec (wymiany niemieckojęzyczne). Dotychczas w ramach wymiany angielskojęzycznej odbyło się 27 wizyt uczniów i 30 wizyt gości a z wymiany niemieckojęzycznej odbyło się 18 wizyt uczniów i 20 wizyt gości. W każdym cyklu wymiany udział bierze ok. 12-15 uczniów z powiatu gnieźnieńskiego oraz zbliżona liczba uczniów z Niemiec (Berlin, Stuttgart). Udział dla polskich uczestników jest całkowicie bezpłatny. Starostwo Powiatowe w Gnieźnie nagradza uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu gnieźnieńskiego wyjazdem edukacyjno-historycznym na Kresy Wschodnie, gdzie

odwiedzają miejsca związane z ważnymi wydarzeniami i postaciami z historii i kultury polskiej oraz Kresów Wschodnich, realizując zadanie „Śladami kultury i martyrologii Polaków na Wschodzie”.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się trzy uczelnie wyższe: Kolegium Europejskie im. Jana Pawła II w Gnieźnie UAM, Gnieźnieńska Szkoła Wyższa „Milenium” oraz Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa. Wieloletnie tradycje nauczania kultywuje również Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne. Na gnieźnieńskich uczelniach dominują kierunki humanistyczne, na których kształcą się ok. 50 % studentów. Ofertę uzupełniają kierunki techniczne, ekonomiczne oraz medyczne. Kształcenie na poziomie wyższym obejmuje również studia podyplomowe o specjalnościach menedżerskich. Natomiast studenci seniorzy poszerzają swoją wiedzę i doskonałą umiejętności uczestnicząc w zajęciach organizowanych przez Gnieźnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku. W roku 2009/2010 na trzech gnieźnieńskich uczelniach studiowało ok. 2 800 osób, a liczba absolwentów od początku funkcjonowania szkół wyższych, w maju 2010 roku wyniosła 3 280 osób. W roku akademickim 2009/2010 58,4% studentów uczęszczało na kierunki o profilu humanistycznym, 20,4% studentów kształciło się na kierunkach technicznych, 18% na kierunkach medycznych. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa prowadzi zajęcia na kierunkach: elektronika i telekomunikacja, informatyka, inżynieria środowiska, ochrona środowiska, pielęgniarstwo, transport, zarządzanie i inżynieria produkcji, Studia podyplomowe: „Zarządzanie środowiskiem”. Gnieźnieńska Szkoła Wyższa „Milenium” prowadzi zajęcia na kierunkach: turystyka i rekreacja, zarządzanie, pedagogika, studia podyplomowe menadżerskie, nauczycielskie, kursy i szkolenia rad pedagogicznych. Kolegium Europejskie w Gnieźnie prowadzi zajęcia na kierunkach: kulturoznawstwo, komunikacja europejska, pedagogika, politologia, studia podyplomowe komunikacja w organizacji. Państwowe Wyższe Seminarium Duchowne w Gnieźnie prowadzi studia dla kandydatów do kapłaństwa - specjalizacja kapłańska na Wydział Teologiczny WT UAM, studia jednolite magisterskie, 6 letnie, filozoficzno-teologiczne. Realizuje je w oparciu o Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu. Studia teologiczne nie przewidują licencjatu. Wszyscy absolwenci uzyskują tytuł magistra teologii. W ostatnich latach liczba studentów - kleryków, to ok. 60-70 osób. Wcześniej były jeszcze studia zaoczne dla świeckich (5-letnie) - specjalizacja pastoralna, ale ze względu na małą liczbę chętnych od kilku lat nie ma naboru. Ostatni absolwenci zakończyli studia w minionym roku. Nowi kandydaci mogą podjąć studia teologiczne w Poznaniu. Gnieźnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzi wykłady o tematyce popularnonaukowej, wykłady z zakresu medycyny, historii sztuki, kultury Europy, edukacji regionalnej, polityki, ekonomii, prawa, języków obcych, literatury, muzealnictwa, informatyki, plastyki, malarstwa, fotografii, brydża, jogi, terapii zajęciowej, terapii ruchem, terapii tańcem, turystyki górskiej, autokarowej, pieszej, treningu pamięci, nauki pływania, obsługi aparatu cyfrowego z komputerem, zajęć sportowych.

Podstawowymi jednostkami realizującymi cele i zadania w zakresie kultury fizycznej w powiecie gnieźnieńskim są kluby sportowe, które działają w formie stowarzyszeń kultury fizycznej oraz związki stowarzyszeń sportowych. W powiecie gnieźnieńskim zarejestrowanych jest ponad 140 uczniowskich klubów sportowych, 16 klubów sportowych, których statut nie przewiduje prowadzenia działalności gospodarczej oraz ponad 40 klubów sportowych rejestrowanych sądowo. Nadmienić niestety należy, że większa część tych klubów szczególnie działających w formie uczniowskich klubów sportowych nie prowadzi aktywnej działalności. Kluby te aktywnie działały dość krótko i często po otrzymaniu sprzętu sportowego przekazywanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki ograniczyły swoje funkcjonowanie. W powiecie gnieźnieńskim funkcjonują kluby i stowarzyszenia sportowe szkolące dzieci, młodzież i dorosłych w takich dyscyplinach jak: piłka nożna, futsal, piłka

ręczna, triathlon, pływanie, tenis stołowy, hokej na trawie, boks i kickboxing, karate (różne odmiany), sporty walki, szachy, warcaby, rugby, speedrower, speedway, badminton, tenis ziemny, unihokej, jeździectwo, strzelectwo sportowe, zapasy, koszykówka, piłka siatkowa, lekkoatletyka. Z danych GUS wynika że na przełomie lat 2002-2010 najpierw nastąpił duży przyrost klubów z 74 do 90 aby w roku 2010 zmalał do 70. Zmniejszyła się również liczba członków klubów z 4.410 do 3.776. Zmniejszyła się również liczba sekcji sportowych w roku 2006 było ich 220 a w roku 2010 już tylko 137. Z danych wynika, że większa liczba ćwiczących to mężczyźni 60%. Należy popularyzować uprawianie sportów oraz zwiększyć środki pieniężne na kluby.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie w ramach swoich działań corocznie zabezpiecza w budżecie powiatu gnieźnieńskiego środki finansowe na dotacje dla klubów sportowych z przeznaczeniem na realizację zadań pn: „Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo w klubach i stowarzyszeniach sportowych biorących udział we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży”, „Organizacja na terenie powiatu gnieźnieńskiego imprez sportowych o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym”, „Przygotowanie i udział klubów sportowych w rozgrywkach ligi państwowej”, „Realizacja zadań wchodzących w skład współzawodnictwa sportowo – turystycznego powiatów o Puchar Marszałka Województwa Wielkopolskiego w tym organizowanie eliminacji powiatowych i reprezentowanie powiatu w zawodach regionalnych i wojewódzkich w ramach współzawodnictwa o Puchar Marszałka Województwa Wielkopolskiego”, „Organizacja rywalizacji sportowej dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej i Gimnazjady”. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego corocznie odbywa się wiele imprez sportowych i to zarówno o zasięgu lokalnym jak również krajowym i międzynarodowym. W większości przypadków Starostwo Powiatowe w Gnieźnie ogłasza otwarty konkurs ofert na realizację zadania dot. organizacji imprez sportowych na terenie powiatu. Nadmienić należy, że większość imprez, których organizatorami są kluby z naszego terenu, cieszy się dużym uznaniem w środowisku sportowym, a kluby i zawodnicy, biorące udział w tych imprezach, pozytywnie wypowiadają się o organizowanych zawodach i poziomie sportowym, zgłaszając chęć swojego udziału w kolejnych edycjach. Poza organizowanymi imprezami sportowymi w ramach udzielanych dotacji dla klubów sportowych Powiat Gnieźnieński w ramach pozostałych zadań własnych Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu w zakresie kultury fizycznej sportu corocznie organizuje zawody sportowe dla szkół ponadgimnazjalnych o randze Mistrzostw Powiatu Gnieźnieńskiego zgodnie z kalendarzem imprez sportowych SZS Wielkopolska. Każdorazowo organizowanych jest ponad 20 zawodów sportowych między innymi takich jak: Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Piłce Nożnej, Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Piłce Ręcznej Dziewcząt i Chłopców, Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Piłce Siatkowej czy też Mistrzostwa Powiatu Szkół Ponadgimnazjalnych w Koszykówce, których to zwycięzcy szczebla powiatowego mają możliwość reprezentowania powiatu w dalszych rozgrywkach rejonowych oraz wojewódzkich. Ponadto już od trzech lat Starostwo Powiatowe w Gnieźnie przy współpracy ze Szkolnym Związkiem Sportowym „Wielkopolska” organizuje na hali II Liceum Ogólnokształcącego w Gnieźnie Mistrzostwa Województwa Wielkopolskiego w Unihokeju Dziewcząt i Chłopców. Starostwo Powiatowe w Gnieźnie w ramach środków zabezpieczonych w budżecie powiatu, zapewnia zwycięzcom szczebla powiatowego transport, umożliwiając udział „Mistrzowi Powiatu” w dalszych rozgrywkach rejonowych, półfinałach oraz finałach wojewódzkich. Oprócz organizacji zawodów sportowych dla szkół ponadgimnazjalnych Starostwo Powiatowe w Gnieźnie nie zapomina również o potrzebach w zakresie kultury fizycznej i sportu, szkolnictwa specjalnego. Dlatego dla tych szkół corocznie organizowane są zawody sportowe między

innymi takie jak: Mistrzostwa Polski Szkół Specjalnych w Piłce Nożnej – Memoriał im. Romana Paryska, Mistrzostwa Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Mistrzostwa Województwa Wielkopolskiego Szkół Specjalnych w Tenisie Stołowym „Sprawni Razem”, Igrzyska Młodzieży Szkolnej Szkół Specjalnych, Mistrzostwa Powiatu Gnieźnieńskiego Szkół Specjalnych w Pływaniu czy też Powiatowa Letnia Spartakiada Osób Niepełnosprawnych. W ramach zadań własnych wydziału Starostwo Powiatowe wspiera finansowo oraz organizacyjnie cykliczne imprezy sportowe takie jak: Bieg Trzech Jezior, Memoriał im. Andrzeja Bilskiego w Piłce Nożnej, „Rower inspiruje” – Rajd rowerowy na orientację po terenie powiatu gnieźnieńskiego, Festyn sportowo – rekreacyjny „Mamo, Tato baw się z nami”, Turniej Piłki Nożnej „Smyk Cup” o puchar Starosty Gnieźnieńskiego, XXII Jesienny Bieg Osiedla Winiary, Halowy Turniej Piłki Nożnej Służb Mundurowych o Puchar Starosty Gnieźnieńskiego, IV Sztafeta Trzeźwości Powiatu Gnieźnieńskiego, Bieg im. Jana Kilińskiego, Festyny sportowo – rekreacyjne dla dzieci i młodzieży, Rajdy Samochodowe, Zawody sportowe o puchar Starosty Gnieźnieńskiego i Przewodniczącego Rady Powiatu w Lotach Gołębi Pocztowych.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie dysponuje obiektami sportowymi będącymi w dyspozycji szkół ponadgimnazjalnych tj. 6 salkami sportowymi, 1 salą sportową, 2 boiskami wielofunkcyjnymi, boiskiem ze sztuczną nawierzchnią do piłki nożnej, oraz boiskiem z tymczasowym zadaszeniem. W najbliższym czasie duży nacisk należy położyć na poprawę infrastruktury sportowej powiatu a w szczególności wybudować pełnowymiarową halę sportową przy ul. Sobieskiego 20, zaspokajając potrzeby edukacyjne w zakresie wychowania fizycznego szkołom ponadgimnazjalnym. Ważnym elementem działań Starostwa Powiatowego są stypendia i nagrody sportowe przyznawane zawodnikom osiągającym wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na poziomie ogólnopolskim czy międzynarodowym. Corocznie w budżecie powiatu gnieźnieńskiego zabezpieczone są środki na ten cel. Stypendia sportowe oraz jednorazowe nagrody otrzymują zawodnicy uprawiający takie dyscypliny sportowe jak: hokej na trawie, tenis stołowy, piłka ręczna, piłka nożna, lekkoatletyka triathlon, speedrower, karate. Nadmienić należy, iż z roku na rok rośnie liczba dzieci i młodzieży, których osiągnięcia sportowe kwalifikują się do ubiegania o przyznanie stypendium sportowego bądź nagrody Starosty Gnieźnieńskiego. Przyznawanie stypendiów sportowych i nagród odbywa się na podstawie uchwalonych przez Radę Powiatu Gnieźnieńskiego uchwał w tym zakresie określających zasady i tryb ich przyznawania. Podsumowując można stwierdzić, że na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje rozbudowana oferta dydaktyczna na wszystkich szczeblach edukacyjnych, od szkoły podstawowej po szkolnictwo wyższe. Daje to dobre perspektywy rozwoju dzieci i młodzieży powiatu gnieźnieńskiego. Poważny problem stanowi brak sal gimnastycznych przy wielu szkołach.

Turystyka i rekreacja

W roku 2010 na zlecenie Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego został przeprowadzony konkurs na logo dla powiatu gnieźnieńskiego. Wyłonione logo było również podstawą nowo utworzonej identyfikacji powiatu gnieźnieńskiego. W wyniku stworzenia nowego logotypu zaczęto używać (w celach promocyjnych) nowej, uproszczonej nazwy Powiat Gniezno. Zmodyfikowano również dotychczasowe hasło reklamowe do sformułowania „królewska tradycja” (zamiast dotychczasowej „dobre miejsce, królewska tradycja”). Nowe logo dla powiatu wraz z całym systemem identyfikacji wizualnej rozpoczęły długofalowy proces kreacji nowego „branding’u” marki powiatu gnieźnieńskiego. Od momentu zmiany logotypu powiatu gnieźnieńskiego oraz dzięki pozyskanym środkom unijnym na realizację projektów o charakterze turystycznym powiat gnieźnieński promuje się jako miejsce, w którym „Tu

powstała Polska”. W latach 2011 – 2013 Starostwo Powiatowe w Gnieźnie realizowało projekt pn. „Tu powstała Polska – promocja kulturowego produktu turystycznego powiatu gnieźnieńskiego, wizerunkowego produktu Wielkopolski”. Wartość ogólna projektu to 1 079 200,16 zł, z czego dofinansowanie unijne wyniosło 916 826,75 zł. W ramach tego projektu zostało zrealizowane kilka różnych działań, w tym m.in.: przebudowany został dotychczasowy portal turystyczny, którego nowy adres brzmi www.tupowstalapolska.pl; została przygotowana i wydana nowa seria folderów promocyjnych powiatu (10 szt.) w łącznej ilości 190 tys. szt., w kilku wersjach językowych; został zrealizowany 6 min. film oraz 30 sek. spot, który został w roku 2012 wyemitowany w 6 telewizjach regionalnych TVP; w 3 miastach wojewódzkich została przeprowadzona kampania outdoor’owa; została wykonana nawigacja turystyczna dla 100 atrakcji na terenie powiatu gnieźnieńskiego; został przygotowany nowy pakiet gadżetów promocyjnych. Najciekawszym (w opinii Wydziału Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Gnieźnie) i jednocześnie unikatowym zadaniem w ramach ww. projektu było jednak zadanie pn. „Kultura Piastów dla dzieci”, w ramach którego zostało wyprodukowanych 60 tys. szt. plakatów edukacyjnych, które za pośrednictwem kuratorów oświaty w całej Polsce trafiło do 15 tys. szkół podstawowych. Wraz z plakatami zostały również wydane 4 tomy książek dla dzieci. Ponadto już od roku 2013 podjęte zostały działania mające na celu godne uczczenie 1050 rocznicy Chrztu Polski, przypadającej na rok 2016. Niewątpliwie przy temacie tej rocznicy, mocno uwypukliły się animozje poznańsko – gnieźnieńskie dotyczące roli obu ośrodków w tworzeniu się polskiej państwowości i powstania chrześcijaństwa na ziemiach polskich. O tym, że Poznań coraz częściej akcentuje „swoją stołeczność” wiadomo nie od dziś. Powiat Gniezno (a konkretnie, Gniezno i Lednica) posiada jednak bardzo wiele atutów, stanowiących przeciwwagę dla tego rodzaju poglądów. Naukowcy zajmujący się wiekami średnimi są podzieleni w powyższej materii i nie należy się temu zbyt dziwić, bowiem różnica poglądów sprzyja rozwojowi nauki. Animosze poznańsko – gnieźnieńskie warto jednak, przy okazji Jubileuszu 1050 rocznicy Chrztu, wykorzystać w pozytywnym kierunku i taki właśnie plan ma Narodowe Centrum Kultury, które to decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zostało wskazane do przygotowania i realizacji ogólnopolskiej kampanii promocyjno – edukacyjnej dotyczącej jubileuszu Chrztu Polski. Podsumowując, turystyka kulturowa jest główną osią promocji turystycznej powiatu gnieźnieńskiego realizowanej w tym wymiarze od 2010 roku.

Zdecydowanie najważniejszym i najbardziej rozpoznawanym produktem kojarzonym z Gniezdem jest Szlak Piastowski. Turystyczna trasa znana pod nazwą Szlak Piastowski jest najstarszą tego typu trasą w Polsce, a jej przebieg łączy najważniejsze obiekty i zabytki naszej historii związanej z początkami państwa polskiego. Jest to szlak turystyczny o niepowtarzalnych walorach historycznych i edukacyjnych. Już w XIX wieku niektóre z obiektów tego szlaku były odwiedzane przez turystów. Momentem przełomowym dla zagospodarowania przestrzeni Szlaku były przygotowania i same obchody 1000-lecia chrztu Polski. Ideą i przesłaniem szlaku jest prezentacja i udostępnienie autentycznych obiektów historycznych związanych z początkami Polski i początkami religii chrześcijańskiej na naszych ziemiach. Dynastia Piastów budując zręby naszej państwowości dokonała niezwykle istotnych przemian zarówno ideologicznych, jak i gospodarczych, administracyjnych. Szlak Piastowski jest zlokalizowany na obszarze dwóch województw – wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. Głównymi miejscowościami na trasie przebiegu Szlaku są Poznań, Gniezno, Strzelno i Kruszwica. Szlak Piastowski jest szlakiem kulturowym o niezwykle istotnych walorach edukacyjnych. Pod koniec lat 60. powstało wiele inwestycji lokalnych rozbudowujących infrastrukturę Szlaku Piastowskiego oraz szereg projektów miękkich o charakterze turystyczno-kulturowym. W tym czasie powstały też państwowe placówki muzealne, tematyzowane na dziedzictwo piastowskie – Muzeum Pierwszych Piastów na

Lednicy oraz Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Swoistym magnesem turystycznym przez cały czas był rezerwat archeologiczny w Biskupinie. Wybudowano wiele nowych obiektów, i pomników, dokonano rewaloryzacji gnieźnieńskiego rynku, stworzono sieć punktów usługowych dla turystów. W tym czasie powstał również pierwszy przewodnik autorstwa Włodzimierza Łęckiego, który na wiele lat wyznaczył pięć odcinków tras po Szlaku, z główną koncentracją na osi Poznań – Gniezno – Kruszwica – Inowrocław. Tym sposobem Szlak Piastowski przybrał postać charakterystycznej „ósemki” z centralnym punktem w Gnieźnie – miejscem przecięcia poszczególnych odcinków. Po kilkudziesięciu latach funkcjonowania szlaku samorząd powiatu gnieźnieńskiego podjął inicjatywę restytucji Szlaku Piastowskiego w celu jego uporządkowania, przywrócenia mu unikatowości w obliczu masowo powstających w Polsce szlaków turystycznych oraz podniesienia jakości świadczonych usług dla coraz bardziej wymagających turystów. Aktualnie oba województwa wielkopolskie i kujawsko-pomorskie pracują nad nową wizualizacją szlaku, nowym modelem koordynacji i zarządzania oraz przygotowują dwa oddzielne (ale komplementarne ze sobą) projekty unijne o charakterze infrastrukturalno – promocyjnym. Przyjęto, iż marka Szlaku Piastowskiego kojarzy się z obszarem obu województw, dlatego szlak nie będzie wykraczał poza teren woj. wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. Przyjęte zostały dwie główne trasy, krzyżujące się w Gnieźnie. Pierwsza, rozpoczyna się już w Lubiniu, przez Poznań, Pobiedziska, Ostrów Lednicki do Gniezna, a następnie przez Trzemeszno, Mogilno, Strzelno, Inowrocław, Kruszwicę, Płowce, aż po Brześć Kujawski i Włocławek. Druga trasa przebiega na linii północny zachód – południowy wschód, a więc od Wągrowca poprzez Łekno, Żnin, Biskupin, Gniezno, Grzybów k. Wrześni, Łąd n. Wartą do Konina i Kalisza, gdzie rezerwat archeologiczny na Zawodziu – związany z okresem rozbicia dzielnicowego i wielkopolską linią Piastów. Centralnym ośrodkiem Szlaku jest Gniezno – świadectwo wczesnopiastowskiego „Civitas Schinesghe”. Na Szlaku Piastowskim znajduje się aż 5 pomników historii (klasztór benedyktyński w Lubiniu, Ostrów Tumski w Poznaniu, wyspa na Ostrowie Lednickim, Wzgórze Lecha w Gnieźnie oraz rezerwat archeologiczny w Biskupinie). Ponadto Wzgórze Lecha w Gnieźnie jest jednym z czterech polskich miejsc, któremu został przyznany w marcu 2007 roku Znak Dziedzictwa Europejskiego. Z kolei Biskupin w 2007 roku został laureatem nagrody Europa Nostra. Ponadto w roku 2012 Polska Organizacja Turystyczna w ramach corocznie organizowanego konkursu, uznając rangę i dziedzictwo narodowe szlaku, przyznała Szlakowi Piastowskiemu certyfikat Najlepszego Produktu Turystycznego. Certyfikat ten poświadcza wyjątkowość historyczno – turystyczną szlaku.

Powiat gnieźnieński jest członkiem regionalnej organizacji turystycznej od początku 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku Wielkopolska Organizacja Turystyczna liczyła 84 członków, w tym: samorząd województwa wielkopolskiego; 8 powiatów; 33 miasta i gminy; 4 stowarzyszenia; 2 muzea; 26 dużych przedsiębiorców z branży turystycznej; 4 wyższe uczelnie oraz 6 innych podmiotów wyżej niesklasyfikowanych. Od maja 2011 roku Dyrektor Wydziału Promocji i Rozwoju gnieźnieńskiego starostwa jest członkiem Zarządu Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, tym samym powiat ma realny wpływ na kreowanie polityki turystycznej w całym województwie. Powiat gnieźnieński jest jednym z najbardziej aktywnych członków Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, co się przejawia udziałem w większości przedsięwzięć realizowanych przez WOT, jak np. targi w kraju i za granicą; giełdy turystyczne; wizyty studyjne dziennikarzy krajowych i zagranicznych; akcje specjalne jak np. podczas Euro 2012 czy dwukrotny udział w nagraniu odcinka wielkopolskiego programu podróżniczego emitowanego przez TVP 1 pn. „Nie ma jak Polska”; obecność w wielu publikacjach wydawanych przez WOT, czy na stronie www.wielkopolska.travel itd. W znaczący sposób powiat gnieźnieński jest obecny w pierwszej kampanii wizerunkowej

realizowanej przez WOT w roku 2013 (w ramach projektu unijnego pn. „Kompleksowa promocja wiodących produktów turystycznych Wielkopolski”, w ramach WRPO 2007 – 2013). W ramach realizowanego projektu został opracowany nowy logotyp i hasło reklamowe Wielkopolski pn. „Wielkopolska – wielka historia, wielka przygoda”. Na potrzeby ww. kampanii zostały opracowane 4 główne hasła i produkty kampanii: „Otwórz się na historię” – główne miejsca to: Gniezno (Wzgórze Lecha z Katedrą) oraz Ostrów Lednicki; Gród na Zawodziu w Kaliszu; Konin – słup koniński; Lubiń – średniowieczne opactwo benedyktyńskie; Gród Pobiedziska, „Wkręć się w tradycję” – pałac w Rokosowie; wiatrak w Śmiglu; ratusz w Kaliszu; Kopalnia Soli w Kłodawie; Nowy Tomyśl – największy wiklinowy kosz świata, „Kolej na przygodę” – Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa; Wyrzyska Kolejka Powiatowa w Białośliwiu (dworzec); Krzywińska Kolej Drezynowa; Parowozownia w Wolsztynie, „Skocz na weekend” (turystyka wodna, turystyka rowerowa, turystyka konna).

Powiat gnieźnieński jest również członkiem założycielem Organizacji Turystycznej „Szlak Piastowski”. OT SP powstała w 2002 roku. Aktualnie organizacja zrzesza 60 członków, w tym: Powiat Gnieźnieński, 5 miast i gmin, 16 podmiotów gospodarczych z sektora turystyki; 3 stowarzyszenia, 1 muzeum, 1 biuro turystyczne oraz 33 osoby fizyczne (w tym: 17 właścicieli gospodarstw agroturystycznych). W 2012 roku budżet Organizacji Turystycznej „Szlak Piastowski” wyniósł 175 936 zł. Od kwietnia roku 2004 nieprzerwanie do dnia dzisiejszego Organizacja Turystyczna „Szlak Piastowski” realizuje zadanie publiczne powierzone przez Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego dot. prowadzenia Powiatowego Centrum Informacji Turystycznej. PCIT jest certyfikowanym punktem IT – posiada 3 gwiazdki (certyfikację przeprowadza Wielkopolska Organizacja Turystyczna we współpracy z Polską Organizacją Turystyczną).

Na terenie powiatu, jak i na terenie całej Wielkopolski, nie ma żadnego obiektu na międzynarodowej liście dziedzictwa światowego UNESCO. Jest to niewątpliwie słaba strona całego regionu. W różnych środowiskach i gremiach branżowych problematyka ta jest podnoszona. Jest szansa (choć nie jest to łatwe zadanie, obejmujące z pewnością kilka lat wysiłków i zabiegów), aby wspólnymi siłami ze strony samorządów, regionalnej organizacji turystycznej, przedstawicieli świata nauki oraz branży, a także ze wsparciem i lobbieniem ze strony regionalnych polityków podjąć owy wysiłek. Warto byłoby rozpatrzyć wybrane zagadnienia i obiekty zlokalizowane zarówno na terenie powiatu gnieźnieńskiego, jak i na terenie miasta Poznania. Swego rodzaju krok w staraniach o znalezienie się na liście obiektów UNESCO wykonało w roku 2013 Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie. Jedną z najcenniejszych ksiąg w Polsce i na świecie, Złoty Kodeks Gnieźnieński został wpisany na Listę Krajową programu UNESCO „Pamięć Świata”. Złoty Kodeks Gnieźnieński – „Codex Aureus Gnesnensis”, unikatowy w skali światowej XI wieczny zabytek piśmiennictwa, poddany został w 2012 roku wnikliwej renowacji konserwatorskiej, na 111 stronach (każda po 18 wierszy) z 24 całostronicowymi iluminacjami przedstawione są sceny z życia i męki Chrystusa. Jeśli zaś chodzi o obiekty rangi europejskiej, Wzgórze Lecha w Gnieźnie jest jedynym w Wielkopolsce i jednym z czterech miejsc w Polsce, któremu został przyznany w marcu 2007 roku Znak Dziedzictwa Europejskiego. Aktualnie trwa proces ponownej weryfikacji poszczególnych kandydatur z całej Europy w kontekście nowej listy obiektów po 2014 roku. Znak Dziedzictwa Europejskiego służy podkreśleniu symbolicznej wartości obiektów, które odegrały znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii Europejskiej, i nadaniu im odpowiedniej rangi. Został ustanowiony w 2007 roku w wyniku inicjatywy międzyrządowej kilku państw europejskich. Na podstawie wyboru dokonanego przez poszczególne państwa europejskie, do tej pory Znak Dziedzictwa Europejskiego przyznano 68 miejscom znajdującym się w 19 państwach europejskich. Wśród nich znajduje Wzgórze Lecha wraz z Katedrą Gnieźnieńską. Ponadto, na terenie powiatu dwa obiekty

posiadają status Pomników Historii. Mowa oczywiście o wyspie na Ostrowie Lednickim oraz o Wzgórzu Lecha w Gnieźnie. Pomnik Historii to jedna z czterech form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku. Terminem tym określa się zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury naszego kraju. Rangę Pomnika Historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta RP specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pomniki historii ustanawiane są od 1994 roku. Do dziś to najwyższe wyróżnienie nadano 48 zabytkom.

Przez powiat gnieźnieński przebiega europejski Szlak Św. Jakuba. Ponadto Starostwo Powiatowe w Gnieźnie stworzyło kilka lokalnych szlaków turystycznych, takich jak: szlak pałaców i dworów, szlak architektury drewnianej oraz szlak „Śladami mitów i legend”. Wszystkie ww. szlaki zostały oznaczone oraz obudowane systemem jednolitych tablic informacyjnych oraz małą architekturą drewnianą, jak również rzeźbami z brązu w wyniku realizacji projektu unijnego pn. „Zintegrowany system informacji wizualnej – szlaki i obiekty turystyczne w powiecie gnieźnieńskim”. Opisy ww. szlaków można znaleźć w serii folderów wydanych w ramach projektu unijnego pn. „Tu powstała Polska – promocja kulturowego produktu turystycznego powiatu gnieźnieńskiego, wizerunkowego produktu Wielkopolski” realizowanego od początku stycznia 2011 roku przez Starostwo Powiatowe w Gnieźnie. Cyfrowe wersje folderów znajdują się także na stronie www.tupowstalapolska.pl. Poza szlakami w ramach ww. projektu zostały oznaczone ważne miejsca mające związek z dwukrotną wizytą Ojca Świętego bł. Jana Pawła II (zadanie pn. JP II ‘79/’97) oraz ze wspólną historią narodu polskiego i niemieckiego (zadanie pn. Polacy i Niemcy – 1000 lat razem).

Na uwagę zasługuje również Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa. GKW to jedna z atrakcji turystycznych powiatu gnieźnieńskiego, o długiej bo już 130-letniej historii. W dniu 7 marca 2003 roku Powiat Gnieźnieński przejął z rąk PKP we władanie kolej wąskotorową. Powiat wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego finansuje działania niezbędne do utrzymania taboru Gnieźnieńskiej Kolei Wąskotorowej. Z początkiem roku 2013 Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego przekazał w 3-letnie zarządzanie kolejkę Towarzystwu Miłośników Gniezna. Kolejka wymaga stałych nakładów finansowych. Ponadto istnieje wybitna potrzeba pozyskania środków zewnętrznych na modernizację taboru GKW oraz torowiska i obiektów dworcowych kolejki. W opinii Towarzystwa Miłośników Gniezna jest bliska potrzeba wyremontowania 4-kilometrowego odcinka torów z Ostrowa Starego do Anastazewa, gdzie pociąg teraz nie może dojechać. Patrząc przyszłościowo, należałoby się zastanowić nad budową 8 – 10 km torów z Witkowa do Skorzęcina, wówczas zakłada się, iż dochód kolei wąskotorowej mógłby się zwiększyć 2,5-krotnie. Byłoby wówczas możliwe uruchomienie regularnych pociągów w okresie letnim z Gniezna do Skorzęcina na plażę. Jedną z największych ciekawostek powiatu gnieźnieńskiego jest parowozownia i kompleks stacyjny. W 1872 roku w Gnieźnie zdecydowano się na budowę dworca i pierwszej parowozowni. Oba budynki nie zachowały się do dziś, jednak w 1888 roku przy okazji budowy linii do Oleśnicy wybudowano drugą parowozownię. Jej główną częścią była tzw. hala wachlarzowa, czyli budynek stacjonowania i napraw lokomotyw, którego nazwa związana jest z jej charakterystycznym kształtem. Po wojnie, w niemal nienaruszonym stanie, obiekt został przekazany pod zarząd Polskich Kolei Państwowych, jednak wraz ze spadkiem użyteczności kolei parowej jego znaczenie malało. Do 2009 roku wciąż naprawiano tu parowozy, m.in. „Piękną Helenę” z parowozowni w Wolsztynie. Na co dzień obiekt jest zamknięty dla turystów, jednak zainteresowanie nim jest spore. W latach 2009-2010 organizowany był tutaj muzyczny festiwal audio-wizualny Candid. Cykliczną imprezą na terenie parowozowni są też „Dni Pary” odbywające się pod koniec wiosny, ukazujące ten kompleks w świetle historycznym i kulturalnym. Przyszłość gnieźnieńskiej Parowozowni do

końca nie jest znana. Od kilku lat prowadzona jest publiczna dyskusja na temat tego, co powinno się tam znajdować. Słyszalne są dwa głosy – konieczność budowy muzeum lub przeznaczenie obiektu pod działalność komercyjną.

W powiecie rozwijają się różne formy turystyki. Teren Nadleśnictwa Gniezno przecinają trasy jedenastu turystycznych szlaków pieszych oznakowanych i utrzymywanych staraniem Oddziału PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej oraz Nadleśnictwa Gniezno. Od 2011 roku prowadzone jest etapami zadanie dot. oznakowania szlaków rowerowych w powiecie gnieźnieńskim. W roku 2013 jest realizowany III etap wyznaczenia szlaków rowerowych. W 2011 roku Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego zlecił „Przygotowanie koncepcji szlaków rowerowych w Powiecie Gnieźnieńskim”. Kolejnym etapem prac w roku 2012 było opracowanie dokumentacji technicznej oznakowania szlaków rowerowych, przygotowanej w oparciu o istniejącą już koncepcję. Na podstawie opracowanej dokumentacji technicznej w 2013 roku Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego ogłosił przetarg na oznakowanie szlaków rowerowych powiatu gnieźnieńskiego. Jeszcze w roku 2013 zostaną oznakowane szlaki rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego poprzez: malowanie za pomocą szablonów, naklejanie gotowych elementów oraz zamontowanie tabliczek rowerowych. Wszystkie szlaki będą miały swój początek przy Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej (tam będzie stał główny drogowy rozjazdowy). Projektowane szlaki to: Szlak czerwony: długość szlaku: 47,6 km, Szlak niebieski: długość szlaku: 65 km, Szlak żółty: długość szlaku: 49 km, Szlak zielony: długość szlaku: 45,2 km, Szlak szary: długość szlaku: 58,9 km. Problemem w przypadku ww. wdrażanych szlaków rowerowych jest brak wyznaczenia dróg rowerowych na terenie miasta Gniezna. Pewne odcinki są fragmentarycznie oznakowane, bez większej logiki, bez kompleksowej strategii dla ruchu rowerowego w mieście. W centrum miasta jest wprowadzone ograniczenie prędkości 30 km/godz. Na pozostałych drogach rowerzyści muszą liczyć się z ograniczonym bezpieczeństwem. Ponadto, staraniem Związku Gmin Powidzkiego Parku Krajobrazowego wytyczono następujące trasy rowerowe: (nie wszystkie przebiegają przez powiat gnieźnieński, ale mogą być dodatkową atrakcją turystyczną - przylegają do powiatu): dookoła jeziora Powidzkiego, dookoła jeziora Niedzięgiel, Urokliwe Doliny, Leśny Ring, Wielka Orchowska, Cztery Jeziora, na terenie Lednickiego Parku Krajobrazowego, trasa nr 3 i 8 oraz szlak rowerowy EuroVelo. Na terenie powiatu są organizowane rajdy rowerowe przez Polski Klub Ekologiczny Koło w Gnieźnie.

Powiat Gniezno to obszar niezwykle bogaty przyrodniczo. Między wielkimi kompleksami leśnymi i obszarami rolniczymi, rozciągają się liczne jeziora, rzeki i cieki wodne. Tak ukształtowany obszar stanowi doskonałe miejsce do uprawiania wszelkiego rodzaju turystyki wodnej. Jednym z najbardziej znanych jezior powiatu gnieźnieńskiego jest Jezioro Lednickie, leżące na terenie Lednickiego Parku Krajobrazowego. Największym jeziorem powiatu gnieźnieńskiego jest Jezioro Niedzięgiel, niedaleko wsi Skorzęcin w Gminie Witkowo, nad którego brzegiem funkcjonuje znany w całej Wielkopolsce i nie tylko, ośrodek sportowo-rekreacyjny. Z Jezioro Niedzięgiel sąsiaduje niewielkie Jezioro Białe, które wybrać mogą np. unikający hałasu wędkarze, natomiast zaledwie kilka kilometrów dalej, na terenie administracyjnie należącym już do powiatu słupeckiego, znajduje się Jezioro Powidzkie. Jest ono bardzo licznie odwiedzane przez miłośników różnorodnych sportów wodnych: żeglarzy, nurków, windsurferów itp. Uprawianie turystyki kajakowej możliwe jest na szlakach rzecznych także kajakowanie po akwenach większych jezior. W powiecie gnieźnieńskim coraz więcej osób wybiera „wakacje pod żaglami”, tym bardziej, że teren ten dysponuje pięknymi i idealnie nadającymi się do tego akwenami. Od 2000 roku nad Jezioro Kłeckim znajduje się pierwsza z prawdziwego zdarzenia w gminie - i jedna z najlepiej zorganizowanych oraz obleganych w powiecie gnieźnieńskim – prywatna Przystań Żeglarska „Korsarz”. Co roku, na tym blisko 180 ha akwenie, organizowanych jest wiele amatorskich

zawodów dla miłośników sportów wodnych. Powiat gnieźnieński może się także pochwalić innym cudownym miejscem do żeglowania – Ośrodkiem Wypoczynkowym w Skorzęcinie. Położona między jeziorami Białym i Niedzięgiel miejscowość od dawna jest ostoją miłośników sportów wodnych, którzy mają do dyspozycji wszystko to, czego potrzebują. Przyjeżdżają tu także ci, którzy chcą spróbować swoich sił w regatach takich jak np. Mistrzostwa Polski Jachtów Żaglowych. W ostatnim okresie coraz popularniejsze wśród żeglarzy staje się także Jezioro Popielewskie w gminie Trzemeszno. Dzięki zaangażowaniu wielu osób na tym akwenie – o powierzchni 308 hektarów – powoli odradzają się sporty wodne. Warto podkreślić, że Jezioro Popielewskie to najgłębsze jezioro Wielkopolski – głębokość dochodzi tu do 47 metrów.

Powiat gnieźnieński ze względu na liczne walory przyrodnicze: jeziora otoczone lasami, polne bezdroża, stwarza doskonałe warunki do uprawiania jeździectwa. Nie brakuje na terenie powiatu lokalnych ośrodków jeździeckich, jak i małych prywatnych stajni na tak zwany własny użytek. Państwowe Stado Ogierów w Gnieźnie liczy sobie ponad 100 lat. W powiecie gnieźnieńskim każdego roku odbywa się kilka konkursów konnych w skokach przez przeszkody. Najbardziej znane i propagowane są te organizowane przez Stado Ogierów w Gnieźnie przy ul. Kłeckoskiej. Raz w miesiącu odbywa się Jeździecki Puchar Gniezna w skokach przez przeszkody. W klasie rasy Wielkopolskiej, na terenie Krajowego Stada Ogierów w Gnieźnie w miesiącu maju kilkadziesiąt koni rywalizuje o miano najładniejszego ogiera i najładniejszej klaczy. Imprezie towarzyszą pokazy skoków przez przeszkody oraz prezentacja zaprzęgów. Podobną imprezą, organizowaną również w tym samym miejscu w maju przez Polski Związek Hodowców Koni, jest premiowanie źrebiąt rocznych i dwuletnich. W powiecie gnieźnieńskim nie brak jest okazji, aby podziwiać konie na różnego typu imprezach. Powszechnie znane święto organizowane przez koniarzy na zakończenie sezonu zwane jest hubertusem i odbywa się w okolicach 3 listopada.

W powiecie gnieźnieńskim liczba obiektów noclegowych w latach 2002-2008 spadała (z 61 do 48 obiektów) i dopiero od 2008 roku pomału wzrasta i w roku 2012 wyniosła 52 obiektów. Liczba turystów z Polski wzrosła w ostatnich dwóch latach (obecnie 80.332), co może świadczyć o lepszej promocji naszego regionu. Gorzej wygląda sprawa turystów z zagranicy, liczba cały czas spada. W 2002 roku wynosiła 10.058, a w roku 2012 prawie o połowę mniej – 5.734. Należy poprawić promocję powiatu za granicą. Baza noclegowa (hotele, motele, pensjonaty) ciągle rośnie i przyciąga coraz więcej odwiedzających z Polski. Przez ostatnie 10 lat przybyły 4 nowe hotele, 1 motel i na okres 1 roku pojawił się pensjonat, w 2009 roku. Liczba odwiedzających przez ostatnie lata dość mocno się wahała od 27.218 odwiedzających w 2002 roku do 48.133 w 2012 roku. Z turystami zagranicznymi jest już nieco gorzej. Od 2002 roku ich liczba zmalała prawie o 50%. Baza noclegowa (schroniska, ośrodki wczasowe, ośrodki szkoleniowo wypoczynkowe) ma się już gorzej. W ostatnich latach pozostało tylko jedno schronisko, a ośrodki wczasowe z roku na rok zmniejszają swoją liczbę oferując mniejszą liczbę miejsc noclegowych. W przypadku kempingów i pól biwakowych nie występują wzrosty lub spadki odwiedzających. Natomiast zmniejszyła się liczba obiektów. W 2002 roku istniały po 2 kempingi i pola biwakowe. W 2003 roku zostało zlikwidowane jedno pole i jeden kemping. Na turystycznej stronie internetowej powiatu gnieźnieńskiego www.tupowstalapolska.pl firmy związane z turystyką mają możliwość promocji w zakresie przedstawienia oferty i podania namiarów kontaktowych. Aktualnie na ww. stronie znajduje się oferta: hotele: 12 z Gniezna, 1 z gminy Gniezno, 2 z gminy Trzemeszno, 1 z gminy Witkowo i 2 z gminy Łubowo; 2 internaty z Gniezna, 1 schronisko z Gniezna, 1 ośrodek wypoczynkowy z Gniezna i 3 z gminy Witkowo, 1 centrum szkoleniowe z gminy Trzemeszno, gospodarstwa agroturystyczne: 3 z Gniezna, 8 z gminy Łubowo, 2 z gminy Mieleszyn, 2 z gminy Kiszkowo, 6 z gminy Łubowo,

2 z gminy Trzemeszno, 1 z gminy Czarniejewo i 4 z gminy Kłecko; 1 stacja z gminy Witkowo; restauracje: 20 z Gniezna, 1 z gminy Łubowo, 1 z gminy Kłecko, 2 z gminy Trzemeszno, 1 z gminy Czarniejewo, 2 z gminy Witkowo; dworki i pałace: 1 z Gniezna, 2 z gminy Czarniejewo, 1 z gminy Kłecko; bary: 12 barów z Gniezna i 17 barów szybkiej obsługi z Gniezna oraz 1 z gminy Trzemeszno; 4 kawiarnie z Gniezna.

Informację turystyczną można uzyskać w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej w Gnieźnie, na Rynku 14. PCIT jest utrzymywane przez Powiat Gnieźnieński oraz Miasto Gniezno. Turyści (z kraju i z zagranicy) znajdują tam profesjonalną obsługę, w tym wyczerpujące i szczegółowe informacje o bazie noclegowej, hotelowej, campingowej i agroturystycznej głównie w naszym regionie, na Szlaku Piastowskim, czy w Wielkopolsce. Aby ułatwić turystom podróż po historycznych zakątkach Szlaku Piastowskiego, PCIT posiada przykładowe plany wycieczek po Szlaku Piastowskim. Zawierają one jedynie przykładowe trasy zwiedzania, które mogą być dowolnie modyfikowane i wykorzystywane dla potrzeb organizacji wycieczki. Mają pomóc w ułożeniu własnego planu podróży po Szlaku Piastowskim. W PCIT przez cały rok można zaopatrzyć się w materiały promocyjne dotyczące nie tylko miasta Gniezna, ale także całego powiatu gnieźnieńskiego oraz Wielkopolski. W sezonie PCIT jest dostępny przez 7 dni w tygodniu. Biuro od początku swojego istnienia zajmuje się również profesjonalną obsługą turystów na terenie powiatu jak i Szlaku Piastowskiego. PCIT oferuje usługi przewodnickie po całym Szlaku Piastowskim w kilku językach: angielskim, niemieckim, włoskim, hiszpańskim, rosyjskim czy francuskim. Oprócz tego wykwalifikowana kadra pracowników pomaga turystom zorganizować swój pobyt w naszym regionie poprzez pomoc w znalezieniu noclegów, gastronomi i wszelkich niezbędnych do miłego pobytu atrakcji. PCIT w swoim biurze oferuje zarówno szereg bezpłatnych materiałów promocyjnych nt. regionu jak i bardziej rozbudowanych publikacji płatnych. W biurze turysta nieodpłatnie może także skorzystać z dostępu do Internetu na specjalnie ku temu przygotowanym stanowisku komputerowym – jest to w tej chwili jedyne miejsce w Gnieźnie gdzie można skorzystać z takiej usługi. Od zeszłego roku w biurze PCIT można również bezpłatnie skorzystać z wewnętrznego Infokiosku, który w kilku językach prezentuje najważniejszą informację o atrakcjach turystycznych regionu ale także całej Polski. Od dwóch lat przewodnicy współpracujący z PCIT wyszli z inicjatywą darmowego pokazywania miasta i Szlaku Piastowskiego turystom jak i mieszkańcom. Raz w miesiącu inny przewodnik oprowadza i pokazuje inne obiekty w Gnieźnie, powiecie czy na Szlaku Piastowskim – akcja cieszy się sporym powodzeniem i średnio w każdym spotkaniu uczestniczy od kilkudziesięciu do stu osób. Oprowadzenie przez przewodników - „a vista” bez wcześniejszego zamówienia na życzenie indywidualnego turysty jest możliwe w następujących obiektach na Szlaku Piastowskim w obrębie powiatu gnieźnieńskiego: Lubiń, Grzybowo, Gniezno – Katedra, Gniezno - Muzeum Archidiecezjalne, Gniezno – Muzeum PPP. Na wcześniejsze zamówienie oprowadzanie jest możliwe w następujących obiektach: Muzeum PP na Lednicy (oba obiekty), Giecz (oba obiekty). Istnieje dostępność usług przewodnickich w różnych językach obcych. Obiekty, w których nie ma oferty oprowadzania, także na zamówienie to kościół Franciszkanów w Gnieźnie.

Zgodnie z badaniami Firmy BioStat Sp. J. z Rybnika - zawartymi w opracowaniu „Badanie ruchu turystycznego w Wielkopolsce w roku 2011 i 2013 - wielkość, struktura oraz ocena jakości usług turystycznych i określenie turystycznego wizerunku Wielkopolski” wynika, że Wielkopolska pod względem oferty turystycznej wypada średnio na tle kraju, gdyż brakuje tu takich walorów przyrodniczych jak np. w górach i atrakcji porównywalnych z nadmorskimi. Wielkopolska ma szansę odnaleźć swoją unikatowość. Wielkopolskę kojarzymy przede wszystkim z dużą liczbą terenów zielonych, występuje tu sporo czystych jezior. Wielkopolska najczęściej kojarzy się z koziołkami na poznańskim ratuszu, Maltą z jej zawodami

sportowymi oraz z targami poznańskimi. Często pojawiającymi się skojarzeniami były również Zamek w Kórniku z jego Białą Damą, Gniezno, gwara i pyry. Bywają stwierdzenia turystów „...Mi się wydaje, że jeśli bym jechał - to gdzieś do Gniezna, grody obejrzeć, jakiś gród Mieszka...”. Pozostałe skojarzenia można podzielić na kilka grup: kulinaria (gzik, rogale marcińskie), architektura (katedra poznańska, stary rynek, katedra gnieźnieńska), osoby (Mieszko, Chrobry, Paderewski, Raczyński, Grobelny, Feldman i Smoleń), wydarzenia historyczne (Zjazd Gnieźnieński, powstanie wielkopolskie, strajk dzieci we Wrześni), inne (przyroda, oszczędność, opowieści Starego Marycha), Lednicki Park Krajobrazowy (spotkania młodzieży katolickiej). Podsumowując należy stwierdzić, że brakuje lokalnego touroperatora organizującego przyjazdy turystów do powiatu gnieźnieńskiego i na Szlak Piastowski, brakuje koordynatora Szlaku Piastowskiego (w rozumieniu całego szlaku, koordynacja – w rozumieniu skutecznego zarządzania informacją na temat tego co się na szlaku znajduje i co się dzieje, wpływania na kalendarz wydarzeń, na przygotowywanie wspólnej oferty itp.) brakuje pakietów turystycznych – brak chęci współpracy branży, brakuje atrakcji turystycznych adresowanych w głównej mierze dla dzieci, młodzieży i rodzin, brakuje odpowiednio przygotowanych miejsc noclegowych o niskim standardzie, tzw. tania baza noclegowa (tj. hostele, schroniska), brakuje obiektów rangi światowej znajdujących się liście obiektów UNESCO, jest zły stan dróg, szczególnie lokalnych, słabo rozwinięta jest infrastruktura służąca do uprawiania sportów wodnych, brakuje infrastruktury do uprawiania kajakarstwa, słabe jest uzbrojenie terenów pod inwestycje turystyczne, niedostosowana jest do potrzeb turystów komunikacja zbiorowa, brakuje pomysłu i środków finansowych co do ewentualnego zagospodarowania terenu byłej parowozowni, są duże potrzeby inwestycyjne Gnieźnieńskiej Kolejki Wąskotorowej, brakuje rozwiązań infrastrukturalnych w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych, istnieje mała liczba miejsc parkingowych, funkcjonuje negatywny efekt Placu św. Wojciecha (opuszczenie Gniezna zaraz pod zwiedzeniu Katedry), dominuje wśród turystów turystyka tranzytowa (tzw. turystyka jednego dnia), brakuje pól namiotowych i campingowych o odpowiednim standardzie, brakuje estetyki w Gnieźnie (m.in. elewacje zewnętrzne budynków, opustoszałe lokale, brak dbałości o tereny zielone, szczególnie przy pasach drogowych), brakuje dróg rowerowych w Gnieźnie, brakuje wypożyczalni rowerów, brakuje powiązań i koordynacji między organizatorami wydarzeń, jest niska świadomość roli turystyki w rozwoju gospodarczym wśród mieszkańców. Z tymi problemami powiat powinien się uporać w najbliższym czasie jeżeli myśli o jego rozwoju.

Kultura

Na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego działa szereg instytucji kulturalnych. W Gnieźnie znajdują się: Centrum Kultury „Scena to dziwna”, Miejski Ośrodek Kultury w Gnieźnie, Teatr im. A. Fredry, Kino Helios, Muzeum Początków Państwa Polskiego, Biblioteka Publiczna Miasta Gniezna, Biblioteka Pedagogiczna. Działają także fundacje, stowarzyszenia i kluby: Klub Dyskusji o Książce (organizacja spotkań z książką), Klub Muzyczny Młyn (organizacja koncertów), Jazz Club AMOK (organizacja koncertów jazzowych), Hotel Atelier (organizacja koncertów jazzowych), Stowarzyszenie Światowid w Łubowie (organizacja imprez, biesiad, festiwali, targów), Gnieźnieńskie Stowarzyszenie Konfraternia Teatralna (organizacja przeglądów teatralnych, wystaw), Gnieźnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku (organizacja wykładów, sekcji np. zespół teatralny, sekcja fotograficzna, rękodzieło artystyczne), Stowarzyszenie p.n. Ośła Ławka (organizacja wykładów, koncertów itp.), Fundacja MURY (organizacja koncertów, wystaw itp.). Życie kulturalne rozwijane jest również w gminnych placówkach takich jak: Biblioteka Publiczna Gminy Kiszkowo, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Kłecku, Dom Kultury w Łubowie, Gminny Ośrodek

Kultury w Niechanowie, Dom Kultury w Trzemesznie, Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Witkowie.

W bibliotekach publicznych powiatu gnieźnieńskiego liczba czytelników w poszczególnych bibliotekach (szczególnie w tych mniejszych) stopniowo zmniejsza się, spowodowane to jest niewystarczającą ofertą nowości wydawniczych, które przyciągałyby do bibliotek nowych jak i obecnych czytelników. Pomimo, że biblioteki z naszego terenu na zakup książek przeznaczają maksymalnie możliwe środki finansowe, jak również większość korzysta z corocznego Programu Biblioteki Narodowej p.n. „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek” to i tak są one niewystarczające, aby zaspokoić potrzeby czytelnicze osób (w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach) odwiedzających biblioteki. Większość bibliotek co roku przeznacza na zakup nowości te same kwoty, przy wzrastających cenach książek należałoby zwiększyć środki finansowe w celu zainteresowania ofertą książkową potencjalnie nowych czytelników oraz zapewnić stały dostęp do nowości obecnym czytelnikom. W latach 2002 -2011 liczba bibliotek zmniejszyła się z 24 do 21, co za tym idzie zmniejszyła się również liczba czytelników z 26.147 do 21.688 tj. o 17, 05%. Z danych wynika, że mimo wszystko coraz mniej ludzi czyta, w erze komputerów większość korzysta z Internetu. Książki stają się mniej popularne a zastępowane są e-bookami, co widoczne jest przy spadku wypożyczeń księgozbiorów w ciągu dziesięciu lat zmniejszyła się ilość o 34.430 wypożyczonych książek.

W powiecie gnieźnieńskim obecnie znajduje się jedno kino z 3 salami i 341 miejscami na widowni, dostosowane jest dla osób niepełnosprawnych. Liczba seansów w ciągu 10 lat znacząco wzrosła o 490,27% w stosunku do 2002 roku. Najwięcej wyświetlonych seansów 7.077 było w roku 2008, kiedy istniały dwa kina. Statystyki wykazują, że w roku 2002 seanse obejrzało 14.037 widzów, a w roku 2012 do kina przyszło 97.819 widzów i był to wzrost o 596,87%.

W 2012 roku w powiecie były 3 muzea tzn. o jedno mniej niż w latach poprzednich. W roku 2011 odnotowano bardzo dużą zwyczaję odwiedzających do 557.013 osób natomiast w roku 2012 było ich tylko 137.428 a w latach ubiegłych nie przekroczyło 250 tys. gości zwiedzających. Zadać należy sobie pytanie, co było tego powodem? Powiat gnieźnieński z wielkimi tradycjami - „Tu powstała Polska” - a taki spadek odwiedzających. Z danych wynika, że obecnie turyści nie są zainteresowani wystawami, lub muzea nie mają co zaoferować. Mimo dużej liczby (421) imprez oświatowych w muzeach w 2012 roku nie miało to wpływu na liczbę zwiedzających. W roku 2012 zorganizowano 209 warsztatów tj. o 127,17 % więcej niż w roku 2011. Odwrotna - spadkowa sytuacja jest związana z lekcjami i zajęciami, gdzie nastąpił spadek w stosunku do roku 2011 o 32,27%. Mieszkańcy powiatu, ale przede wszystkim turyści mają możliwość zwiedzania różnych zabytków zlokalizowanych na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Można tutaj wyróżnić m.in.: Muzeum Początków Państwa Polskiego, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Powiat gnieźnieński to jednak nie tylko muzea. Na wzgórzu Lecha znajduje się najważniejszy zabytek Gniezna - gotycka Katedra, która związana jest z kultem Świętego Wojciecha oraz pierwszymi koronacjami królewskimi. Przed Katedrą znajduje się pomnik pierwszego koronowanego władcy Polski - Bolesława Chrobrego. Oprócz Katedry zaliczanej do skarbu kultury narodowej, w Gnieźnie na uwagę zasługują także inne obiekty sakralne. Wśród nich możemy wyróżnić usytuowany na historycznym Wzgórzu Panieńskim gotycki Kościół i Klasztor Franciszkanów, na wzgórzu Świętojańskim Kościół pod wezwaniem Jana Chrzciciela, czy Kościół Farny pod wezwaniem Świętej Trójcy.

W Gnieźnie działa od 2009 roku Centrum Kultury „Scena to dziwna” (eSTeDe) i obecnie dysponuje parterem i piwnicami w budynku o łącznej powierzchni 1 240 m², w którym znajdują się min. pomieszczenia pracowni, studio nagrań, sale prób i sala widowiskowa. Ponadto eSTeDe dysponuje placem ze ścieżkami spacerowymi oraz gruntem, na którym znajduje się min. Amfiteatr (700 miejsc) i Ogród Wyobraźni. W Centrum Kultury „Scena to dziwna” działały na przestrzeni od 2009 roku do dziś sceny i pracownie (np. sekcje muzyczne tzw. „Akademia Rocka”, w której skład wchodzi – sekcja gitary klasycznej, gitary elektrycznej i perkusji; warsztaty taneczne dla dzieci: salsa, taniec towarzyski, zumba, capoeira, street dance i break dance; cztery teatry: Teatr Dramat, Kabaret im. Dra Frankensteina, Muzyczna Scena od Podstaw oraz Teatr dla dzieci; warsztaty plastyczne). Stałe sceny i pracownie, tworząc codzienną ofertę zajmują sporo miejsca w działalności Centrum Kultury. Ponadto w eSTeDe swoje miejsce ma Orkiestra Powiatu Gnieźnieńskiego oraz Chór Mieszany „Metrum” i zespół wokalny „Ad Libitum”. Po otwarciu eSTeDe reaktywował się zespół Fan-Art i zespół ludowy, który wcześniej nazywał się „Gnieźnianie”. Obecnie eSTeDe posiada ekskluzywną ofertę muzyczną, na którą składają się warsztaty perkusyjne, doskonalenia gry na gitarze basowej oraz gitarze klasycznej i elektrycznej. W ciągu 4 lat działalności w Centrum Kultury „Scena to dziwna” działało średnio około 20 różnorodnych scen i pracowni a liczba uczestników wciąż rośnie do 200 w chwili utworzenia do 600 obecnie. Gdyby w Centrum było więcej pomieszczeń i środków przeznaczonych na sekcje to na pewno ich liczba by wzrosła, czyniąc tym samym jeszcze ciekawszą ofertę. W tej chwili są już stałe zespoły muzyczne, dlatego eSTeDe myśli o nowym sprzęcie muzycznym w sali prób, a także dla sekcji muzycznych. W Centrum Kultury „Scena to dziwna” do tej pory odbyło się w sumie 185 cyklicznych i jednorazowych imprez kulturalnych (imprezy cykliczne – Festiwal Wyobraźni, Święto Przyjaciół, Babska Szafa, Pro Sinfonika itp.), w których łącznie przez niespełna 4 lata funkcjonowania uczestniczyło 32 tys. osób. Na terenie Powiatu odbywa się wiele ogólnie dostępnych imprez „masowych” skierowanych do szerokiego grona odbiorców. Pewną barierę w rozwoju kulturalnym społeczności lokalnej oraz uczynienia z oferty kulturalnej produktu turystycznego stanowi brak jednolitego i ogólnie dostępnego kalendarza imprez kulturalnych dla miasta i powiatu, który gwarantowałby większe zainteresowanie się nimi ze strony mieszkańców powiatu i turystów. Podsumowując, można stwierdzić, że dostęp do kultury zarówno w ujęciu czynnym (możliwość uczestniczenia w przedsięwzięciach kulturalnych), jak i biernym (jako widzowie) jest na terenie powiatu gnieźnieńskiego na poziomie zadowalającym. Szczególnie cieszy aktywna postawa placówek kulturalnych oraz kulturalno-oświatowych wobec dzieci i młodzieży.

Sektor produkcyjny

W 2002 roku w powiecie gnieźnieńskim było ogółem 12.809 działalności gospodarczej z czego 12.230 to firmy do 9 pracowników, natomiast w roku 2012 zakładów ogółem było 15.055 z czego 14372 do 9 pracowników - wzrost o 17,51 %. Można zauważyć, że mikroprzedsiębiorstw jest najwięcej i stanowią 95,46 % wszystkich firm. W porównaniu z innymi powiatami zajmujemy drugie miejsce w podregionie konińskim. W latach 2002 do 2012 przybyło również małych przedsiębiorców o 22,05 %. Warto zauważyć, że najwięcej firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników było w 2010 roku, natomiast w 2012 roku ilość ta zmalała o 13,15%. Dużych przedsiębiorstw od roku 2002 do roku 2012 przybyło z 12,39%. Porównując do powiatu konińskiego wraz z miastem Koninem, to posiadamy tylko o 4 zakłady mniej. Sytuacja w przedsiębiorstwach powyżej 250 pracowników, w podanych latach nie wygląda dobrze ponieważ ilość tych zakładów zmniejszyła się o połowę z 16 do 8 co wpływa negatywnie na ilość osób zatrudnionych, czyli zwiększenie bezrobocia. Wniosek jaki wypływa z danych to wzmocnienie zasobów gospodarczych,

przyciągnięcie dużych inwestorów, pomoc mikro, małym i średnim przedsiębiorcom w rozwoju poprzez dostęp do tanich pożyczek, kredytów, szkoleń i doradztwa. Dane statystyczne wykazują największy wzrost procentowy podmiotów wg PKD 2007 i rodzajów działalności w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie. W przemyśle i budownictwie również nastąpił wzrost, ale już nie tak bardzo duży bo tylko o 6,42%. Najmniejszy przyrost firm w latach 2009 do 2012 nastąpił w pozostałych działalnościach i wyniósł 2,64%. Nasuwa się wniosek, że najlepsza gałąź rozwojowa w latach 2009 -2012 to działalność rolnicza, leśnictwo łowiectwo i rybołówstwo. W 2012 roku najwięcej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 3.770 w powiecie gnieźnieńskim było w dziedzinie Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Na następnym miejscu znajduje się Budownictwo, gdzie było zarejestrowanych 2.105 firm. Dużym zaskoczeniem jest Przetwórstwo przemysłowe - firm takich prowadzi się 1.087. Najmniejsza ilość prowadzących działalność gospodarczą jest w dziedzinie Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, i było ich tylko 3. Należałoby promować osoby, chcące prowadzić działalność gospodarczą w dziedzinach mniej popularnych na naszym terenie, poprzez ulgi podatkowe czy też wyższe dotacje na otwarcie działalności. Na przestrzeni lat 2002 -2011 rotacja w rejestrze firm była stabilna. W 2012 roku na 10 tys. ludności przypadało w powiecie gnieźnieńskim 1.041 podmiotów gospodarczych i było to o 13,52% więcej niż w roku 2002. Wskaźnik ten klasyfikuje nas na trzecim miejscu w podregionie za powiatem konińskim i miastem Konin, i powiatem wrzesińskim. Według danych statystycznych największy przyrost nowo zarejestrowanych firm po regionie na 10 tys. ludności nastąpił w roku 2010. W roku 2012 wskaźnik był mniejszy do roku 2010 o 18,27%, ale wyższy o 26,87% w stosunku do roku 2003. Wskaźnik jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w powiecie gnieźnieńskim w 2012 r. jest wyższy o 256,52% od roku 2003. Jest to wysoki wskaźnik procentowy ale bez znaczenia w stosunku do ilości nowo powstałych firm. Przez okres ostatnich 10 lat osoby fizyczne w wieku produkcyjnym - prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób stanowiły stały odsetek ludności podobnie jak w innych powiatach, który kształtował się na poziomie 12 a następnie od 2005 roku 13 osób.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc następujących instytucji otoczenia biznesu: Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o., Powiatowy Urząd Pracy w Gnieźnie, Cech Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości, Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o.o., Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego SA, Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o., Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Koninie, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Pomocy udzielają również wszystkie urzędy jst. W Centrum Obsługi Inwestora mieszczącego się w Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. znajdują się oferty terenów inwestycyjnych. Na chwilę obecną w bazie COI znajduje się 29 ofert terenów inwestycyjnych, o łącznej powierzchni 345,8893 ha. Gnieźnieńska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. w ramach prowadzonego Punktu Konsultacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą udziela konsultacje w zakresie: spełnianie wymogów formalno-prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, marketing przedsiębiorstwa, organizacja przedsiębiorstwa, finanse przedsiębiorstwa oraz doradztwa w zakresie pożyczki z WARP. W latach poprzednich 2008 do 2011 GARG Sp. z o.o. w ramach usług informacyjnych dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą i prowadzących działalność gospodarczą, w ramach działania 2.2.1 PO KL finansowanego z PARP udzielał również konsultacji. Dotychczasowa jedenastoletnia działalność GARG Sp. z o.o. przyniosła efekt w postaci

pozyskania przez firmy i instytucje 65 222 096,10 zł dotacji na realizację inwestycji w powiecie na wartość 96 393 749,15 zł. Przeliczając tę wartość na miesiąc otrzymamy wynik 494 106,79 zł co miesiąc przez 11 lat. Z informacji pochodzących z Krajowego Systemu Informatycznego (KSI SIMIK 07-13) wynika, że w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2007 – 2013 (WRPO), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ), Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG) do powiatu gnieźnieńskiego w przeszłej perspektywie 2007-2013 trafiło w postaci dotacji z unii europejskiej 603 769 922,67 zł. Łączne dofinansowanie wyniosło 692 952 215,56 zł na realizację projektów o wartości 986 636 849,53 zł. Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gnieźnie, który mieści się przy Gnieźnieńskiej Agencji Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. udzielał konsultacji przedsiębiorcom: mikro i małym firmom, w zdecydowanej większości z terenu powiatu gnieźnieńskiego, osobom chcącym rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Duża część konsultacji dotyczyła dokumentacji konkursowej oraz zasad jej przygotowywania, dokładnych terminów i miejsca składania wniosku, a także poszczególnych pozycji we wniosku o dofinansowanie i biznesplanie. Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Gnieźnie informuje o możliwościach dofinansowania z funduszy europejskich, nie tylko w siedzibie punktu ale również podczas różnego rodzaju wydarzeń m.in.: na konferencji organizowanej przez BZ WBK we Wrześni, podczas Gnieźnieńskich Powiatowych Targów Pracy, na imprezie informacyjno – edukacyjnej: „Czas na biznes, czas na zmiany w biznesie!”, organizowanej w ramach Pierwszego Europejskiego Tygodnia Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP), przez Gnieźnieńską Agencję Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. w Kolegium Europejskim w Gnieźnie, przy okazji Drzwi Otwartych w Powiatowym Urzędzie Pracy, na Dniach Miasta Gniezna, kiedy to konsultantki zaprosiły do Gniezna Euroautobus, podczas Dożynek Powiatowych w Zdziechowie, podczas lekcji europejskich. W trakcie funkcjonowania PI FE Gniezno po pomoc zwróciło się 5.115 beneficjentów.

Do korzystnych uwarunkowań rozwoju przedsiębiorczości należą przede wszystkim: rosnąca liczba przedsiębiorstw, szczególnie podmiotów małych i średnich, rosnący ich potencjał ekonomiczno-wytwórczy, wysokie kwalifikacje pracowników i długie tradycje niektórych branż, zdecydowana przewaga własności prywatnej, obecność kapitału zagranicznego, korzystna struktura rodzajowa przedsiębiorstw oraz ich działania eksportowe. Do głównych czynników utrudniających rozwój przedsiębiorczości należy zaliczyć: niedostateczne wyposażenie kapitałowe i dekapitalizację majątku dużej części firm, słabo rozwinięte powiązania integracyjne przedsiębiorstw, zbyt małą liczbę przedsiębiorstw „wysokiej techniki” i „dużej szansy”, korzystanie w działalności innowacyjnej głównie z własnych pomysłów, a tylko w niewielkim zakresie z projektów oferowanych przez jednostki badawcze, wysokie koszty własne i niską rentowność dużej części przedsiębiorstw. Niekorzystnie na potencjał podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu gnieźnieńskiego wpływa także przewaga firm handlowych, szczególnie prowadzących handel detaliczny, brak środków w firmach na szkolenia podnoszące kwalifikacje i pozyskiwanie funduszy pomocowych oraz stosunkowo niewielka liczba inwestycji zagranicznych na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Pozytywnie na potencjał podmiotów gospodarczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego powinna wpływać niewielka odległość miejscowości powiatu od Poznania oraz stosunkowo szeroki dostęp firm z powiatu gnieźnieńskiego do Internetu a także potrzeba korzystania z tej formy komunikacji. Podsumowując należy stwierdzić, że czynnikiem w znaczący sposób ograniczającym rozwój przemysłu i inwestycji w powiecie gnieźnieńskim jest brak odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych. Niekorzystny także jest brak korelacji między profilami kształcenia a potrzebami rynku pracy. Należy

zwrócić jeszcze uwagę na bardzo niski odsetek firm innowacyjnych, brak perspektyw rozwoju w ocenie wielu firm, szczególnie tych najmniejszych jednoosobowych.

Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich

Powiat gnieźnieński, podobnie jak Wielkopolska posiada duże zasoby ziemi wykorzystywanej rolniczo. Rolnictwo w powiecie gnieźnieńskim charakteryzuje wysoką wydajnością produkcji, a wyniki te są w głównej mierze zasługą tradycyjnie wysokiej kultury rolnej i poziomu gospodarowania. Plony oraz obsada zwierząt na 100 ha użytków rolnych lokują powiat gnieźnieński na czele klasyfikacji powiatów w województwie wielkopolskim. Powierzchnia gruntów ornych w powiecie gnieźnieńskim wynosi 83 645 hektarów, a przeliczeniowych 78 073 hektarów, średni wskaźnik bonitacji wyniósł 0,9. Powierzchnia łąk wynosi 4 804 hektarów, a przeliczeniowych 2 907 hektarów, średni wskaźnik bonitacji wyniósł 0,6. Powierzchnia użytków rolnych w powiecie gnieźnieńskim wynosi 90 236,96 hektarów. Struktura użytków rolnych to dominacja grunty pod zasiewami 91,69%, a w strukturze zasiewów dominują zboża 56 350 ha - 68,10%. Jeżeli spojrzymy na użytkowanie gruntów rolnych dla poszczególnych grup obszarowych gospodarstw rolnych okazuje się, że w 80,26% dominują gospodarstwa o powierzchni większej niż 15 hektarów. Również jeśli chodzi o ilość gospodarstw w powiecie gnieźnieńskim o określonej wielkości arealu to gospodarstwa o powierzchni większej niż 15 hektarów zajmują 31,74% a gospodarstwa o powierzchni większej od 1-5 hektarów zajmują 21,21%. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie wynosi 19,81 hektara. W powiecie gnieźnieńskim ogółem jest 4 846 gospodarstw rolnych a najwięcej w Gminie Witkowo i kolejno Trzemeszno i Gniezno.

Dla rolników powiatu gnieźnieńskiego prowadzone są szkolenia wspólnie z WODR w Gnieźnie oraz WIR z siedzibą w Gnieźnie. Tematyka szkoleń dotyczy nowości w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Organizowane są również konkursy „Posesje, zagrody powiatu gnieźnieńskiego w barwach lata” oraz „Posesje i zagrody Powiatu Gnieźnieńskiego w barwach jesieni” miały za zadanie wypromować wygląd, estetykę i zagospodarowanie posesji lub zagród. Starostwo Powiatowe przyznaje rolnikom dotacje i dofinansowanie na: badania techniczne opryskiwaczy, badania glebowe, melioracje wodne. Dodatkowo Starostwo wspiera działania innowacyjne w rolnictwie i leśnictwie poprzez zakup bażantów, kuropatw, udzielenie pomocy rzeczowej Kołom Pszczelarzy w Powiecie. Rolnicy korzystają również z dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w zakresie osi 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, osi 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich, osi 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się gospodarstwa rybackie: PZW Poznań, GR Grzybowski, GR Łysin, GR Bogucin, GR Addercarp, GR Roma. Działalność informacyjna i doradcza skierowana do rolników na terenie powiatu gnieźnieńskiego, prowadzona jest przede wszystkim przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (WODR) w Poznaniu oraz Powiatowe Biuro Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Gnieźnie. Celem działania WODR na terenie powiatu gnieźnieńskiego jest: udzielanie pomocy doradczej rolnikom i mieszkańcom wsi w podwyższaniu poziomu ich życia poprzez wzrost dochodów z działalności gospodarczej w rolnictwie i jego otoczeniu, dostarczanie informacji i pomocy doradczej w zakresie dostosowywania polskiego rolnictwa i wsi do standardów obowiązujących w Unii Europejskiej, promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i ochrony naturalnego środowiska człowieka, realizacja zadań wynikających z polityki państwa wobec wsi i rolnictwa.

W związku z tym, że rolnictwo ekologiczne nabiera coraz większego znaczenia i może stać się satysfakcjonującym źródłem przychodów dla rolników, konieczne jest promowanie go na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Rolników podejmujących taką produkcję często traktuje się bowiem lekceważąco. Zalesienia na terenach o słabych glebach mogą być szansą dla wielu rolników z powiatu gnieźnieńskiego. Konieczne jest prowadzenie odpowiednich działań promocyjnych w tym zakresie. Tworzenie grupy producentów rolnych jest koniecznością, ze względu na zwiększenie się możliwości ich konkurowania na rynku krajowym, a co ważniejsze także na rynku Unii Europejskiej oraz na rynkach Wschodnich. Dla dobra rolników konieczne jest prowadzenie działań, które będą pomagały im tworzyć grupy producentów rolnych, także na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Rozwój rolnictwa na terenie powiatu gnieźnieńskiego winien być przede wszystkim ukierunkowany na: prowadzenie gospodarki rolnej dostosowanej do naturalnych siedlisk, zaspokojenie potrzeb zmieniającego się popytu na rynku towarów i usług, rozwój produkcji sadowniczo - warzywniczej z uwagi na bliski rynek zbytu, wzrost produkcji bydła z uwagi na tradycyjne i naturalne zaplecze paszowe oraz istnienie rozbudowanej bazy hodowlanej. Do głównych problemów rolników na terenie powiatu gnieźnieńskiego należą: stosunkowo niskie i niestabilne w czasie dochody osiągane z podstawowej działalności rolniczej, nieumiejętność wykorzystania istniejącego potencjału produkcyjnego gospodarstw, ograniczone możliwości zbytu i brak umiejętności zbywania produktów na rynku już istniejącym, ograniczone możliwości podejmowania pracy poza rolnictwem, niski poziom integracji poziomej gospodarstw, nieufność wobec wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, ograniczenia w możliwości uzyskania kredytu na działalność rolniczą i pozarolniczą. Agroturystyka w powiecie gnieźnieńskim, podobnie jak w Wielkopolsce mogą stanowić znaczne źródło przychodów wpływające na rozwój i promocje rejonu. Dlatego wsparcie agroturystyki, jako źródła dodatkowego dochodu i szansy na aktywizację środowisk wiejskich, stanowi ważne zadanie dla organizacji i instytucji rolniczych w powiecie.

Podsumowując należy podkreślić, że rolnictwo na terenie powiatu gnieźnieńskiego jest dobrze rozwinięte, co przekłada się na rolniczo - przemysłowy charakter powiatu. Wpływa na to wysoka wydajność produkcji rolnej oraz stosunkowo korzystna wielkość gospodarstw rolnych. Nie przeszkadzają temu warunki klimatyczne i wodne panujące na terenie powiatu. Szansą na rozwój rolnictwa na terenie powiatu jest ogólnie dostępna informacja i doradztwo skierowane do rolników, zachowana edukacja rolnicza na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, możliwość objęcia edukacją ustawiczną rolników i domowników, dobre możliwości rozwoju gospodarstw agroturystycznych oraz innej działalności pozarolniczej na terenach wiejskich a także rosnący popyt na zdrową żywność. Niekorzystnie na rozwój terenów wiejskich wpływa słabo rozwinięta działalność pozarolnicza na terenach wiejskich, słabo rozwinięte zespołowe działania w rolnictwie, brak rozeznania wśród rolników co do faktycznego zapotrzebowania na ich produkty, słabo rozwinięta infrastruktura techniczna na terenach wiejskich (szczególnie kanalizacja zbiorcza i gazyfikacja) a także negatywne nastawienie rolników do zadrzewień, co niekorzystnie wpływa na bilans wodny i stepowanie powiatu.

Infrastruktura komunikacyjna

Przez powiat gnieźnieński przebiegają najważniejsze szlaki komunikacyjne Wielkopolski. Bezpośrednią obsługą dróg powiatowych zajmuje się Powiatowy Zarząd Dróg. Stan wszystkich rodzajów dróg (oprócz nowo wybudowanych) ulega jednak systematycznemu pogorszeniu. Przede wszystkim ze względu na zwiększające się natężenie ruchu i przewożone obciążenia. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego drogi publiczne dzielą się na cztery kategorie i są zarządzane przez: drogi krajowe – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad,

drogi wojewódzkie – Zarząd Województwa Wielkopolskiego, drogi powiatowe – Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego, drogi gminne – Prezydenta Miasta Gniezna. Największą ilością infrastruktury drogowej w obszarze administracyjnym miasta Gniezna zarządza Prezydent, w którego imieniu zadania wykonuje Urząd Miejski w Gnieźnie - Referat Utrzymania Dróg. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajduje się 629,8 km dróg powiatowych w tym: drogi utwardzone - 590,7 km, drogi gruntowe - 39,1 km. Stan dróg powiatowych wg. 5-letniej kontroli okresowej z roku 2011 przedstawiał się następująco: b. dobry 18,5%, dobry 21,3%, zadowalający 26,4%, zły 11,3%, b. zły 22,5%. Ponadto na terenie powiatu gnieźnieńskiego przebiegają następujące drogi: krajowe – (S5, nr 5, nr 15) – 90 km, wojewódzkie – (190, 197, 260, 434) – 80 km, gminne – 1220 km. Jak wynika z powyższego zestawienia drogi powiatowe stanowią największą administracyjnie sieć dróg na terenie powiatu. W powiecie gnieźnieńskim liczba dróg gminnych utwardzonych i z ulepszoną nawierzchnią zwiększa się. W 2005 roku wynosiła 823,8 km, a w 2011 już 1.005 km dróg. Natomiast liczba dróg gruntowych zmniejszyła się z 706,4 km w 2005 roku do 593 km w 2011 roku. Najwięcej dróg przybyło w 2009 roku, bo aż 86,4 km.

Drogi powiatowe według danych z ostatnich 9 lat nie zmieniły znacząco liczby kilometrów. Należy poszukać środków na poprawienie stanu i powiększenie liczby kilometrów dróg utwardzonych. Po za tym pieniądze powinny być inwestowane w całościową wymianę nawierzchni, a nie na naprawie uszkodzonych fragmentów. Z informacji dot. dróg w zarządzie miasta Gniezno wynika, że poprawia się stan dróg gminnych. Zestawiając dane z roku 2008 do 2009 długość dróg o nawierzchni bitumicznej wzrosła o 1,7%, ponadto o 32,79% wzrosła długość dróg o nawierzchni z kostki oraz o 60,41% wzrosła długość dróg utwardzonych tłuczniem. Natomiast zmniejszyła się o 66,02% długość dróg o nawierzchni gruntowej naturalnej. Należy dodać, że łączna długość i powierzchnia dróg zarządzanych przez Prezydenta ciągle się zmienia co jest spowodowane stopniowym przejmowaniem gruntów wydzielonych przez drogi. Mimo, iż dróg gminnych jest więcej ich zarządcami jest 10 odrębnych gmin finansujących i utrzymujących te drogi każda z odrębnego budżetu. Taka sytuacja nakłada na powiat ogromne obciążenie finansowe i administracyjne, gdyż przy tej ilości dróg posiadane środki i zasoby ludzkie są niewystarczające do zapewnienia ich należytego utrzymania i zabezpieczenia przed degradacją. Coroczne potrzeby zgłaszane bezpośrednio przez kierowników obwodów drogowych realizujących zadanie utrzymania stanu technicznego oscylują na poziomie 200 ml zł. Zdając sobie sprawę iż kwoty takie są nierealne do uzyskania Powiatowy Zarząd Dróg jako podmiot realizujący zadania zarządcy dróg powiatowych w swoich planach i wnioskach o środki z budżetu powiatu starał się o znacznie większe środki niż te, które otrzymał. Najlepiej na przestrzeni 2006 – 2013 roku przedstawiał się 2009 rok w stosunku do tego najlepszego roku pod względem inwestycyjnym trzeba stwierdzić, iż nakłady na przedsięwzięcia drogowe spadły o 62%. Koniecznym w tym względzie jest zwiększenie nakładów na to zadanie. Taka wysokość środków finansowych powoduje, iż niemożliwym staje się utrzymanie dróg na poziomie, który zapewni bezpieczeństwo w ruchu pojazdów i pieszych oraz sprawną i szybką komunikację. Ponadto nie jest możliwe zapobieżenie nadmiernej degradacji mienia publicznego jaki stanowią drogi. Z punktu widzenia technicznego droga jako obiekt posiadający swoją trwałość ulega zniszczeniu. Bez prowadzenia, w odpowiednich odstępach czasowych, prac naprawczych nie ma możliwości należytego zabezpieczenia jej degradacji.

Obecny poziom finansowania powoduje, iż ponowne naprawy dróg czy wykonywanie na nich nowych nakładów bitumicznych możliwe są w odstępach czasowych około 100 lat! Aby możliwe było wykonywanie przebudowy, nowych nakładów bitumicznych lub odnowy dróg choćby raz na 30 lat, należałoby co roku przeprowadzać takie prace na ok. 20 km odcinków dróg co z kolei wymagałoby przeznaczenia na remonty i inwestycje co najmniej 10 mln zł

rocznie. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż wzmagająca ilości i tym samym ruch pojazdów, przede wszystkim ciężarowych, ma ogromny wpływ na stan dróg. Powstające drogi szybkiego ruchu czy autostrady, w tym na terenie powiatu, są oczywiście niezbędne, ale z punktu widzenia lokalnej społeczności i jej potrzeb dużo ważniejszymi stają się drogi lokalne. To one stanowią "krwiobieg" komunikacyjny miasta, gminy czy powiatu i są łącznikiem między miejscem zamieszkania, pracy czy rozrywki. Drogi główne są raczej elementem tranzytu dla ruchu dalszego zasięgu. Wobec powyższego należy zadać sobie pytanie jakie miejsce w strategii rozwoju powiatu a przede wszystkim w priorytetach inwestycyjnych zajmują i powinny zajmować drogi powiatowe? Czy to one nie są obiektem „pierwszego kontaktu” obywatela z codziennością w życiu społecznym? Cóż bowiem po dobrze utrzymanych obiektach urzędów czy instytucji, niezle wyposażonych ośrodkach zdrowia czy odrestaurowanych budynkach zabytkowych lub sakralnych jeśli dojazd do tych miejsc będzie bardzo utrudniony lub niemożliwy? Podsumowując należy stwierdzić, że konieczne jest przyjęcie stałego, kompleksowego i przewidywalnego schematu finansowania i rozwoju infrastruktury drogowej, na którą muszą być zabezpieczane środki w budżecie powiatu. Mając na względzie zrównoważoną dystrybucję środków zarówno na bieżące utrzymanie jak i inwestycje należy przyjąć następujące założenia do wykonywania w latach 2014 - 2020: przebudowy 60 km istniejących dróg obejmującą budowę nowych chodników, ścieżek rowerowych i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, remonty 15 km rocznie nawierzchni poprzez wykonywanie nowych nakładek bitumicznych, kapitalny remont lub przebudowa 1 obiektu mostowego, oraz zadania z zakresu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego tj.: budowa 1 skrzyżowania typu rondo lub sygnalizacji świetlnej na najbardziej niebezpiecznych skrzyżowaniach, budowa 2 zatok autobusowych w miejscach gdzie autobusy zatrzymujące się na jezdni stanowią dodatkowe zagrożenie w ruchu pieszych i pojazdów. Ponadto niezbędne jest zapewnienie środków finansowych na bieżące i zimowe utrzymanie dróg co jest konieczne dla umożliwienia prawidłowego i bezpiecznego ich użytkowania i funkcjonowania.

Bardzo istotną kwestię stanowi ustalenie odpowiedniej hierarchii dróg, wg której w/w zadania inwestycyjno-remontowe powinny być realizowane. W tym celu przyjmujemy, iż właściwym kryterium będą warunki jakie zostały ujęte w definicji drogi powiatowej wg ustawy o drogach publicznych. W związku z powyższym w pierwszej kolejności powinny podlegać przebudowom i remontom drogi o największym natężeniu ruchu i znaczeniu dla lokalnej społeczności, łączące siedzibę powiatu z siedzibami gmin, a następnie drogi łączące siedziby gmin między sobą. W dalszej perspektywie, zależnie od faktycznie posiadanych środków należy skupić się na drogach dobiegających i łączących ze sobą drogi wyższych kategorii. Ponadto, z uwagi na realizowany ze środków Unii Europejskiej program TEN-T dotyczący m.in. transeuropejskiej sieci transportowej należy zwrócić uwagę na węzły dróg przebiegających przez powiat, w których krzyżują się one z drogami powiatowymi. Kolejnym wskaźnikiem sugerującym konieczność budowy lub remontu drogi winny do nowopowstające i projektowane tzw. strefy gospodarcze oraz w istniejące zakłady przemysłowe i usługowe, które dla prawidłowego funkcjonowania swojej działalności potrzebują dobrych i odpowiednio wytrzymałych dróg. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na konieczność odwracania obecnej tendencji do wprowadzania ograniczeń przejazdu dla pojazdów wielotonażowych, które niszczą drogi nieprzystosowane do takich obciążeń i wzmacniania tych dróg w ramach przebudowy, podnosząc tym samym ich nośność. W tym zakresie bardzo istotne znaczenie mają regularne remonty i przebudowy obiektów mostowych, które obecnie posiadają stosunkowo nieduże nośności użytkowe. Ponadto konieczną do realizacji w najbliższych latach sprawą jest uregulowanie przynależności dróg do odpowiedniej kategorii. Dzisiejszy stan rzeczy sprawia, że w zarządzie Powiatu znajduje

się wiele dróg gruntowych a także utwardzonych lecz nie spełniających wymogów technicznych dla dróg tej klasy, które powinny być przekazane do odpowiednich terytorialnie gmin. W tym celu należy dążyć do porozumienia z gminami i coroczne przekazanie w ich zarząd co najmniej kilku km dróg powiatowych.

Wydział Komunikacji i Dróg Starostwa Powiatowego w Gnieźnie wydał do dnia dzisiejszego 51 zezwoleń na przewóz osób liniami regularnymi (195 pojazdów) oraz 3 zezwolenia na przewóz osób liniami specjalnymi (11 pojazdów). Wydane zostały również 246 licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego rzeczy (832 pojazdów ciężarowych), 16 licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego w zakresie pośrednictwa i 23 licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób (247 pojazdów - autobusów). Na przestrzeni lat 2005 – 2012 Starostwo Powiatowe średnio rocznie zarejestrowało około 20 tys. pojazdów wydawało około 4 tys. uprawnień do kierowania pojazdami. Liczba pojazdów osobowych i motocykli w powiecie zwiększyła się z 87.341 szt. w 2009 r. do 95.608 szt. w 2011 roku. Stanowi to dodatkowy problem w poruszaniu się po centrach miast. Należy zwrócić szczególną uwagę na poprawienie płynności poruszania się pojazdów w terenie zabudowanym a w szczególności centrum miast. Liczba motocykli wzrasta z powodu coraz większej popularności tego środka lokomocji i przez ostatnie 3 lata wzrosła o 290 sztuk. Liczba autobusów w latach 2009 i 2010 pozostaje taka sama (370), natomiast w 2011 wzrosła o 7 pojazdów. W ostatnich latach liczba samochodów ciężarowych wzrosła z 8.770 w 2009 roku do 9.816 w 2011 roku. Powoduje to natężony ruch w centrach miast co ewidentnie widać na przykładzie mniejszych miejscowości, które nie posiadają obwodnic. Z danych wynika, że ilości pojazdów zarejestrowanych w Gnieźnie, w latach 1990 – 2009 czyli na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat ich ilość wzrosła ponad dziesięciokrotnie. Największą dynamikę wzrostu można zauważyć w roku 2005 i wynosił on 28% licząc w stosunku do roku poprzedniego. Po roku 2005 dynamika procentowa wzrostu systematycznie się zmniejszała.

Układ linii kolejowych w Gnieźnie dzieli miasto na dwie części, co ma istotne znaczenie dla pozostałych systemów komunikacyjnych. W Gnieźnie funkcjonuje jeden dworzec kolejowy przy ulicy Dworcowej w bliskim sąsiedztwie dworca PKS. Transport kolejowy odgrywa istotną rolę w komunikacji poza miejskiej. Znaczna liczba mieszkańców Gniezna dojeżdża do pracy oraz szkół średnich i wyższych znajdujących się w innych miastach. Najczęstszym celem podróży jest aglomeracja poznańska. Usytuowanie przystanków MPK w pobliżu dworca kolejowego i dworca PKS w centrum miasta ułatwia korzystanie z komunikacji zbiorowej i jest korzystne z uwagi na tzw. łamanie transportu. Ten obszar można więc określić jako swego rodzaju węzeł przesiadkowy. Lokalizacja ta natomiast jest niekorzystna dla indywidualnej komunikacji samochodowej z uwagi na kłopotliwy dojazd oraz brak miejsc parkingowych (zwłaszcza dla postoju kilkugodzinnego). Brak miejsc parkingowych jest uciążliwy dla petentów urzędów i instytucji w okolicach dworca PKP. Utrudnienie to jest spowodowane przede wszystkim parkowaniem na ograniczonym terenie samochodów, których właściciele dojeżdżają pociągiem do pracy. Takie długotrwałe postoje blokują miejsca parkingowe w godzinach szczytu oraz potęgują potok pojazdów poszukujących miejsca do zaparkowania. Bocznice kolejowe na terenie Gniezna, służące do rozładunku towarów masowych, nie odgrywają większego znaczenia dla komunikacji czy też polityki transportowej miasta. Transport kolejowy z Gniezna odbywa się w kierunku Poznania, Inowrocławia, Bydgoszczy czy też Torunia. Komunikacja zbiorowa na terenie miasta prowadzona jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Gnieźnie. Układ komunikacji zbiorowej miasta obejmuje 17 linii autobusowych na łącznej długości 152,2 km tras, na których rozmieszczonych jest 231 przystanków. Układ komunikacyjny w roku 2011 w ramach siedemnastu linii autobusowych obejmuje również jedną linię nocną

(jeden kurs w ciągu doby) oraz jedną linię podmiejską. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne wykonuje około 1 666 700 wozokilometrów rocznie taborom obejmującym 40 autobusów. W chwili obecnej infrastrukturą przystankową zarządza MPK Sp. z o.o. (przystanki stanowią własność Miasta Gniezna, które jest Organizatorem Komunikacji), która dysponuje łącznie 246 miejscami, na których zatrzymują się autobusy komunikacji miejskiej, z czego 8 stanowią przystanki końcowe. Stan infrastruktury przystankowej - na 238 miejsc, w których mieszkańcy oczekują na autobus 31% jest zadaszonych (łącznie 74 wiaty i 13 miejsc zadaszonych). Tabor komunikacji zbiorowej na terenie miasta. Obecnie średni wiek taboru wynosi ok. 12 lat. Z uwagi na wiek i duży przebieg autobusów stanowią one realne ryzyko dużej awaryjności. Nie dają one również możliwości komfortowego podróżowania, co negatywnie wpływa na jakość świadczonych usług. Jednym z parametrów dostępności oraz komfortu podróżowania jest konstrukcyjna budowa autobusu. Osoby starsze, niepełnosprawne, rodzice z wózkami wsiadający do autobusów tzw. niskopodłogowych mają ułatwione wejście i wyjście z autobusu. MPK Sp. z o.o. w swoim taborze posiada takie autobusy. W październiku 2011 roku Spółka odebrała fabrycznie nowe autobusy Solaris Urbino 10 zakupione dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dzięki ostatnim zakupom nowych autobusów stan techniczny taboru poprawił się. Niemniej jednak cały czas istnieje potrzeba pilnej wymiany 7 autobusów. W Gnieźnie funkcjonuje jeden dworzec PKS przy ulicy Dworcowej. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego usługi komunikacji zbiorowej świadczy 9 firm, z którymi MPK zawarte ma umowy na korzystanie z przystanków miejskich. Udział tych firm w rynku komunikacji typowo miejskiej jest marginalny. Firmy te świadczą przede wszystkim usługi komunikacji podmiejskiej i międzymiastowej. Firmy świadczące usługi komunikacji podmiejskiej dla mieszkańców Gniezna: P.U. „Atos” Tomasz Ławniczak z siedzibą w Gnieźnie, „Trans-Stach” Stanisław Mazurek z siedzibą w Niechanowie, Usługi przewozowe Błaszczuk Marian z siedzibą w Gnieźnie, Przewóz Osób Autobusem Bukowski Hubert z siedzibą w Gnieźnie, GPKS Sp. z o.o. z siedzibą w Gnieźnie, PKS Sp. z o.o. z siedzibą w Gnieźnie, PKS Inowrocław S.A. z siedzibą w Inowrocławiu, PKS Sp. z o.o. z siedzibą we Włocławku, PKS Sp. z o.o. z siedzibą w Elblągu.

W 2010 roku możliwość korzystania z dostępu do Internetu w powiecie gnieźnieńskim miało 80,90% mieszkań jest to drugie miejsce w podregionie koniński. Lepszy wynik uzyskało tylko miasto Konin 91,20%. Patrząc na województwo wielkopolskie gdzie procent ten wynosił 78,5% i Polskę 73,20% można wysnuć wniosek, że w powiecie naszym sieć internetowa jest mocno rozbudowana. Nadal jednak prawie 20% mieszkań jest bez zasięgu, dlatego należy szukać nowych rozwiązań i możliwości rozbudowy. Poszukać firmy, które chciały by zainwestować w tereny nie objęte infrastrukturą sieci internetowej, albo zostało by to sfinansowane z budżetu powiatu np. w ramach projektu. Do rozwoju komunikacji interpersonalnej, konieczny jest powszechny dostęp mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego zarówno do telefonu stacjonarnego jak i przenośnego oraz Internetu. Analizując sytuację w tym zakresie można jednoznacznie stwierdzić, że nie jest ona najgorsza. Istotne jest jednak stworzenie na terenie powiatu gnieźnieńskiego otwartych punktów dostępu do Internetu.

Podsumowując należy zauważyć, iż niewątpliwym atutem powiatu gnieźnieńskiego jest jego dobre położenie komunikacyjne i bardzo łatwy dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych w Polsce, gwarantowany przez dobrze rozwiniętą sieć komunikacji drogowej oraz dogodny dostęp do dobrze rozwiniętej sieci komunikacji kolejowej. Mieszkańcy powiatu gnieźnieńskiego mają stosunkowo łatwy dostęp do komunikacji lotniczej. Niepokoić może pogarszający się stan dróg, niedostosowanych do wzrostu natężenia ruchu samochodowego, likwidacja coraz większej liczby kolejowych połączeń lokalnych. Innym czynnikiem obniżającym atrakcyjność powiatu gnieźnieńskiego, jest nie

tylko brak polityki rozwoju komunikacji rowerowej, ale także brak konsolidacji działań gmin i powiatu w zakresie jej rozwoju, a co za tym idzie brak wytypowanych i odpowiednio oznakowanych dróg oraz ścieżek rowerowych, skutkujący nie wykorzystaniem, tak popularnej formy podróżowania i rekreacji, do rozwoju ruchu turystycznego na terenie powiatu. Układ ścieżek rowerowych nie sprzyja i nie umożliwia rozwoju komunikacji rowerowej. Pojedyncze trasy i ścieżki spełniają tylko funkcje turystyczno – rekreacyjną na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

Infrastruktura elektroenergetyczna

W powiecie gnieźnieńskim kwestia zaopatrzenia mieszkańców i przedsiębiorców w energię elektryczną nie stanowi bariery rozwojowej. Według danych statystycznych ilość gospodarstw domowych korzystających z energii elektrycznej z roku na rok przybywa, w roku 2002 odbiorców było 40.193, a w 2011 46.841 co daje wzrost o 16,54%. Największy wzrost odnotowano w roku 2005 w stosunku do roku 2004 i wyniósł on 3.961 tj. 9,62%. Wraz ze wzrostem odbiorców wzrosło również zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu i wzrost ten wyniósł 35,32%. Bardzo znacząco wzrosła ilość odbiorców gospodarstw domowych na wsiach. W 2002 roku było ich 8.879 natomiast w roku 2011 roku już 13.792 - wzrost o 55,33%, natomiast w mieście było to na poziomie 5,54%. Na jednego mieszkańca zużycie energii w roku 2011 wyniosło w mieście 698,1 kWh i był to wzrost o 31,05% w stosunku do roku 2002, natomiast na wsi w 2011 roku wyniosło 265, 4 kWh i wzrosło o 90,11% w stosunku do roku 2002. W powiecie gnieźnieńskim konsumpcja energii elektrycznej na przełomie ostatnich 9 lat wzrosła z 1.752 kWh w 2002 do 1.950 kWh na osobę w 2010, co stanowi wzrost o 11%. W roku 2010 według zużycia energii powiat plasuje się zaraz za powiatem turecki gdzie zużycie w 2010 wyniosło 1942 kWh. Zużycie energii elektrycznej czy wody mogą wskazywać, że coraz więcej osób korzysta z coraz większej liczby sprzętu elektronicznego np. zmywarki.

Odnawialne źródła energii na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie są jeszcze w pełni doceniane. O ile wykorzystanie „czystej energii” pochodzącej z biomasy nie napotyka na poważne przeszkody, o tyle wykorzystanie w powiecie gnieźnieńskim energii wiatru, słońca, biogazu czy wód płynących, w związku z panującymi warunkami klimatyczno - geograficznymi oraz wysokimi kosztami budowy obiektów prądotwórczych jest znacznie mniej realne. Uwzględniając jednak fakt, że powiat gnieźnieński leży w II - bardzo korzystnej strefie w indywidualnych punktach pomiarowych mogą wiać wiatry kwalifikujące postawienie elektrowni wiatrowych. Wymaga to jednak wielomiesięcznych badań pomiaru wiatru. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego istnieje możliwość wykorzystania istniejących cieków wodnych do budowy małych (mikro) elektrowni wodnych, jednak taka inwestycja wymaga szczegółowej analizy warunków wodnych, prędkości przepływu, oraz analiz techniczno-ekonomicznych. Podsumowując, można powiedzieć, że jeśli chodzi o infrastrukturę elektroenergetyczną notuje się małe zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii ze strony mieszkańców powiatu, pociągające za sobą, niski udział odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym powiatu gnieźnieńskiego.

Infrastruktura gazowa

Zaopatrzenie powiatu gnieźnieńskiego w gaz jest bardzo zróżnicowane. W gminach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia zaopatrzenie jest dobre. Występują jednak przeważające obszary powiatu, pozbawione dostępu do sieci gazowej. Gaz jest łatwo dostępny głównie dla mieszkańców i gospodarki w mieście Gniezno i Trzemeszno. Bardzo ograniczona jest jeszcze dostępność gazu

sieciowego na obszarach wiejskich. Gaz jest dostępny jedynie w gminie Łubowo oraz częściowo w gminie Gniezno i Kiszkowo. Obszary wiejskie mają generalnie ograniczony i niedostateczny dostęp do gazu ziemnego. Problem ten jest generalnie potęgowany przez brak możliwości przyspieszenia gazyfikacji wsi ze strony gmin i ich mieszkańców. Ilość osób korzystających z sieci gazowej z roku na rok przybywa, co jest informacją pozytywną. W roku 2002 korzystało z niej 64.414 osób a w 2011 już 70.851 osób wzrost o około 9,99%. Wpływ na to ma większa ilość zbudowanych domów i mieszkań, jak i wymiana pieców z paliwa stałego na gazowe, a co za tym idzie mniejsze zanieczyszczenie. Istotna jest też informacja o zmniejszeniu ilości zużycia gazu, wpływ na to miała zmiana rodzaju gazu. W roku 2002 zużyto 19.548,50 tys. m³ a w roku 2011 zużycie było na poziomie 15.123,70 tys. m³ co daje spadek o około 22,63%. Porównując dane o wykorzystaniu sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej przez ludność można powiedzieć, że mniej osób korzysta właśnie z sieci gazowej. Z sieci gazowej korzysta o około 48,07% mniej ludzi niż z sieci wodociągowej i o około 27,95% mniej niż z sieci kanalizacyjnej. Należy zatem zwiększyć możliwości korzystania z sieci gazowej większej ilości osób poprzez rozbudowę tej sieci. Z danych dotyczących długości czynnych gazociągów i czynnych przyłączy gazowych wynika, że w z roku na rok przyrasta ilość kilometrów sieci gazowej i nowych przyłączy. Coraz to nowe gminy zostają objęte siecią gazu ziemnego. Z zestawień zauważyć można, że bardzo duży „skok” ilościowy wykonany został w roku 2007 a najbardziej zintensyfikowane prace w obszarze przyrostu sieci mają miejsce w mieście Gnieźnie.

Infrastruktura wodno kanalizacyjna

Rzeki powiatu stanowią łącznie 247,8 km, natomiast kanały 12,9 km. Do głównych rzek powiatu należą: Wełna, Mała Wełna, Struga Gnieźnieńska, Struga Witkowska. Wszystkie rzeki podlegają pod Marszałka Województwa oraz Zarządy Melioracji Wodnych. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje około 40 jezior o powierzchni powyżej jednego hektara. Największym jeziorem w powiecie jest jezioro Niedźmieł, którego powierzchnia wynosi 550,9 ha. Położone jest ono na terenie gminy Witkowo. W obrębie miasta Gniezno występują trzy duże jeziora: Winiary, Jelonek oraz Świętokrzyskie. Badania Jakości wody przeprowadzane są w ramach monitoringu przez WIOŚ w Poznaniu oraz na terenie miejsc do pływania przez SANEPID Gniezno. Wszystkie jeziora powiatu gnieźnieńskiego znajdują się w strefie ciszy. Jedynie Jezioro Popielewskie i Kamienieckie położone w gminie Trzemeszno zostało dopuszczone pod pewnymi warunkami ograniczającymi (termin, czas, prędkość, odległość od linii brzegu) do używania jednostek pływających z napędem spalinowym. Mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa osobom wypoczywającym, znakami żegludowymi oznakowano Jezioro Popielewskie. W latach następnych planuje się oznakowanie Jeziora Kamienieckiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gnieźnie przeprowadza badania wody z kąpielisk. W 2012 r. nadzorem w powiecie gnieźnieńskim objęto 2 kąpieliska: Winiary i Skorzęcin oraz 5 miejsc wykorzystywanych do kąpeli: Borzątew, KłECKO, Jankowo Dolne, Dziekanowice i Lednogóra. Ich stan sanitarny i techniczny oceniono jako dobry. Zarówno przed sezonem jak i w trakcie jego trwania nie stwierdzono zanieczyszczenia bakteriologicznego wody. Zadaniem własnym gmin jest organizacja kąpielisk. W zakresie tego zadania poszczególne gminy powiatu występują do Starosty Gnieźnieńskiego o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Starosta wydał pozwolenia wodnoprawne (stan na 2012) na wykonanie kąpieliska: miasto Gniezno - jezioro Winiary, Skorzęcin, gmina Witkowo - jezioro Niedźmieł.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyróżniamy dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: Wielkopolska Dolina Kopalna, stanowiąca Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 144 (główne źródło zaopatrzenia w wodę część miasta Gniezna, gmin Niechanowo, Czerniejewo

i Witkowo) oraz Wielkopolska Dolina Kopalna, stanowiąca Zbiornik Wód Podziemnych nr 143 (subzbiornik Inowrocław - Gniezno, źródło zaopatrzenia w wodę gmin: Kiszkowo, Kłecko, Mieleszyn, Trzemeszno, Gniezno oraz część miasta Gniezna). Od 2002 roku służby sanitarne województwa wielkopolskiego dokonują kompleksowej oceny jakości ujmowanej wody dla celów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego zadanie to realizowane jest przez SANEPID Gniezno. Największe zużycie wody na jednego mieszkańca w latach 2008-2010 wystąpiło w następujących gminach Niechanowo, Mieleszyn oraz Łubowo. Zużycie wody na cele przemysłowe występuje w kilku gminach powiatu gnieźnieńskiego tj. Gniezno, Czarniejewo, Kiszkowo, Trzemeszno, Witkowo. Zużycie wody na cele przemysłowe w powiecie gnieźnieńskim w 2012 roku wynosiło 542 m³/rok. Zwodociągowanie powiatu gnieźnieńskiego wynosi w granicach 95 - 100%. Całkowita długość sieci wodociągowej w powiecie w 2012 roku wynosi: 1.325,1 km, natomiast długość przyłączy wodociągowych 247,8 km.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego zinwentaryzowano 216 ujęć wód podziemnych z czego 109 ujęć ujmuje wody z piętra czwartorzędowego, 104 ujęcia z piętra trzeciorzędowego oraz 3 ujęcia ujmujące poziom górnokredowy. Najważniejszą rolę spełniają ujęcia komunalne, które eksploatują wody podziemne w celu zaopatrzenia ludności. Ujęcia komunalne w powiecie gnieźnieńskim: m. Gniezno (Winiary I, Winiary II, Żydowo-Cielimowo), gm. Gniezno (Modliszewko, Łabiszynek, Jankówko), gm. Kłecko (Kłecko, Działyn, Świniary Dolne, Pruchnowo), gm. Mieleszyn (Dębłowo Królewskie, Karniszewo, Łopienno, Mieleszyn), gm. Kiszkowo (Łubowiczki, Sławno, Łagiewniki Kościelne, Turostowo, Dąbrówka Kościelna, Rybno Wielkie), gm. Łubowo (Łubowo, Wierzyce, Dziekanowice, Woźniki), gm. Niechanowo (Jarząbkowo, Karsewo, Niechanowo, Żelazkowo), gm. Witkowo (Witkowo, Gorzykowo), gm. Trzemeszno (Trzemeszno, Trzemzał, Kruchowo) Gm. Czarniejewo – (Żydowo, Kosmowo). Podstawą formalną korzystania z wód podziemnych w ramach szczególnego korzystania z wód jest pozwolenie wodnoprawne, które zezwala na eksploatację wód podziemnych w ilościach w nim określonych, które nie mogą przekraczać wielkości zasobów eksploatacyjnych ujęcia.

Na terenie powiatu w 2013 roku działa razem 19 oczyszczalni ścieków. W ostatnich latach zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Działyniu, Trzemesznie, Niechanowie, w Jankowie Dolnym, w Czarniejewie i w Gnieźnie. Właściwa modernizacja oczyszczalni ścieków ma na celu zmniejszenie jej uciążliwości dla otoczenia, jak również podniesienie szybkości oraz skuteczności oczyszczania ścieków. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej dla terenu powiatu wynosi 570,7 km. Najbardziej skanalizowanym obszarem jest Gniezno i Kłecko natomiast najmniej skanalizowanym jest Czarniejewo. W przypadku Gmin wiejskich procent skanalizowana jest zdecydowanie mniejszy i waha się w granicach od 22,6 do 64,7 %. Najslabiej skanalizowane są gminy Gniezno, Trzemeszno oraz Mieleszyn. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gnieźnie Spółka z o.o. (PWiK) eksploatuje i konserwuje sieć kanalizacyjną. W roku 2012 wystąpiło 75 awarii na 25 eksploatowanych przepompowniach ścieków. W 2007 roku nastąpiło przejęcie przez PWiK przepompowni gminnych: Zdziechowa 5 obiektów, budowa 2006 – 2007 rok, Wełnica – 4 obiekty, budowa 2007 rok, Jankowo Dolne – 3 obiekty. - budowa 2007 rok, Jankówko – 3 obiekty, budowa 2007 rok. Przepompownie znajdujące się na Wełnicy i w Jankówku, wybudowano w pasie drogi bez strefy ochronnej. Pozostałe posiadają strefę ochronną. Przepompownie zostały wybudowane przez Urząd Gminy i przekazane PWiK w celu eksploatacji i konserwacji. Na terenie miasta Gniezna znajduje się 10 przepompowni: ul. Orzeszkowa, wybudowana - 1994 rok, ul. Jeziorna – 1971 rok, ul. Kawiary – 2006 rok, ul. Odległa – 2006 rok ul. Świętokrzyska – 2000 rok, ul. Morełowa – 2011 rok, ul. Łąkowa – 2010 rok, Os. Bajkowe – 2012, 3 obiekty. Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna stosuje technologię polegającą na usuwaniu

związków biogenych i biologicznej stabilizacji osadów w dwustopniowym procesie fermentacji metanowej w Wydzielonych Komorach Fermentacyjnych. Zasadniczym problemem na oczyszczalni w Gnieźnie jest zapewnienie zwiększonego usuwania azotu ogólnego ze ścieków, zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska (z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi – dla aglomeracji o RLM: od 15000 do 99999). Dlatego też, w 2008 roku celem zapewnienia odpowiedniego oczyszczania ścieków przed ich odprowadzeniem do odbiornika, zgodnie z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej przepisami, Zarząd Spółki podjął decyzję modernizacji Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Gnieźnie. Czynniki wpływającymi na funkcjonowanie sieci kanalizacyjnej są: awaryjność, na sieci sanitarnej, na przyłączach kanalizacyjnych, długość kanalizacji sanitarnej, długość przyłączy, liczba przyłączy, gęstość przyłączy, liczba odbiorców, technika wykonania, użyte materiały. Na przestrzeni lat 2002 do dzisiaj liczba przyłączy wzrosła o 78,21% co przełożyło się na wzrost o 57,25% odbiorców. Całkowita sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 143,3 km i wzrosła od 2002 roku o 55,65%. Dzięki zaangażowaniu pracowników zmalała awaryjność sieci aż o 33,33%.

Z danych GUS na rok 2011 wynika, że liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zwiększyła się. W roku 2002 ludność korzystająca z sieci wodociągowej wynosiła 130 527, a w 2011 roku 136 432 czyli wzrost o około 6,06%. Większy wzrost jest widoczny przy osobach, które korzystają z sieci kanalizacyjnej i wynosi on 18,82%. Zauważalna jest jednak duża różnica wśród ludzi korzystających z sieci wodociągowej a sieci kanalizacyjnej i wynosi ona 38,74%. Wniosek jaki nasuwa się to zwiększenie funduszy na rozbudowę sieci kanalizacyjnej, które pozwolą na większą ilość przyłączy, co za tym idzie wzrost gospodarczy powiatu.

Ochrona środowiska

Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa nie sprzyja racjonalnej gospodarce zasobami przyrody a tym samym ich ochronie. Dlatego niezwykle ważna jest zakrojona na szeroką skalę edukacja ekologiczna. Starostwo Powiatowe, a w nim Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa praktykuje bezpośredni sposób przekazu przedsięwzięcia poprzez organizowanie zajęć w szkołach, warsztatów edukacyjnych, zajęć terenowych, konferencji, spotkań i konkursów. Program spotkań, konferencji, informacje o konkursach, a także sprawozdania z odbywających się imprez upowszechniających wiedzę ekologiczną obejmujące znaczną liczbę uczestników umieszczane są na stronach internetowych powiatu, a także w lokalnych mediach i prasie. Uczestnicy konferencji, spotkań otrzymują materiały promocyjne w formie konspektów czy streszczeń wykładów, a także broszury i ulotki adekwatne do poruszanych zagadnień. Mając na uwadze potrzebę kształcenia i wychowania społeczeństwa w duchu poszanowania przyrody oraz wymogi jakie stawia prawo ochrony środowiska należy stwierdzić, że zadania prowadzone w ramach edukacji ekologicznej powinny być realizowane sukcesywnie, ponieważ spotykają się z pozytywnym odbiorem i dużym zainteresowaniem mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego oraz sąsiednich powiatów, a także wynikają z zadań określonych w przepisach Prawa Ochrony Środowiska oraz Programu Ochrony Środowiska i Programu Ochrony Powietrza dla Powiatu Gnieźnieńskiego. Partnerami w realizacji przedsięwzięć dot. ekologii są: I Liceum Ogólnokształcące w Gnieźnie, Nadleśnictwo Gniezno, Urząd Miejski w Gnieźnie, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 w Gnieźnie, Specjalny Ośrodek Szkolno– Wychowawczy w Kłecku, Biblioteka Publiczna Miasta Gniezna, WFOŚiGW w Poznaniu, Polski Klub Ekologiczny - Okręg Wielkopolski – Koło w Gnieźnie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie, gminy powiatu gnieźnieńskiego, Starostwo Powiatowe we Wrześni, w Słupcy i w Koninie,

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Wielkopolska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gnieźnie. W 2012 realizowane był program edukacyjny dofinansowany ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu pn „Podnoszenie świadomości proekologicznej mieszkańców oraz propagowanie i realizacja zasad zrównoważonego rozwoju poprzez konkursy i inne imprezy upowszechniające wiedzę ekologiczną”. W 2012 r. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa w ramach tego przedsięwzięcia zorganizował 20 zadań w zakresie edukacji ekologicznej obejmujących zagadnienia w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska, gospodarki odpadami, odnawialnych źródeł energii i propagowania zrównoważonego systemu produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego leśistość Nadleśnictwa Gniezno wynosi 14,5% i jest niemal o 50 % niższa w stosunku do średniej krajowej. Nadleśnictwo Gniezno prowadzi gospodarkę leśną na terenie dwóch obrębów: Popowo Podleśne (L-ctwa: Brody, Kowalewko, Nowaszyce, Las Miejski, Zakrzewo) oraz Skorzęcin (L-ctwa: Stary Dwór, Piłka, Skorzęcin, Hutka, Smolniki, Dolina, Wólka). Grunty Nadleśnictwa Gniezno położone są na terenie dwóch powiatów: gnieźnieńskiego oraz słupeckiego. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Gniezno wynosi 19.635 ha, powierzchnia lasów 18.520 ha, w tym powierzchnia lasów ochronnych 16.480 ha. Lasy ochronne (glebochronne, wodochronne i masowego wypoczynku) stanowią 91.1% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Istnieją dwie formy własności lasów tj. lasy państwowe i niepaństwowe (w większości prywatne, gminne, społeczne). Teren powiatu gnieźnieńskiego administrowany jest przez 4 nadleśnictwa: Nadleśnictwo Gniezno, Łopuchówko, Czarniejewo i Gołąbki. Największą powierzchnią leśną na terenie powiatu administruje Nadleśnictwo Gniezno, a najmniejszą Nadleśnictwo Łopuchówko. Nadleśnictwo Gniezno charakteryzuje się tym, że dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna (84 %) i około 50 % powierzchni leśnej stanowią lasy na gruntach porolnych zalesianych w okresie powojennym. Innymi gatunkami lasotwórczymi w Nadleśnictwie są: dąb, brzoza, olcha, jesion. Nadleśnictwo Czarniejewo położone jest na terenie powiatów: gnieźnieńskiego, poznańskiego, średzkiego, wrzesińskiego oraz 8 gmin. Nadleśnictwo Gołąbki położone jest w południowej ubogiej w lasy części województwa kujawsko - pomorskiego na terenie 9 gmin. Najbardziej zalesioną gminą powiatu jest gmina Czarniejewo, której to lasy stanowią 31,60%. Dużym stopniem zalesienia charakteryzują się gminy: Mieleszyn (24,28%) oraz Witkowo (20,99%). Powierzchnie lasów prywatnych są niewielkie. Ogólna powierzchnia lasów prywatnych w powiecie gnieźnieńskim wynosi 1486,5 ha (stan na 2008 r.). W 2012r. zalesiono w lasach prywatnych 42,5ha. Powierzchnie lasów prywatnych są niewielkie. W latach 2005 – 2009 zalesiono powierzchnię 63,62 ha na gruntach 13 rolników w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich.

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Urządzenia melioracji wodnych dzielą się na podstawowe i szczegółowe, w zależności od ich funkcji i parametrów. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2009 roku odmulono 22,91 km cieków podstawowych, wykoszono 57.186 km porostów ze skarp oraz 49,493 km porostów z dna cieków. Najwięcej prac wykonano na Strudze Gnieźnieńskiej tj. odmulono na odcinku 0,467 km orz wykoszono 12,102 km porostów ze skarp i 12,102 km porostów z dna rzeki. W 2010 r. odmulono 14,58 km cieków, wykoszono 48,032 km porostów ze skarp oraz 34,572 km porostów z dna cieków. Najwięcej prac wykonano na Strudze Gnieźnieńskiej tj. odmulono na odcinku 0,467 km oraz wykoszono 12,102 km porostów ze skarp i 12,102 km porostów z dna rzeki. Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych wykonuje prace zaplanowane oraz te, które wymagają natychmiastowej

konserwacji. W 2010 roku zakończono prace nad odbudową rzeki Bawół gmina Witkowo – odcinek 14 km. Planowany jest również zbiornik małej retencji w miejscowości. Dębica, gmina. Kłęcko o powierzchni 1,88 ha. Powiat Gnieźnieński wykonuje określone zadania w zakresie gospodarki wodnej i udzielania pomocy spółkom wodnym. Powiat gnieźnieński jako drugi z powiatów w Wielkopolsce od 2007 r. dofinansuje w wysokości do 50 % prace konserwacyjne rowów melioracyjnych (melioracja szczegółowa) wykonane przez spółki wodne. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego działa 28 spółek wodnych konserwujących rowy melioracyjne o łącznej długości około 1.135,4 km. Spółki wodne wykonują prace konserwacyjne rowów melioracyjnych ze: składek członkowskich, dotacji z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Marszałkowskiego, dotacji ze Starostwa Powiatowego, dotacji z gmin. Dotacje te umożliwiają wykonanie większej ilości konserwacji rowów. Ważne w tym zakresie jest współdziałanie samorządów. Od 2007 r. wykonano konserwacje na długości 136,3 km. Zastosowane rozwiązania wpływają na poprawę sprawności urządzeń melioracyjnych i na racjonalną gospodarkę wodną w powiecie, co sprzyja ochronie przeciwpowodziowej. Zadanie to cieszy się dużym zainteresowaniem spółek wodnych oraz spotyka się z aprobatą mieszkańców powiatu.

Celem ochrony przyrody jest: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajduje się Lednicki Park Krajobrazowy, Powidzki Park Krajobrazowy oraz Powidzko-Bieniszewski obszar chronionego krajobrazu i 399 tworów przyrody zasługujących na objęcie ochroną prawną, w znaczącej części w formie drzew.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się Obszar Specjalnej Ochrony ptaków Natura 2000: Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) - Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem (kod obszaru PLB300006), Specjalny Obszar Ochrony (SOO) - Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026 - Obszar o charakterystycznej rzeźbie młodo glacialnej oraz Obszar „Stawy Kiszkowskie” PLH300050- strefa ta obejmuje fragment doliny Małej Wełny. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego, występuje wiele gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie np.: rośliny (Naparstnica purpurowa, Konwalia majowa, Kozłek lekarski), ptaki (bocian czarny, bielik, czapla siwa, myszołowa, błotniak stawowy), gady (jaszczurki, padalce, zaskrońce), płazy (ropuchy, kumaki, żaby, rzekotki drzewne, grzebiuszki ziemne). Powiat ma bogate i różnorodne środowisko przyrodnicze z bogatą i cenną przyrodą m.in. na terenie Powidzkiego Parku Krajobrazowego, Lednickiego Parku Krajobrazowego oraz Rezerwatów: „Wiązy” w Nowym Lesie oraz „Bielawy” koło Goranina. Wszystkie obszary specjalnej ochrony podlegają pod następujące instytucje: RDOŚ w Poznaniu, ZPKWW Poznań. Według danych w powiecie gnieźnieńskim powierzchnia obszarów prawnie chronionych spadła na przełomie ostatnich 9 lat z 16 116,8 ha w 2003 roku do 15 995,5 ha w 2011 roku. Rezerваты przyrody nie zmieniły powierzchni poza wahaniem w 2007-2008 i wynoszą 27,8ha.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2012 roku eksploatowane było wyłącznie kruszywo naturalne, które, należy do kopalin objętych własnością nieruchomości gruntowej. Teren powiatu jest zasobny w kruszywa naturalne czyli piaski, żwiry i ich mieszaniny, spełniające jakościowe kryteria gospodarczej przydatności. Organem koncesyjnym dla złóż objętych

własnością nieruchomości gruntowej jest Starosta oraz Marszałek Województwa, w zależności od powierzchni złoża oraz rocznej wielkości wydobycia. Starosta nie sporządza bilansu zasobów wszystkich złóżach na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Jest to zadanie ustawowe, które realizuje Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, jako zadanie państwowej służby geologicznej, sporządzając je corocznie. Bilans zasobów złóż kopalin jest dostępny na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego eksploatowane są aktualnie następujące złoża w gminach: Witkowo (Ćwierdzin MA II, Ćwierdzin KR, Ćwierdzin – Piaski), Trzemeszno (Wymysłowo Alco-Wend, Kruchowo, Ławki PR, Ławki JR, Pasięka I, Wymysłowo I, Wymysłowo III, Wymysłowo JP, Wymysłowo NS, Wymysłowo TJ), Czerniejewo (Gębarzewo I) Niechanowo (Gurówko).

Powiat gnieźnieński wchodzi w skład strefy gnieźnieńsko – wrzesińskiej, która zaliczona jest do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych jeżeli chodzi o stężenia zanieczyszczeń dwóch czynników: pyłu PM10 oraz ozonu O3. Pozostałe zanieczyszczenia objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 roku, tj. SO2, NO2, kadm, arsen, nikiel, ołów, benzo(a)piren, benzen i CO nie przekraczają dopuszczalnych poziomów i klasyfikują strefę naszego powiatu w klasie A. W związku z powyższym powiat gnieźnieński posiada następujące programy związane z ochroną powietrza: Programu ochrony powietrza dla strefy: gnieźnieńsko-wrzesińskiej (strefa powiat gnieźnieński) w województwie wielkopolskim”. „Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: aglomeracja poznańska, miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko – złotowskiej”. Dla powiatu gnieźnieńskiego w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych jakości powietrza w zakresie zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 w 2010 r. została opracowana „Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej (strefa powiat gnieźnieński) w województwie wielkopolskim” Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza koncentruje się na istotnych powodach występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 oraz na znalezieniu skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomu dopuszczalnego. Cel Aktualizacji Programu Ochrony Powietrza opiera się na przywróceniu naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawę warunków życia mieszkańców oraz lepszą jakość życia. Realizacja zadań wynikających z Aktualizacji Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczającej w powietrzu w strefie powiat gnieźnieński do poziomu dopuszczalnego i utrzymywania go na takim poziomie. W powiecie gnieźnieńskim według GUS emisja zanieczyszczeń pyłowych w latach 2003-2008 zmniejszyła się ponad dwukrotnie z 281 t/r do 122 t/r, ale od 2009 roku nastąpił zwrot i emisja znowu zaczęła wzrastać i w 2011 roku wyniosła 193 t/r. W porównaniu do powiatu tureckiego (1.641 t/r w 2012) jest to bardzo niska wartość. Dużą rolę odegrał tutaj dwutlenek węgla, którego emisja znacznie wzrosła z 63 863 t/r w 2003 roku, do aż 118 694 t/r w 2011 roku co stanowi 85 % przyrost. Największy skok zanotowano w roku 2010. Mając na uwadze potencjalny wzrost zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powiat gnieźnieński propaguje kampanie, organizuje konferencje z zakresu odnawialnych źródeł energii i zachęca mieszkańców do korzystania z nowoczesnych technologii ograniczających ilość emisji.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie szeroko propaguje i wspiera stosowanie odnawialnych źródeł energii. Promowanie odnawialnych źródeł energii jest traktowane jako jeden z elementów funkcjonalnych racjonalnego korzystania z zasobów przyrody oraz kształtowania środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii wymaga ciągle wielu działań zachęcających do

szerokiego jej wdrożenia. Mając na uwadze powyższe powiat gnieźnieński będzie wspierał przedsięwzięcia organizacyjno-prawne, które w znacznym stopniu mogą wpłynąć na zintensyfikowanie rozwoju energetyki odnawialnej, zachęcając do dalszej współpracy gminy, instytucje, organizacje oraz uczelnie powiatu gnieźnieńskiego. Od 2007 r. zorganizowano 15 spotkań, konferencji i konkursów promujących OZE. Starostwo Powiatowe w Gnieźnie w 2010 r. wzięło udział w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania”. Do konkursu zgłoszono praktykę pn. „Promowanie zagadnień związanych z biopaliwami – innowacyjnym potencjałem rozwoju dla powiatu gnieźnieńskiego”. W zgłoszeniu w szczegółowy sposób opisano cel, wdrożenie i charakterystykę przedsięwzięcia jakim jest organizacja konferencji z zakresu odnawialnych źródeł energii. W dniu 22 czerwca 2010 r. w budynku Senatu RP odbyła się konferencja podsumowująca konkurs. Program konferencji obejmował prezentacje praktyk, ogłoszenie wyników i wręczenie dyplomów. W kategorii powiaty, w dziedzinie gospodarka komunalna powiat gnieźnieński zajął II miejsce. W powiecie najczęściej wykorzystywane są 3 źródła OZE: biomasa (najstarsze, najtańsze źródło), energia słoneczna i energia wiatrowa.

Polski Klub Ekologiczny Koło w Gnieźnie zajmuje się szeroko rozumianą edukacją ekologiczną, przyrodniczą i obywatelską mieszkańców Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego w ramach projektu „Edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych” oraz wdrażaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie miasta i powiatu. W zasięgu zainteresowań znajdują się także treści z zakresu edukacji regionalnej jak i prozdrowotnej. Edukacja mieszkańców miasta i powiatu gnieźnieńskiego realizowana poprzez : audycje radiowe, gnieźnieńskie prezentacje ekologiczne, młodzieżowe forum ekologiczne, warsztaty dla nauczycieli, artykuły w prasie, wystawy i konkursy, happeningi uliczne, rajdy rowerowe po parkach krajobrazowych, program „Przyjaznej dla środowiska konsumpcji”, Europejski Dzień bez Samochodu, kampanię na rzecz odzysku opakowań wtórnych – EKOLIDER, prośrodowiskową edukację i aktywizację społeczności lokalnej – „Miasto i powiat przyjazne środowisku”. Polski Klub Ekologiczny Koło w Gnieźnie zajmuje się szeroko rozumianą edukacją ekologiczną, przyrodniczą i obywatelską mieszkańców Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego w ramach projektu „Edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych” oraz wdrażaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie miasta i powiatu. W zasięgu zainteresowań znajdują się także treści z zakresu edukacji regionalnej jak i prozdrowotnej. Edukacja mieszkańców miasta i powiatu gnieźnieńskiego realizowana poprzez : audycje radiowe, gnieźnieńskie prezentacje ekologiczne, młodzieżowe forum ekologiczne, warsztaty dla nauczycieli, artykuły w prasie, wystawy i konkursy, happeningi uliczne, rajdy rowerowe po parkach krajobrazowych, program „Przyjaznej dla środowiska konsumpcji”, Europejski Dzień bez Samochodu, kampanię na rzecz odzysku opakowań wtórnych – EKOLIDER, prośrodowiskową edukację i aktywizację społeczności lokalnej – „Miasto i powiat przyjazne środowisku”.

Emisja hałasu jest jedną z najbardziej charakterystycznych cech ekosystemów terenów zurbanizowanych. Zagrożenie hałasem rodzi zjawisko zwane stresem miejskim, odzwierciedlane bardzo często w badaniach ankietowych ludności. Ze względu na rodzaj źródeł hałasu wyodrębniamy hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny. Największy zasięg ma hałas komunikacyjny, odbierany przez mieszkańców jako najbardziej dokuczliwy. Jego ograniczenie przedstawia też największe problemy techniczne. Ze względu na powszechność występowania, znaczny zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie powiatu gnieźnieńskiego jest komunikacja drogowa i kolejowa. Niekorzystne warunki akustyczne stwierdzono w sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych miasta, w szczególności dróg krajowych i wojewódzkich. Wskaźniki stopnia naruszenia klimatu akustycznego dla tych tras

wynosiły od 12 dB do niespełna 15 dB. Analiza uciążliwości akustycznej hałasów kolejowych na terenie Gniezna dla częstotliwości kursowania pociągów pasażerskich i towarowych z roku 2002 wykazała, że problem ten ogranicza się do najbliższego sąsiedztwa (20 m) linii kolejowych. W porównaniu do zagrożenia hałasami drogowymi hałas kolejowy ma znaczenie drugorzędne. Pomiary poziomu hałasu kolejowego na terenie powiatu gnieźnieńskiego prowadzone były w roku 2007 w ramach realizacji ustawowego obowiązku okresowych pomiarów hałasu w otoczeniu linii kolejowej nr 281 Oleśnica – Chojnice w miejscowości Skierszewo oraz w otoczeniu linii kolejowej nr 353 Poznań Wschód – Skandawa w Gnieźnie, w rejonie ul. Dalkowskiej i Wierzbiczany. Na granicy sąsiadujących z liniami kolejowymi terenów podlegających ochronie akustycznej nie stwierdzono przekraczania dopuszczalnych wartości równoważnego poziomu hałasu w środowisku w porze dziennej, w porze nocnej natomiast przekroczenie takie stwierdzono w rejonie ul. Dalkowskiej 18 w Gnieźnie. Hałasy lotnicze jako istotne uciążliwości akustyczne związane są z funkcjonowaniem lotniska wojskowego w Powidzu. W roku 2004, wobec braku możliwości ograniczenia uciążliwości akustycznych lotniska do poziomów dopuszczalnych, wyznaczono w jego otoczeniu obszar ograniczonego użytkowania.

Powiat gnieźnieński wraz z gminami od 2008 r. realizuje przedsięwzięcie p.n. „Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu gnieźnieńskiego” przy udziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, budżetu powiatu, Miasta Gniezna oraz wszystkich gmin Powiatu Gnieźnieńskiego, a od 2012 roku NFOŚiGW. Akcję koordynuje Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa. Przez okres 5 lat w naszym powiecie udało się zutilizować ponad 2 000 Mg azbestu. Ilość zrealizowanych wniosków wzrosła z 37 w 2008 r. do 235 w 2012 r. Jednak w 2012 roku liczba wniosków zaczęła w stosunku do 2011 spadać. Przyczyną tego faktu jest to, że mieszkańcy naszego powiatu korzystają głównie z utylizacji azbestu 85% i nie demontują go z dachów ponieważ nie mają środków finansowych na położenie nowego dachu. W 2013 roku Powiat złożył wniosek o dotację do WFOŚiGW w Poznaniu otrzymał 232 000 zł. Wysokość dotacji z WFOŚiGW w kosztach przedsięwzięcia z udało się zwiększyć dzięki korzystnym cenom otrzymanym w wyniku przetargu i uzyskaniu większego efektu ekologicznego: 50% na 80% w 2009 r., 50% na 70% w 2010 r., 50% na 80% w 2011 r., 62% na 85% w 2012r., 51% i na 85% w 2013r. W latach 2008 – 2012 udało się zdemontować i unieszkodliwić 2 031,91 Mg azbestu. Usuwanie azbestu na terenie całego kraju jest niezwykle ważnym zadaniem skierowanym do nas wszystkich, ze względu na szeroko pojętą ochronę środowiska w kontekście zrównoważonego rozwoju prowadzącą do poprawy jakości środowiska oraz zachowania bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski. Ważne jest aby realizować je wspólnie z gminami zachęcając do składania wniosków mieszkańców gminy. Usuwanie azbestu musi być wykonywane przez profesjonalistów, którzy po zwilżeniu materiału powinni zdjąć go najlepiej w całości, nie dopuszczając do jego łamania lub kruszenia. Zabezpieczenie i usuwanie znacznych ilości wyrobów azbestowych wiąże się z dużymi kosztami. Ponośliłyby je właściciel nieruchomości, na której znajduje się azbest, w przypadku, gdyby Powiat Gnieźnieński nie realizował przedmiotowego zadania. Niestety barierą, która wystąpiła przy realizacji akcji usuwania azbestu był brak możliwości dofinansowania do zakupu nowego pokrycia dachowego. Wnioski złożone przez wnioskodawców obejmowały głównie utylizację azbestu i wyrobów zawierających azbest (85%). Liczba wniosków na demontaż azbestu uzależniona była od konieczności zabezpieczenia środków własnych wnioskodawców na nowe pokrycie dachowe.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się aktualnie 3 czynne składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Miasto Gniezno wspólnie z gminami tworzy Porozumienie Międzygminne zrzeszające 14 gmin leżących na terenie dwóch powiatów

gnieźnieńskiego i wrzesińskiego. Przedmiotem Porozumienia jest wykonanie zadania głównego pn. „System unieszkodliwiania odpadów komunalnych dla gmin objętych Porozumieniem wraz z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie”. Porozumienie będzie obejmować 210 000 mieszkańców. W skład porozumienia wchodzi wszystkie gminy powiatu gnieźnieńskiego z wyłączeniem gminy Mieleszyn. Firma URBIS Sp. z o.o. w Gnieźnie składowe odpady na składowisku w Lulkowie istniejącym od dnia 16 czerwca 1994 r. Składowisko podpoziomowa-nadpoziomowe odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne mieści się w miejscowości Lulkowo 12 km na wschód od Gniezna i 0,5 km od drogi na Toruń. Teren zakładu obejmuje obszar 22,37 ha gruntów klasy V i VI. Odpady składowane są w kwaterze o powierzchni 3,64 ha i pojemności 503 000 m³ oraz nachyleniu skarpy 1:2. Podzielona jest ona na dwie części: IA o powierzchni 2,36 ha i IB o powierzchni 1,28 ha. Masa odpadów zdeponowanych na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Lulkowo w porównaniu z 2007 r. wzrosła z 27 097,24 Mg do 27 315,66 Mg. Na składowisku w miejscowości Chładowo w porównaniu z 2007 r. zmalała z 3 648,1 Mg do 3 160,6 Mg. Największą ilość stanowiły niesegregowane zmieszane odpady komunalne, odpady z targowisk, odpady z czyszczenia ulic i placów. Masa odpadów zdeponowanych na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Święte w porównaniu z 2007 rokiem wzrosła z 3 911,60 Mg do 4 263,22 Mg. Podmioty przekazujące odpady na składowisko odpadów w miejscowości Lulkowo w latach 2007 – 2009: URBIS Sp. z o.o. Zakład Oczyszczania Miasta, „KROKUS” Usługi porządkowe – Wywóz Nieczystości, Z. Wiśniewski Zagospodarowanie i Pielęgnacja Terenów Zieleni, EKO- TRANS Wywóz Nieczystości Stałych Renata Nowak, P.U.H. „JAMPEX” Piotr Chmura, Zakład Usług Komunalnych DAROM s.c., ALKOM Firma Handlowo – Usługowa mgr inż. Henryk Sienkiewicz. Podmioty przekazujące odpady na składowisko odpadów w miejscowości Chładowo gmina Witkowo w latach 2007 i 2008: Zakład Gospodarki Komunalnej w Witkowie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych EKO, „Alkom” Firma handlowo – usługowa. Podmioty przekazujące odpady na składowisko odpadów w miejscowości Święte gmina Trzemeszno w latach 2007 i 2008: Paroc Polska, „Alkom” Firma handlowo-usługowa Baza sprzętowa, Przedsiębiorstwo Kompleksowej Obsługi Budownictwa WEGNER Sp.j., PPHU Jacek Surdyk, Pracownia Stolarska Anta, Poltrans, Krzysztof Lewandowski, Hydroart Gaca.

Pomoc społeczna udzielana mieszkańcom

Na przełomie lata 2002 i 2010 ilość mieszkań wzrosła o 6,59%, Porównując do powiatu wrzesińskiego gdzie przyrost wyniósł 9,45% , a w powiecie znińskim 3,77%, w naszym powiecie przybyło 2.752 mieszkań. Średni statystyczny metraż mieszkania w 2010 roku wynosił 70,25 m², natomiast ilość izb to 3,7. Największy przyrost mieszkań nastąpił w roku 2008 i wyniósł 532. Dane statystyczne wykazują nam poziom życia mieszkańców poprzez wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno sanitarną i tak na 44.541 mieszkań: sieć wodociągową posiada 98,45%, ustęp splukiwany 91,63% , łazienka 88,13%, centralne ogrzewanie 73,46%, gaz sieciowy 52,88%. Możemy stwierdzić, że większość mieszkań jest na wysokim poziomie technicznym. Jedynie w kwestii centralnego ogrzewania i dostępności do gazu należy podjąć odpowiednie kroki. Ważne byłoby tu rozłożenie na raty opłat związanych z podłączeniem gazu, jest to dla niektórych rodzin duży wydatek. Z danych wynika, że znacznie zmalała ilość wypłacanych dodatków mieszkaniowych z 58.205 w roku 2004 do 30.811 w roku 2011 tj. o około 47,06% i zmniejszyła się również kwot wypłacanych dodatków mieszkaniowych ogółem z 8.208.900 do 6.426.420 tj. o około 21,71%. Patrząc jednak na wypłacone dodatki na jedno mieszkanie w roku 2010 to średnia kwota wzrosła z 141,03 zł na 208,58 zł tj. o 47,89%. Nie są to mimo wszystko duże kwoty należało by za tym przeznaczyć większą kwotę z budżetu na ten cel. Sprawdzić należy również ilość osób,

która faktycznie potrzebuje takiej pomocy, a więc wprowadzić odpowiednie procedury kontrolne, aby pieniądze trafiały do rodzin potrzebujących. Warto było by się zastanowić nad pracami interwencyjnymi, które by pozwoliły mieszkańcom odpracować np. część dodatku lub czynszu - praca na rzecz spółdzielni, wspólnoty (malowanie klatki, sprzątanie, odśnieżanie).

Pomocy mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej udzielają Gminie Ośrodki Pomocy Społecznej (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej). Na terenie powiatu gnieźnieńskiego działa 10 ośrodków pomocy społecznej (w tym jeden Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie). Na terenie powiatu gnieźnieńskiego działa zakresie realizowania ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Gnieźnie. W ramach PCPR funkcjonuje Centrum Aktywności Społecznej Largo, które oferuje się nieodpłatną pomocą i wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – nie tylko niepełnosprawnym. W ramach prowadzonej działalności osoby zgłaszające się korzystają z nieodpłatnych porad specjalistów, biorą udział w zajęciach arteterapeutycznych, choreoterapeutycznych. Na terenie powiatu działają: stacjonarna całodobowa placówka przeznaczona dla osób wymagających opieki i pielęgnacji, sprawująca opiekę tylko i wyłącznie nad dziećmi i młodzieżą upośledzoną umysłowo w Mielżynie - Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i Młodzieży upośledzonej umysłowo, Środowiskowy Dom Samopomocy Dom Anki w Gnieźnie przeznaczony dla osób cierpiących na zaburzenia i choroby psychiczne, Środowiskowy Dom Samopomocy w Trzemesznie przeznaczony dla osób cierpiących na zaburzenia i choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe, trzy Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze jako placówki oświatowe dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz organizacje społeczne działające na rzecz osób niepełnosprawnych jednak prowadzenie działalności na rzecz grupy niepełnosprawnych o określonych dolegliwościach - stanowiące organizacje hermetyczne, co nie służy integracji samego środowiska. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Gnieźnie działa realizując misję „Tworzymy instytucje, narzędzia które świadczą profesjonalną pomoc odpowiadającą potrzebom, podejmują działania na rzecz integracji mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego i wzrostu jakości ich życia”. Powiat gnieźnieński to przyjazne miejsce, poprzez swoje instytucje sektora pomocy społecznej promujące integrację członków społeczności lokalnej, profesjonalnie świadcząca usługi, tworzące spójny system pomocy socjalnej na rzecz wzrostu jakości życia mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego wspólnie z działającymi na terenie powiatu instytucjami pomocy społecznej, organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi i wszystkimi innymi którym nie jest obojętny los drugiego człowieka. PCPR realizować ma program przeciwdziałania przemocy w rodzinie chcąc osiągnąć cel zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w powiecie gnieźnieńskim poprzez: zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy, zwiększenie zakresu i skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym stworzenie hostelu zapewniającego specjalistyczną opiekę, budowanie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy, zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanej kadry instytucji/organizacji. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie zakładał również realizację innych celów jak: profilaktyka i edukacja na rzecz osób niepełnosprawnych, promocja zdrowego stylu życia, rehabilitacja zawodowa i edukacja osób niepełnosprawnych, rozwój

infrastruktury instytucji, organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, rehabilitacja lecznicza, integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie jest podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Gnieźnie. Do zadań MOPS w Gnieźnie należy: kompleksowa pomoc osobom i rodzinom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własny potencjał i możliwości, przeciwdziałanie patologii społecznej, pomoc rodzinom we właściwym wypełnianiu ich funkcji i zadań, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, udzielanie pomocy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnieźnie odpowiednio ilość rodzin i osób korzystających od 2002 roku do końca 2012 roku zmniejszyła się o 29,93% i 37,97% do rzeczywistej wielkości 2.599 rodzin i 5.684 osób. Bezrobocie wśród podopiecznych MOPS również odpowiednio do rodzin i osób wykazuje tendencję spadkową o 52,83% i 29,40%. Niepełnosprawność znajduje się na poziomie stałym poziomie odpowiednio w zakresie ilość rodzin i osób 855 i 1.752. Podobny poziom ilościowy wykazują podopieczni z długotrwałą chorobą. Tendencje wyraźnie spadkową ma problematyka bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i przemocy w rodzinie, natomiast zdecydowany wzrost w problematyce trudności w przystosowaniu do życia. Wymienione spadki i wzrosty mają wyraźny wymiar procentowy ale faktycznie dotyczą niewielkiej w skali populacji ilości osób. Pomocy mieszkańcom udzielają także Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Podsumowując, można powiedzieć, iż zmiany w prawodawstwie odnoszące się do pomocy społecznej kierowanej do potrzebujących powinny przyczynić się do jej usprawnienia i skierowania do najbardziej potrzebujących. Nie napawa również optymizmem mały potencjał organizacji pozarządowych (przy ich dużej liczbie), które stanowią jednak organizacje hermetyczne, co nie służy integracji samego środowiska oraz duża liczba barier architektonicznych utrudniająca życie osobom niepełnosprawnym, niewystarczająca ilość placówek zapewniających opiekę socjalną i terapeutyczną, słabość finansowania pomocy społecznej, brak środków, niewystarczająca ilość wolontariuszy, mała ilość specjalistycznej kadry w pomocy społecznej, wzrost ilości osób wymagających wsparcia i pomocy nawet wśród osób pracujących zawodowo, brak mieszkań chronionych i socjalnych, brak środowiskowych form wsparcia, niska aktywność społeczności lokalnej, brak współpracy międzysektorowej, słabo rozwinięte formy samopomocy, brak ośrodków terapeutycznych, brak rozeznania rzeczywistych potrzeb na szczeblu poszczególnych gmin, słabość diagnozy skali poszczególnych problemów społecznych i w konsekwencji nieskuteczność działań służących ich niwelowaniu. Mimo takich problemów, braków i słabości trzeba stwierdzić, że zaplecze/infrastruktura pozwala na realizację zadań z zakresu Pomocy Społecznej, sprawnie działa system nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa, istnieją specjalistyczne placówki zapewniające wsparcie osobom niepełnosprawnym, dostępne są środki zewnętrzne pozwalające na realizację określonych zadań z zakresu Pomocy Społecznej, w tym przede wszystkim aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych i pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, sprawnie działa system szkolenia niespokrewnionych rodzin zastępczych, dostępny jest system informowania o przysługujących formach pomocy, wsparcia.

Opieka medyczna

W Gnieźnie funkcjonuje Samodzielny Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej ale mieszkańcy powiatu gnieźnieńskiego mogą także korzystać z usług medycznych realizowanych przez Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” w Gnieźnie oraz Zespół Opiekuńczo - Leczniczy dla Dorosłych i Dzieci w Gnieźnie. Zespół Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie znajduje się w dwóch lokalizacjach. Takie rozczłonkowanie szpitala rodzi wiele problemów logistycznych i podnosi koszty jego funkcjonowania. Warto, rozważając modernizację i dalszą rozbudowę jego rozbudowę brać pod uwagę możliwość integracji lecznictwa zamkniętego w jednej lokalizacji. W ciągu ostatniego dziesięciolecia widać zauważalny spadek ilości hospitalizacji, wynika to w prostej linii z faktu limitowania przez płatnika (NFZ) środków przeznaczanych na lecznictwo zamknięte. Widać próbę dostosowania się szpitala do narzucanych ograniczeń. Podobna sytuacja ma miejsce w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej. Poza nielicznymi wyjątkami powoduje to wydłużenia czasu oczekiwania na leczenie specjalistyczne zarówno zamknięte jak i ambulatoryjne. Zapotrzebowanie na opiekę medyczną wśród mieszkańców naszego powiatu jest wyższe niż możliwości płatnika. Sam Zespół Opieki Zdrowotnej ma możliwości i potencjał, aby leczyć większą grupę pacjentów. Na dzień dzisiejszy posiadamy 395 łóżek na 10 oddziałach specjalistycznych i Szpitalnym Oddziale Ratunkowym. W 2012 roku hospitalizowano ponad 16 tys pacjentów. Posiadana liczba łóżek jest wystarczająca, a nawet biorąc pod uwagę nowoczesne trendy w medycynie (skracanie czasu pobytu, realizacja części drobnych zabiegów w AOS) w najbliższej przyszłości będzie mogła ulec zmniejszeniu. Rozwój powinien dotyczyć Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, który przy odpowiednim zorganizowaniu może przejąć wszystkie nagłe i wątpliwe diagnostycznie przypadki, pozwalając oddziałom specjalistycznym dokładniej planować ruch pacjentów, co spowoduje zwiększenie wskaźnika średniego wykorzystania łóżka. W prostej linii spowoduje to skrócenie czasu oczekiwania na leczenie planowe pomimo limitów narzucanych przez NFZ. Należy więc skierować wysiłek na rozwój Szpitalnego Oddziału Ratunkowego ponieważ stanowi on bardzo ważne ogniwo w lecznictwie zamkniętym dając jednocześnie mieszkańcom powiatu poczucie bezpieczeństwa. Kolejnym istotnym elementem lecznictwa są Ambulatoryjne Poradnie Specjalistyczne. Stanowią one łącznik pomiędzy lecznictwem zamkniętym, a poradniami Lekarza Rodzinnego. W tej chwili ZOZ posiada 9 takich poradni, które w roku 2012 przyjęły 64 tys pacjentów. Już teraz poczyniono nakłady na unowocześnienie części poradnianej infrastruktury i integracje w bezpośredniej bliskości szpitala. Patrząc na powyższe należy stwierdzić, że dla istnienia SOR wymagane będzie lądowisko dla helikopterów, kontrakt z NFZ jest do roku 2016 i aby przystąpić do nowej kontraktacji ZOZ będzie musiał posiadać blok operacyjny spełniający wymogi zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, problemem zaczyna być „starzenie” się wyższej kadry medycznej i brak zainteresowania u specjalistów do pracy w szpitalu powiatowym, istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że po roku 2016 pojawi się termin dostosowania oddziałów szpitalnych do wymogów z rozporządzenia Ministra Zdrowia, a na dzień dzisiejszy żaden z oddziałów nie spełnia tych wymagań. Liczba personelu medycznego pod względem podstawowego miejsca pracy od 2006 roku waha się w granicach około 180 - 220 osób zatrudnionych. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego średnio rocznie jest około 15,8 lekarzy dentyistów zatrudnionych według podstawowego miejsca pracy. W dziedzinie stomatologii dominującą częścią kadry dentystrycznej są kobiety. Liczba personelu pielęgniarek ma tendencje wzrostową od 2006 roku do 2011. Jedynie rok 2009 obrazuje odchylenie/różnicę 200 pielęgniarek. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego bardzo mało jest położonych z ukończonymi studiami wyższymi w stosunku do ogólnej liczby położnych. Ogółem położnych jest znacznie mniej niż pielęgniarek. Liczba położnych w okresie ostatnich sześciu

lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Na tle innych powiatów z podregionu, na przykład w porównaniu z powiatem słupeckim liczba łóżek w szpitalach w powiecie gnieźnieńskim jest stosunkowo niska. Liczba ludności w powiecie słupeckim jest znacznie mniejsza (różnica aż około 83 tyś. osób) niż w powiecie gnieźnieńskim, natomiast różnica średniej liczby łóżek na przestrzeni 2003 – 2011 roku pomiędzy tymi powiatami wynosi w przybliżeniu 124,25 łóżka na wszystkich mieszkańców.

Z danych wynika, że na terenie powiatu gnieźnieńskiego na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat największa liczba zgonów wywołana jest chorobami układu krążenia oraz z powodu nowotworów. W związku z powyższym powiat gnieźnieński powinien przeznaczyć środki z budżetu na rozwinięcie działań w obszarze kardiologii i onkologii (sprzęt oraz wyspecjalizowana kadra medyczna, krótszy czas oczekiwania na konsultację lekarską, jednocześnie prawidłową diagnozę i podjęcie działań, które miałyby zapobiegać zachorowaniom, zabiegi itd.). Także znaczna liczba zgonów wywołana jest poprzez objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych jak również zewnętrzne przyczyny zachorowania. Największa liczba zgonów wywołana chorobami układu krążenia wystąpiła w 2004 roku. Najwięcej osób, bo aż 366 zmarło na choroby nowotworowe w 2007 roku. Co roku w powiecie gnieźnieńskim umiera średnio 1.259,5 osób.

Na terenie powiatu działa Państwowa Inspekcja Sanitarna i ukierunkowana jest przede wszystkim na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Uwagę PIS zajmuje również nasilenie ataków terrorystycznych oraz powstałe zagrożenie bioterroryzmem w dziedzinie ochrony zdrowia i życia społeczeństwa. Dla kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych mających na celu poprawę zdrowia ludności organizuje się, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gnieźnie sprawuje nadzór w celu ochrony zdrowia ludzkiego w następujących obszarach: epidemiologii, higieny komunalnej (środowiska), higieny pracy, higieny żywienia, żywności i przedmiotów użytku, higieny nauczania i wychowania, oświaty i promocji zdrowia, zapobiegawczego nadzoru sanitarnego. Pod nadzorem PIS obecnie znajduje się 3.018 obiektów zachowując tendencję wzrostową, w których dokonano 4.348 kontroli. Największe ryzyko zakażenia żywności istnieje w zakładach produkcyjnych, tj. w piekarniach, ciastkarniach, zakładach garmazeryjnych i lodziarniach, dlatego też podlegały one nasilonemu nadzorowi. Do najistotniejszych zadań realizowanych przez pracowników pionu epidemiologii w zakresie zwalczania chorób zakaźnych należało prowadzenie działalności przeciwepidemicznej, ustalanie priorytetów i koordynowanie działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc pokarmowych na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Działające w strukturach Stacji Laboratorium Bakteriologiczne wykonuje badania materiału ludzkiego w kierunku Salmonella / Shigella a także badań skuteczności procesów sterylizacji. W bieżącym roku Laboratorium Bakteriologiczne rozszerzyło swoją działalność o szereg nowych badań z zakresu mikrobiologicznej diagnostyki lekarskiej, co pozwala mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego wykonać niezbędne badania w miejscu zamieszkania. Duży wpływ na bezpieczeństwo ludności miasta Gniezna i powiatu mają warunki zdrowotne środowiska, tj. jakość powietrza atmosferycznego, wody przeznaczonej do spożycia wraz z urządzeniami wodociągowymi, kąpielisk, basenów oraz obiektów użyteczności publicznej. Procent zwodociągowania powiatu wzrasta z roku na rok i wynosi obecnie 99,97% (98,9% - ludność wiejska, 100% - ludność miejska). Ludność powiatu korzysta obecnie w 98,4% z wody o dobrej jakości. Dbając o bezpieczeństwo sanitarne społeczności powiatu pracownicy Inspekcji Sanitarnej prowadzili nadzór nad utrzymaniem należytego stanu sanitarnego nieruchomości, instytucji, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej, który na dzień

dzisiejszy nie budzi istotnych zastrzeżeń. Na przestrzeni ostatnich lat stwierdzono systematyczną poprawę stanu zakładów opieki zdrowotnej, hoteli, obiektów wczasowo-turystycznych i terenów rekreacyjnych. Biorąc pod uwagę bezpieczeństwo ludzi powiatu gnieźnieńskiego PIS sprawowała nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy. Wiodącym zadaniem jest zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, a także koordynowanie przestrzegania przepisów przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorsy grup II A-R i II B-R, substancje i preparaty niebezpieczne oraz produkty biobójcze. Również prowadzona była weryfikacja narażenia pracowników na czynniki rakotwórcze w środowisku pracy. W warunkach przekroczonych norm czynników szkodliwych dla zdrowia pracowało w 2012 roku 740 pracowników. Większość, stanowiły osoby zatrudnione w ponadnormatywnym hałasie, tj. w warunkach ryzyka trwałego uszkodzenia słuchu. Prowadzi się również postępowanie administracyjne w zakresie chorób zawodowych, wśród których dominującą grupę stanowią choroby narządy głosu nauczycieli a także sprawuje nadzór nad warunkami higienicznymi procesów nauczania i wychowania oraz higieną wypoczynku i rekreacji. Podsumowując należy stwierdzić, że stan sanitarno – epidemiologiczny na terenie naszego powiatu ulega powolnej, ale systematycznej poprawie dzięki podejmowaniu właściwych decyzji przez władze samorządowe oraz przedsiębiorców zbiorowych i indywidualnych, największą przeszkodą w realizowaniu zamierzeń i zdecydowanej poprawie tego stanu są braki środków finansowych oraz zbyt mała świadomość części mieszkańców naszego powiatu. Mieszkańcy powiatu gnieźnieńskiego mają dogodny dostęp do lekarzy pierwszego kontaktu tzw. lekarzy rodzinnych. Lekarze prowadzą działalność praktycznie we wszystkich miejscowościach będących siedzibami gminnych i miejskich władz samorządowych. Poważnym problemem w zakresie opieki medycznej jest przede wszystkim utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych spowodowany ograniczeniami w kontraktach z Narodowym Funduszem Zdrowia. System rozliczeń z NFZ wpływa także na zadłużanie się szpitala. Na podstawie dużej liczby osób chorujących na choroby układu krążenia, można wnioskować, że działania w zakresie promocji i profilaktyki zdrowotnej na terenie powiatu są mało skuteczne, wynika to przede wszystkim z małej świadomości mieszkańców oraz niewystarczających środków finansowych, przeznaczonych na promocję zdrowia i profilaktykę.

Bezpieczeństwo mieszkańców

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego zapewnia Komenda Powiatowa PSP wraz z Jednostką Ratowniczo Gaśniczą, zlokalizowaną w Gnieźnie. Ponadto nad bezpieczeństwem obywateli czuwa 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do KSRG oraz 32 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych wspomagających KSRG. Wyposażenie JRG PSP w Gnieźnie składa się m.in. z 15 pojazdów, a wyposażenie należące do OSP to 60 pojazdów. Charakterystyka zagrożeń związana z pożarami na przestrzeni lat 2002 – 2012 utrzymuje się na podobnym poziomie i obecnie wynosi 449 interwencji. Nastąpił bardzo znaczny wzrost miejscowych zagrożeń jak i fałszywych alarmów, które odpowiednio z 203 i 32 w 2002 roku wzrosły do 839 i 79 w 2012 roku. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występują następujące zagrożenia: pożarowe – przeważają pożary w gospodarstwach rolnych oraz na obszarach wiejskich, w okresach wiosennych – wypalanie traw, ponadto pożary w zakładach produkcyjnych, komunikacji drogowej- wypadki komunikacyjne spowodowane w głównej mierze nieostrożnością kierowców. Powstanie nowej drogi szybkiego ruchu S-5 i jej dalsza rozbudowa, przyczyni się do wzrostu ruchu kołowego, co może przełożyć się na większe zagrożenia w ruchu komunikacyjnym, komunikacji kolejowej – niekontrolowany ruch tranzytowy z różnego typu ładunkami, w tym z substancjami niebezpiecznymi, chemiczno-ekologiczne, przewóz substancji niebezpiecznych przez teren powiatu, komunikacji lotniczej – małe zagrożenie związane

z ścieżką podejścia samolotów do lądowania na lotnisku w Powidzu, radiologiczne- związane z niekontrolowanym przewozem takich ładunków, w infrastrukturze budowlanej - wypadki związane ze złym zarządzaniem obiektami, wadami konstrukcyjnymi i nieostrożnością osób podczas prac budowlanych, powodziowe – miejscowe podtopienia i anomalie pogodowe. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje trend rozwojowy zagrożeń z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych: zagrożenia naturalne, m.in. pożary, podtopienia (lokalne związane z anomaliami powodziowymi), huragany oraz susze, zagrożenia spowodowane poważnymi awariami, m. in. zdarzenia chemiczne bądź ekologiczne, związane z istnieniem zakładów przemysłowych, użytkujących materiały niebezpieczne w ilościach mogących być przyczyną poważnej awarii przemysłowej o katastrofalnych skutkach dla ludzi lub środowiska, oraz związane z transportem drogowym i kolejowym materiałów niebezpiecznych. Niestety brak jest zintegrowanego stanowiska kierowania podmiotów (PSP, Pogotowia Ratunkowego, innych), niewystarczająca jest akceptacja dla PSP jako lidera zintegrowanego systemu ratownictwa i ochrony ludności w powiecie, poważne są braki w wyposażeniu sprzętowym jednostek OSP, zwłaszcza niebędących w systemie KSRG (przede wszystkim w obszarach ratownictwa specjalistycznego), brak jest profesjonalnej bazy szkoleniowej dla jednostek OSP, np. możliwości skorzystania z profesjonalnej komory rozgorzeniowej, brak jest systemu szkolenia i doskonalenia w zakresie pracy dyspozytorów, nieadekwatne jest zasilenie PSP w środki finansowe w stosunku do realizowanych zadań ratowniczych, jest słaba mobilność niektórych jednostek OSP w KSRG na terenie powiatu, brak jest systemu teleinformatycznego wspomagającego dowodzenie, zintegrowanego z systemami teleinformatycznymi innych podmiotów wchodzących w skład KSRG i/lub z nim współpracujących, jest duża ilość zadań nałożonych na Komendę Powiatową w stosunku do posiadanego stanu osobowego, zwłaszcza w obszarze kontrolno-rozpoznawczym, operacyjno-szkoleniowym i logistycznym. Braki te jednak stara się zniwelować sprawnie funkcjonujący system KSRG, którego trzonem jest PSP – największe doświadczenie operacyjne, duże zaufanie społeczne i wysoki prestiż zawodu strażaka, wyposażona w coraz nowocześniejszy sprzęt Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP, funkcjonujący system kształcenia i doskonalenia zawodowego kadry – wyszkolenie ogólne i specjalistyczne, wysoka gotowość funkcjonariuszy i pracowników do podnoszenia poziomu wykształcenia ogólnego i kwalifikacji zawodowych, stałe wprowadzanie nowych technologii m.in. z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego obiektów, przeprowadzanie cyklicznych i systematycznych czynności kontrolno-rozpoznawczych w poszczególnych grupach obiektów, stały monitoring zakładów dużego i zwiększonego ryzyka, wysoka mobilność i zdolność do szybkiego reagowania sił i środków na terenie powiatu - gotowość do reagowania na pojawiające się nowe zagrożenia, wspomaganie i koordynacja działań ratowniczych dla zdarzeń wykraczających poza możliwości lokalnych sił ratowniczych, możliwość szybkiego uzyskania wsparcia z poziomu wojewódzkiego w ramach Wojewódzkich Odwodów Operacyjnych, nowy budynek strażnicy i komendy w powiecie.

Komenda Powiatowa Policji w Gnieźnie obejmuje swoim działaniem powiat gnieźnieński z 9 gminami i zapewnia bezpieczeństwo szczególnie w zakresie ochrony osób i mienia. Bazując na danych porównawczych z okresu 2002-2012 ilość stwierdzonych przestępstw kształtuje się na poziomie z reguły przekraczającym 3.500 rocznie. Z tej liczby obserwujemy spadek przestępczości dot. kradzieży z włamaniami, kradzieży mienia. Poziom wykrywalności ogółu przestępstw systematycznie od 2012 r. „pnie” się w górę – od 60% w 2002r do 80% w 2012r, gdzie w roku 2002 wykryto ogółem 2.147 czynów a w 2012r było ich już 2.770. Wykrywalność przestępstw kradzieży, kradzieży z włamaniem i przestępczości rozbójniczej w porównaniu z rokiem 2002 wyniosła odpowiednio: kradzież – 21 % do

46,4 %, kradzież z włamaniem 30,1 % do 48,9 %, przestępczość rozbójnicza 58,3 % do 94,1 %. W badanym okresie czasowym 2002-2012 obserwujemy systematyczny wzrost ilościowy czynów popełnianych przez nieletnich (2002 – 109 czynów, 2012 – 448 czynów). Nieletni sprawcy czynów karalnych specjalizują się zwłaszcza w przestępczości rozbójniczej (2002 – 8 czynów, 2012r – 102 czyny), oraz w przestępczości około narkotykowej (2002r – 2 czyny – 2012r -169 czynów). Analizując dane zarejestrowane w Elektronicznej Księżce Służby Dyżurnej za lata od 2007 do 2012 stwierdzić jednoznacznie można, że co roku, systematycznie wzrasta liczba zdarzeń zgłaszanych przez obywateli, w tym także interwencji podejmowanych przez policjantów służb patrolowych, oraz zdarzeń drogowych i kolizji obsługiwanych przez funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego. Oznacza to duże zaangażowanie policjantów komórek patrolowych do realizacji zadań polegających na „obsłudze” różnego typu zdarzeń i rozwiązywaniu problemów nękających społeczeństwo. Ponadto duża liczba policjantów w ostatnich latach kierowana jest do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w związku z organizacją na terenie powiatu różnego rodzaju imprez masowych, w tym w szczególności meczów żużlowych drużyny Start Gniezno, organizacji koncertów czy imprez towarzyszących organizowanym w 2012 roku Mistrzostwom Europy w piłce nożnej na terenie naszego kraju wspólnie z Ukrainą. W przypadku organizacji tego typu przedsięwzięć do prawidłowej realizacji zadań prewencyjnych KPP w Gnieźnie wspierana jest kierowanymi do służby siłami Oddziałów Prewencji Policji w Poznaniu oraz policjantami z Komend Powiatowych ościennych miast. W 2012 roku w KPP w Gnieźnie zwiększona została liczba etatów, w tym także policjantów służb patrolowych, co oznacza większą liczbę policjantów skierowanych do służby patrolowej. Ma to na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu. Jednym z głównych priorytetów, jest także czas reakcji na zgłaszane zdarzenia, na co ma również wpływ liczba policjantów kierowanych do służby patrolowej. Im większa ilość patroli kierowanych do realizacji zadań prewencyjnych, tym dojazd patrolu na miejsce zdarzenia i czas podjęcia interwencji jest krótszy. W związku z wzrastającym w ostatnich latach zagrożeniem przestępczością około samochodową w całym kraju, na terenie powiatu gnieźnieńskiego przeprowadzanych jest szereg działań prewencyjnych skupiających się na ograniczeniu tego typu procederu na terenie podległym KPP w Gnieźnie. W działaniach tych uczestniczą coraz częściej funkcjonariusze OPP w Poznaniu. Duży wpływ na realizację zadań ma również działający od kilku lat na terenie miasta Gniezna monitoring miejski, który w zdecydowany sposób ułatwia i przyspiesza dotarcie policjantów w miejsca wystąpienia największego zagrożenia. Rozszerzenie zakresu obejmowania monitoringu miejskiego o dodatkowe, najbardziej zagrożone przestępczością rejony miasta pozwoliłoby w znacznym stopniu poprawić bezpieczeństwo obywateli. W latach 2002 - 2012 systematycznie następuje spadek ilości wypadków drogowych. Efekt taki został uzyskany m.in. poprzez przebudowę infrastruktury drogowej na terenie powiatu gnieźnieńskiego, przede wszystkim na drodze krajowej nr 5 i nr 15: budowa wysepki oddzielającej pasy ruchu na skrzyżowaniach, zmiana oznakowania, całkowita wymiana nawierzchni asfaltowej, a także budowę obwodnicy na drodze nr 15, odcinek relacji Gniezno – Wydartowo, przebudowę drogi nr 5 w miejscowości Mielno oraz budowę drogi ekspresowej S5. Zważywszy na fakt, iż większość wypadków drogowych miała miejsce na drogach krajowych (skutkiem wzmożonego ruchu pojazdów: około 20 tysięcy na dobę), przeniesienie ruchu pojazdów z ul. Roosevelta na w/w obwodnicę i zapewnienie bezkolizyjnego dojazdu z kierunku Poznania miało wpływ na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Cykliczne wzrosty ilości kolizji drogowych to skutek budowy drogi ekspresowej i związanej z nimi tymczasowej zmiany organizacji ruchu, a także zły stan dróg wykorzystywanych zastępczo w trakcie budowy. Ponadto od początku roku 2012 wzrósł stan etatowy Wydziału Ruchu Drogowego, co pozwoliło delegować do nadzoru ruchu drogowego większą ilość zmotoryzowanych patroli i przyczyniło się do poprawy

bezpieczeństwa. Bezpieczeństwo sanitarne, epidemiologiczne i weterynaryjne zapewnione jest przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gnieźnie.

Realizacja PRL-u w latach 2006-2012

Powiat Gnieźnieński w latach 2006-2012 wdrażał w życie Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gnieźnieńskiego realizując projekty w czterech następujących obszarach – celach strategicznych: troska o rozwój gospodarczy i społeczny Powiatu Gnieźnieńskiego, poprawa standardów życia mieszkańców wsi i miast, poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwój turystyki, wykorzystanie warunków gospodarczych, kulturowych, historycznych i turystycznych powiatu gnieźnieńskiego. Na realizację wszystkich projektów znajdujących się w PRL-u wydano od 2006 do 2013 roku środki na wartość 185 174 564 zł. Z budżetu Powiatu pochodziło 68 705 433 zł. Pozostałe środki pozyskane były z innych źródeł finansowania w większości z unijnych dotacji. Za wykonanie poszczególnych projektów odpowiedzialni byli dyrektorzy wydziałów Starostwa Powiatowego. Wydział Organizacyjno-Prawny miał do zrealizowania 2 projekty a wykonał 1 na łączną wartość 283 642 zł. Wydział Promocji i Rozwoju miał do zrealizowania 33 projekty a wykonał 27 na łączną wartość 5 952 957 zł. Wydział Spraw Obywatelskich zrealizował 9 projektów łączną wartość 1 677 608 zł. Wydział Ochrony Zdrowia miał do zrealizowania 8 projektów a wykonał 5 na łączną wartość 145 317 zł. Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa miał do zrealizowania 11 projektów a wykonał 7 na łączną wartość 1 464 008 zł. Wydział Komunikacji i Dróg zrealizował 1 projekty na łączną wartość 52 236 zł. Wydział Oświaty, Kultury i Sportu miał do zrealizowania 16 projektów a wykonał 13 na łączną wartość 10 723 959 zł. Wydział Inwestycji i Funduszy Europejskich zrealizował 8 projektów na łączną wartość 24 696 690 zł. Powiatowy Urząd Pracy zrealizował 12 projektów na łączną wartość 83 177 340 zł. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie miało do zrealizowania 5 projektów a wykonał 3 na łączną wartość 1 718 249 zł. Powiatowy Zarząd Dróg zrealizował 2 projekty na łączną wartość 31 995 534 zł. Centrum Kultury „Scena to Dziwna” zrealizowało 3 projekty na łączną wartość 243 163 zł. Zespół Opieki Zdrowotnej miał do zrealizowania 6 projektów a wykonał 3 na łączną wartość 20 536 831 zł.

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie i jednostki mu podległe w latach 2002 – 2012 pozyskały zewnętrzne środki w wysokości 78 240 982,97 zł na realizowane projekty, których łączna wartość wyniosła 98 616 562,42 zł.

Analiza SWOT Powiatu Gnieźnieńskiego

Przygotowując Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 przy wyznaczaniu wizji, celów strategicznych, celów operacyjnych i programów kierowano się zewnętrznymi i wewnętrznymi uwarunkowaniami rozwojowymi, czyli przeprowadzono analizę SWOT. Nazwa tej metody to skrót od czterech angielskich słów:

- **Strengths** – Mocna (silne) strony,
- **Weaknesses** – Słabe strony,
- **Opportunities** – Możliwości (szanse),
- **Threats** – Zagrożenia.

Analiza SWOT, pozwala na wyznaczenie priorytetów i dostarcza drogowskazów do działania. Opiera się na diagnozie i grupuje wszelkie czynniki na słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia. Pomaga również w ułożeniu problemów wg ich znaczenia. Mocne i słabe strony powiatu gnieźnieńskiego wynikają przede wszystkim z uwarunkowań wewnętrznych, zaś możliwości (szanse) i zagrożenia determinowane są czynnikami zewnętrznymi. W przygotowywaniu analizy SWOT Powiatu Gnieźnieńskiego przyjęto następujące definicje słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń:

- **Mocne strony** – to obszary, gdzie obecne działania uważane są za skuteczne w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb, stosowane metody w ich realizacji są również skuteczne, a mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju powiatu gnieźnieńskiego, na które bezpośredni wpływ ma sam powiat.
- **Słabe strony** – to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkody w wykorzystaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sam powiat.
- **Szanse** – to obszary, które będą miały korzystny wpływ na rozwój powiatu. Analizując szanse wskazujemy praktyczne prawdopodobieństwo ich powstania oraz ich potencjalne znaczenie. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju powiatu, którego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu powiatu.
- **Zagrożenia** – to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na rozwój powiatu. Analizując zagrożenia należy wskazać praktyczne prawdopodobieństwo ich powstania zagrożeń oraz ich potencjalne znaczenie. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju powiatu, którego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu powiatu.

		Charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
Miejsce występowania czynnika	wewnętrzne	<p>S (strengths) silne strony</p>	<p>W (weaknesses) słabe strony</p>
	zewnętrzne	<p>O (opportunities) szanse</p>	<p>T (threats) zagrożenia</p>

W skrócie analizę SWOT można opisać zdaniem „Silne strony wzmocniamy, słabe strony niwelujemy, szanse wykorzystujemy, a zagrożenia unikamy”. W trakcie prac dokonaliśmy szczegółowej analizy podsumowującej sytuację powiatu gnieźnieńskiego. Za pomocą najbardziej rozpowszechnionej: analizy SWOT. Metodę tą możemy zaliczyć do metod bardziej zaawansowanych, pozwalających na wyznaczenie w usystematyzowany sposób opcji strategicznego działania. Jest ona traktowana jako swoisty „pomost” między częścią diagnostyczną a projekcyjną każdej strategii. Analiza SWOT traktowana jest nie jako metoda, ale procedura, łącząca wiele różnych metod badawczych, która porządkuje ich stosowanie i umożliwia przejrzystą prezentację wyników. W ramach analizy SWOT, która stanowi przykład typowego podejścia „od wewnątrz na zewnątrz” zadaliśmy kilka kluczowych pytań, prowadzących nas do określenia strategii działania:

- czy siły pozwolą wykorzystać szanse?,
- czy słabości „zablokują” wykorzystanie szans?,
- czy siły pozwolą na przezwycięzenie zagrożeń?,
- czy słabości wzmocnią negatywny skutek zagrożeń?

Na spotkaniach warsztatowych zespół strategiczny powołany przez Starostę Gnieźnieńskiego ds. opracowania i realizacji Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego określił najważniejsze problemy. Wszystkie zgłoszone problemy zostały pogrupowane we wspólne obszary, w których występują. Każdy uczestnik warsztatów miał możliwość oceny wszystkich problematycznych obszarów mając w dyspozycji od 1 do 5 punktów (skala punktów 5 – największy problem, 1 – najmniejszy). W wyniku przeprowadzonej oceny problemów w poszczególnych obszarach problematycznych jako pierwsza plasowała się Gospodarka z sumą punktów 106, kolejno jako duży problem w powiecie z 52 punktami znalazł się Transport, następnie Zdrowie, które otrzymało 48 punktów. Czwarte miejsce zajęła Oświata, która zebrała 27 punktów, jako piąta uznany został Patriotyzm i Postawa

obywatelska z 22 punktami. Kolejne obszary ocenione zostały w następującej kolejności: Ochrona Środowiska, Sport i Bezpieczeństwo, Kultura, Turystyka, Pomoc społeczna. Poniżej wyszczególnione są zgłoszone podczas warsztatów problemy i ich ocena punktowa.

Obszar	Liczba punktów	Problemy
1.Gospodarka	106	<ul style="list-style-type: none"> ➤ inwestycje = rozwój= atrakcyjność ➤ brak inwestycji ➤ rozwój gospodarczy ➤ bezrobocie ➤ wysokie bezrobocie ➤ niskie stawki wynagrodzeń ➤ brak miejsc pracy ➤ przyjazne otoczenie do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw
2.Transport	52	<ul style="list-style-type: none"> ➤ transport zróżnicowany ➤ organizacja ruchu w mieście, korki, mała ilość parkingów ➤ organizacja ruchu w mieście („korki”) ➤ środki na poprawę stanu i powiększenie kilometrów dróg utwardzonych
3.Zdrowie	48	<ul style="list-style-type: none"> ➤ szpital ➤ brak integracji funkcjonalnej i lokalizacyjnej opieki zdrowotnej
4.Oświata	27	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysoki poziom oświaty
5.Patriotyzm, postawa obywatelska	22	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie partycypacji społecznej w życiu Powiatu ➤ obywatelski Powiat Gnieźnieński ➤ patriotyzm i pamięć
6.Ochrona środowiska	21	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brudne Gniezno- brak estetyki ➤ niska emisja- ochrona powiatu
7.Sport	15	<ul style="list-style-type: none"> ➤ baza sportowa

8. Bezpieczeństwo	15	➤ bezpieczny powiat
9. Kultura	11	➤ atrakcyjna oferta kulturalna, wąska oferta kulturalna
10. Turystyka	9	➤ pobudzenie turystyki, wspólna i spójna promocja
11. Pomoc społeczna	8	➤ adekwatny, skuteczny i efektywny system pomocy społecznej w Powiecie

Podczas kolejnego warsztatu po analizie problemów w wybranych obszarach uczestnicy sformułowali zadania konieczne do wykonania aby zidentyfikowane w nich problemy mogły być eliminowane.

	Obszar	Zadania
1	Gospodarka (warunki do rozwoju gospodarczego)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pozyskanie inwestorów; preferencyjne warunki do inwestowania (wsparcie dla inwestora) ➤ przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych ➤ preferencyjne warunki dla inwestycji-strefa gospodarcza ➤ zmiana świadomości społecznej – Powiat to My ➤ poprawa estetyki miasta (Powiatu) ➤ ściąganie do miasta jak i Powiatu nowych inwestorów – stworzenie nowych miejsc pracy ➤ uporządkowanie centrum miasta – podniesienie atrakcyjności centrum ➤ promocja i rozwój stref gospodarczych oraz stworzenie specjalnej strefy ekonomicznej ➤ zwiększenie inwestycji w gospodarkę
2	Szkolnictwo zawodowe (ponadgimnazjalne i wyższe)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy ➤ wzrost efektywności pracy szkół – dydaktycznej, wychowawczej ➤ poprawa bazy szkół, szczególnie: szkolnictwa zawodowego, bazy sportowej, bazy szkół specjalnych ➤ wsparcie dla absolwentów w zakresie rozpoczynania działalności gospodarczej ➤ wzrost udziału przedsiębiorstw w kreowaniu

		szkolnictwa zawodowego
3	Infrastruktura drogowa	<ul style="list-style-type: none"> ➤ przekazanie części dróg – gminom ➤ nowe nawierzchnie bitumiczne na drogach łączących z siedzibami gmin i między gminami ➤ modernizacja dróg ➤ przebudowa skrzyżowań ➤ poprawa bezpieczeństwa: chodniki, ścieżki rowerowe, ronda, sygnalizacja świetlna
4	Historia i kultura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pozyskanie większych środków na działania z zakresu: kultury, sportu ➤ większa promocja oferty kulturalnej, zwłaszcza imprez cyklicznych ➤ organizacja większej ilości imprez kulturalnych dla różnych odbiorców ➤ zbudowanie marki Powiatu jako miejsca powstania Państwa Polskiego
5	Szpital, służba zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zakończenie inwestycji w szpitalu ➤ nowo wybudowany szpital + kontrakt NFZ
6	Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój systemu ostrzegania i alarmowania – nowoczesne technologie ➤ wyposażenie sprzętów w służbach ➤ prewencja poprzez edukacje
7	Cyfrowy Powiat	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sieć szerokopasmowa ➤ e- urząd (biura, administracja)
	Pozostałe zadania mogące mieć wpływ na w/w cele	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa jakości (infrastruktura drogowa, termomodernizacja, akcje ekologiczne) ➤ utworzenie związku celowego samorządów miejskich, gminnych i powiatowego, ➤ zmiana tranzytowego charakteru powiatu na pobytowy ➤ pozyskanie środków zewnętrznych mających wpływ na realizację zadań związanych z łagodzeniem

		skutków bezrobocia (aktywizacja zawodowa) ➤ budowa hali sportowej, remont istniejącej bazy sportowej
--	--	---

SWOT Powiatu Gnieźnieńskiego

Na podstawie analizy obszarów problemowych Powiatu Gnieźnieńskiego sformułowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla całego Powiatu Gnieźnieńskiego.

Mocne strony

- dobre połączenia komunikacyjne - dostępność do autostrady A2 (okno na Europę)
- dogodne położenie względem stolicy regionu – Poznania
- bardzo dobry stan nowo wybudowanych nawierzchni i obiektów mostowych
- zasoby wolnej i taniej siły roboczej
- duży potencjał i wysoka aktywność MSP - utrzymujący się wzrost liczby podmiotów gospodarczych
- dobrze rozwinięta sieć instytucji otoczenia biznesu
- wzrost samozatrudnienia - głęboko zakorzeniona tradycja (rzemiosło)
- skuteczność w zakresie pozyskania środków unijnych na realizację projektów
- rozwinięta baza oraz szeroka oferta edukacyjna szkolnictwa ponadgimnazjalnego i średniego zabezpieczająca lokalne potrzeby oraz działalność uczelni wyższych i duża liczba studiujących
- dziedzictwo kulturowe
- znaczne zasoby powiatu pod względem ilości zabytków i walorów historycznych Gniezna i powiatu
- lokalizacja w rejonie atrakcyjnym turystycznie - atrakcje turystyczne oraz tereny rekreacyjne, liczne jeziora służące turystyce i rekreacji
- edukacja ekologiczna
- sprzyjające warunki glebowe w przeważającej części powiatu
- zaplecze / infrastruktura pozwalająca na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej
- duża liczba organizacji pozarządowych działających w sektorze pomocy społecznej,
- wyposażenie szpitala w dobrej jakości sprzęt medyczny

- sprawnie funkcjonujący system KSRG i nowoczesne wyposażenie JRG PSP
- realizacja wielu imprez masowych (ogólnie dostępnych) o charakterze kulturalnym
- struktura organizacyjna urzędu Starostwa Powiatowego dostosowana do potrzeb interesantów - punkt obsługi interesanta, możliwość pobierania e-druków i e-dokumentów

Słabe strony

- niestabilna sytuacja na rynku pracy i bezrobocie utrzymujące się na wysokim poziomie, szczególnie wśród osób młodych - brak kandydatów na pracowników o odpowiednich kwalifikacjach
- niski poziom dochodów ludności powodujący niską mobilność przestrzenną i zawodową
- brak części planów zagospodarowania przestrzennego i odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych
- niewielka liczba inwestycji zagranicznych
- zmniejszające się środki finansowe na cele kulturalne i sportowe,
- niewystarczająca koordynacja działań samorządów w zakresie kultury,
- brak lokalnego touroperatora organizującego przyjazdy turystów do Powiatu Gnieźnieńskiego i na Szlak Piastowski
- brak pakietów turystycznych i atrakcji turystycznych adresowanych w głównej mierze dla dzieci, młodzieży i rodzin – brak chęci współpracy branży
- mała liczba miejsc parkingowych
- zły stan techniczny starych dróg i obiektów inżynierskich wynikający z niewystarczających środków na utrzymanie dróg
- brak dróg rowerowych - brak polityki rozwoju komunikacji rowerowej
- niski stopień lesistości
- potrzeba konserwacji melioracji wodnej
- brak rozwiniętego przetwórstwa warzyw, owoców i ziemniaków
- hermetyczność organizacji społecznych działających w sektorze pomocy społecznej
- pomieszczenia budynku szpitala nie odpowiadają wymogom zawartym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej
- wysoka liczba osób chorująca na choroby układu krążenia

- brak zintegrowanego stanowiska kierowania podmiotów (PSP, Pogotowia Ratunkowego, innych)
- brak monitoringu miejsc publicznych i wielu obiektów
- niewystarczające pokrycie powiatu dostępem do Internetu

Szanse

- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków unijnych w nowej perspektywie unijnej 2014 – 2020
- wzrost dochodów własnych gmin i powiatu
- postęp technologiczny - rozwój nowych technologii
- aktywizacja terenów wokół węzłów komunikacyjnych S5
- rozwój gospodarki - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw
- przygotowanie terenów przemysłowych i rekreacyjno-wypoczynkowych
- dobre skomunikowanie z krajową siecią drogową poprzez inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną - dostępność do ośrodków samorządu terytorialnego
- tworzenie nowych właściwie zorganizowanych miejsc parkingowych
- wzrost świadomości w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- rozwój różnych form edukacji dorosłych
- rozwój inicjatyw społecznych różnych środowisk
- podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu
- wzrastający popyt na wypoczynek
- zbliżające się rocznice – 1050 – lecia Chrztu Polski oraz 100 – lecia Powstania Wielkopolskiego
- wdrażanie technologii przyjaznych środowisku
- przeznaczenie części terenów rolnych o słabej bonitacji pod tereny rekreacyjne i zalesienia
- nowy szpital
- integracja stanowiska kierowania Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej i Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego na poziomie powiatu
- łatwa dostępność szerokopasmowych łączy dostępowych do Internetu a także wysoki odsetek skomputeryzowanych firm

- zlikwidowanie barier architektonicznych we wszystkich budynkach użyteczności publicznej

Zagrożenia

- niskie tempo wzrostu PKB
- brak dostatecznej ilości miejsc pracy - wzrost bezrobocia, szara strefa zatrudnienia
- długotrwałe bezrobocie prowadzące do zjawiska ubóstwa, patologii, wykluczenia społecznego oraz marginalizacji
- niestabilność polityki finansowej państwa - trudna do przewidzenia sytuacja finansów publicznych samorządów powiatowych
- odpływ wykwalifikowanych pracowników - lepsze warunki pracy i płacy poza powiatem (np. za granicą)
- pogarszająca się kondycja przedsiębiorstw - brak planów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach
- przerzucanie przez władze państwowe ciężaru wdrażania reform oświaty na samorządy
- chęć zawłaszczenia przez Poznań atrybutów Gniezna i Lednicy związanych z początkami państwa polskiego oraz początkami chrześcijaństwa na ziemiach polskich
- nieumiejętność dogadania się wielu środowisk i instytucji w celu realizacji wspólnych inicjatyw
- brak konsolidacji działań gmin i powiatu w zakresie rozwoju komunikacji rowerowej
- niezadowolająca sytuacja materialna wielu rodzin zamieszkujących powiat gnieźnieński,
- brak inwestorów chcących podejmować działania
- wzrastające natężenie ruchu drogowego
- brak powiązań produkcji z przetwórstwem płodów rolnych
- niż demograficzny – starzenie się społeczeństwa i wyludnianie Miasta
- pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców
- brak środków finansowych na dokończenie inwestycji (budowa szpitala)
- zadłużanie się szpitala w wyniku niekorzystnych systemów rozliczeń z NFZ
- kontakty młodzieży ze środowiskiem przestępczym

- utrudnianie w budowie publicznego dostępu do Internetu - bardzo duża dynamika zmian w technologiach informatycznych

Podczas kolejnych spotkań Zespołu Strategicznego została sprecyzowana wizja oraz cele strategiczne a następnie przedyskutowano i zatwierdzono cele operacyjne dla wcześniej ustalonych celów strategicznych.

Wizja Powiatu Gnieźnieńskiego

Tu powstała Polska

i tu stawiamy na rozwój w miejscu godnym inwestycji

Cele strategiczne i operacyjne Powiatu Gnieźnieńskiego

I. Nowoczesny Powiat Gniezno - blisko stolicy regionu

1. Wzrost atrakcyjności gospodarczej poprzez tworzenie warunków do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości
2. Poprawa warunków komunikacyjnych na sieci dróg powiatowych powiązanych z drogami wyższych kategorii
3. Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionu
4. Wzrost atrakcyjności teleinformatycznej poprzez wykorzystanie sieci szerokopasmowych w gospodarce
5. Powiat Gniezno otwarty na kontakty i rynki zagraniczne

II. Powiat Gniezno wygodnym i bezpiecznym miejscem do życia

1. Sprawnie i efektywnie zarządzany powiat oraz poprawa jakości świadczonych usług
2. Poprawa bezpieczeństwa i płynności ruchu na drogach publicznych
3. Zrównoważony rozwój w zakresie warunków życia, zdrowia, aktywności i wypoczynku mieszkańców
4. Pomoc mieszkańcom w odnalezieniu się na rynku pracy
5. Zwiększenie udziału energii rozproszonej poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii (OZE) oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń
6. Osiągnięcie wysokiego poziomu kształcenia przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami oświaty i kultury
7. Tworzenie oferty kulturalnej uwzględniającej potrzeby zróżnicowanych grup odbiorców oraz wspieranie działalności artystycznej

8. Wsparcie inicjatyw społecznie użytecznych zgłaszanych przez mieszkańców i organizacje pozarządowe

III. Powiat Gniezno znany jako kolebka państwa polskiego

1. Powiat Gniezno markowym powiatem w Wielkopolsce
2. Powiat Gniezno na weekend – zmiana charakteru turystyki z tranzytowej na pobytową
3. Powiat Gniezno – sercem Szlaku Piastowskiego, wizerunkowego produktu Wielkopolski

Projekty, które będą realizowane w ramach Wieloletniego Strategicznego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 będą oznaczone wg poniższego schematu

Szczebel	Oznaczenie
Cel strategiczny	I -
	II -
	III -
Cel operacyjny	1 -
	2 -
	3 -
Projekt	a -
	b -
	c -

Sygnatura konkretnego projektu wygląda następująco: **II/3/t – Nazwa projektu**

Zestawienie projektów z WSPO na lata 2014 – 2020

Lp.	Numer projektu	Nazwa projektu	Opis projektu
1	I/1/a	Gnieźnieńska motoryzacja rozpoznawana w Polsce	<p>Celem projektu jest wspieranie lokalnej przedsiębiorczości branży motoryzacyjnej, co w konsekwencji ma przyczynić się do poprawy wizerunku gnieźnieńskich przedsiębiorców zajmujących się dystrybucją, sprzedażą pojazdów. Realizacja projektu ma na celu nie tylko „rozbudzenie” obszaru sprzedaży pojazdów i związane z tym oddziaływanie na branżę pokrewne typu mechanika, lakiernictwo, stacje obsługi i kontroli pojazdów, itp.. Ma on również przyczynić się do zwiększenia liczby osób przybywających do Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego z zamiarem nabycia pojazdu oraz wzbudzeniem u nich zainteresowania powiatem jako miejscem wartym zobaczenia ze względów historycznych, kulturowych, turystycznych, itp.</p> <p>W ramach realizacji projektu przewiduje się następujące działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nawiązanie kontaktu z przedsiębiorcami zajmującymi się sprzedażą pojazdów (importerzy, dealerzy i inni), 2. zbadanie/określenie oczekiwań przedsiębiorców, 3. przygotowanie propozycji wsparcia ich działalności ze strony urzędu, w tym określenie kryteriów jakie winny spełniać przedsiębiorstwa, które mogłyby być wspierane przez urząd, 4. inicjowanie przez urząd działań wspierających przedsiębiorców.
2	I/1/b	Centrum Obsługi Inwestora	<p>Cel projektu to promocja atrakcyjności inwestycyjnej powiatu gnieźnieńskiego oraz zapewnienie kompleksowej obsługi inwestorów. COI to miejsce pierwszego kontaktu dla zainteresowanych inwestowaniem w powiecie gnieźnieńskim. Do jego zadań należy m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tworzenie i aktualizacja bazy terenów inwestycyjnych w powiecie gnieźnieńskim, 2. opracowywanie i aktualizacja kompleksowej informacji o otoczeniu gospodarczym terenów inwestycyjnych w powiecie gnieźnieńskim, 3. opracowywanie i aktualizacja materiałów informacyjno-promocyjnych dot. obsługi i promocji inwestycji, 4. współpraca z podmiotami działającymi w zakresie obsługi i promocji inwestycji, 5. realizacja działań mających na celu przyciągnięcie nowych inwestorów oraz utrzymanie inwestorów już funkcjonujących w powiecie gnieźnieńskim, 6. udział w inicjatywach/programach mających na celu promocję walorów inwestycyjnych powiatu gnieźnieńskiego, 7. kompleksowa obsługa inwestorów krajowych i zagranicznych, 8. udostępnianie, za pośrednictwem strony: www.gospodarka.powiat-gniezno.pl, bazy terenów inwestycyjnych i innych materiałów o charakterze informacyjno-promocyjnym; aktualizacja ww. danych na wskazanej stronie internetowej. <p>Realizacja ww. zadań winna zaowocować nowymi inwestycjami, a w konsekwencji poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie gnieźnieńskim.</p>
3	I/1/c	Orzeł Powiatu Gnieźnieńskiego dla Przedsiębiorczości	<p>W ramach projektu organizowany jest, co dwa lata, konkurs "Orzeł Powiatu Gnieźnieńskiego dla Przedsiębiorczości". Do roku 2013 odbyło się siedem edycji konkursu. Jego celem jest promocja firm zlokalizowanych na terenie powiatu gnieźnieńskiego, upowszechnianie pozytywnych wzorców, budowanie prestiżu i wiarygodności lokalnej gospodarki. Konkurs jest adresowany do firm sektora MSP. Kryteria dot. adresatów konkursu, kategorii konkursowych, kryteriów oceny oraz przyznawania nagród są określone w regulaminie konkursu. Firmy nominowane do nagrody są weryfikowane i oceniane przez kapitułę,</p>

			<p>którą tworzą m. in. przedstawiciele organizatorów, lokalnych instytucji okołobiznesowych czy banków. Zwieńczeniem przedsięwzięcia jest uroczysta gala finałowa, podczas której ogłaszane są wyniki konkursu i wręczane nagrody. Konkurs jest realizowany wspólnie z Cechem Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości w Gnieźnie. Powiat finansuje konkurs w 30%. Pozostałe środki finansowe pochodzą od uczestników konkursu oraz od sponsorów. Marka konkursu jest prawnie chroniona - została zastrzeżona w Urzędzie Patentowym. Konkurs posiada własną stronę www.orzelprzedsiębiorczości.pl.</p>
4	I/1/d	Promocja gospodarcza powiatu	<p>Cel realizacji projektu to wzrost zainteresowania powiatem gnieźnieńskim, ze strony inwestorów krajowych i zagranicznych, jako miejscem atrakcyjnym inwestycyjnie. Projekt przewiduje udział Powiatu Gnieźnieńskiego w różnego rodzaju imprezach promocyjnych adresowanych do potencjalnych inwestorów, zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. W celu jak najbardziej efektywnego wykorzystania wystąpień powiatu na różnego rodzaju spotkaniach, konferencjach, targach inwestycyjnych, itp. konieczne jest posiadanie odpowiednich materiałów promocyjnych adresowanych do inwestorów (zarówno drukowanych, jak i na nośnikach cyfrowych), o wysokim poziomie zawartości merytorycznej. Realizacja projektu przewiduje również wykorzystanie innych form promocji i narzędzi marketingowych do realizacji przedsięwzięcia, w tym Internetu. Realizacja projektu stanowi wzmocnienie działań realizowanych w ramach projektu dotyczącego prowadzenia Centrum Obsługi Inwestora i projektu mającego na celu wsparcie rozwoju stref gospodarczych w powiecie gnieźnieńskim.</p>
5	I/1/e	Wsparcie dla początkujących przedsiębiorców	<p>Realizacja projektu ma polegać na udzielaniu pomocy w rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej poprzez przekazywanie osobom planującym prowadzić firmę informacji dot. organizacji i zarządzania, marketingu, możliwości uzyskania wsparcia finansowego i in. Realizacja projektu zostanie powierzona instytucji specjalizującej się w doradzaniu przedsiębiorstwom sektora MSP, posiadającej odpowiednią kadrę. Dla osób chcących skorzystać z konsultacji / porady, będą one bezpłatne. Realizacja projektu winna zaowocować powstaniem nowych firm i miejsc pracy, a w konsekwencji poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie gnieźnieńskim.</p>
6	I/1/f	Wsparcie innowacyjnych projektów realizowanych przez przedsiębiorstwa MSP	<p>Celem projektu jest zachęcenie przedsiębiorstw MSP do innowacyjnych działań w branżach gospodarki uznanych w regionie za kluczowe, a także pośrednio do zachęcania innych firm do podobnych działań. Projekt będzie realizowany poprzez coroczny konkurs ogłoszony przez Zarząd Powiatu. Nagrodą w konkursie będzie udzielenie grantów w następujących kategoriach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przetwórstwo rolno-spożywcze - wyroby tradycyjne, regionalne, 2. sektory kreatywne – edukacja, promocja, budowanie świadomości i postaw obywatelskich względem dziedzictwa regionalnego, 3. nowoczesne technologie – wdrożenie krajowych/zagranicznych programów badawczych/rozwojowych. <p>Na okoliczność przeprowadzenia konkursu zostanie przygotowany regulamin udziału w konkursie. W konkursie będą mogły wziąć udział tylko i wyłącznie MSP z terenu powiatu.</p>
7	I/1/g	Wsparcie rozwoju stref gospodarczych oraz utworzenia Specjalnej Strefy Ekonomicznej w powiecie gnieźnieńskim	<p>Celem realizacji projektu jest wsparcie gmin powiatu gnieźnieńskiego w zakresie przygotowania nowych stref gospodarczych - wyposażenia istniejących terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną. Poprzez wsparcie należy rozumieć udzielenie pomocy merytorycznej i finansowej, a warunkiem koniecznym do jej uzyskania przez gminę jest uregulowany stan prawny nieruchomości oraz posiadanie aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przeznaczającego dany teren pod aktywizację gospodarczą. Powiat będzie również aktywnie wspierał wszelkie działania poszczególnych gmin w zakresie utworzenia Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w skrócie: SSE). Realizacja niniejszego projektu jest</p>

			uwarunkowana tylko i wyłącznie od aktywności gmin. Realizacja projektu winna zaowocować nowymi inwestycjami, a w konsekwencji poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej w powiecie gnieźnieńskim. Utworzenie stref gospodarczych i / lub SSE jest również uzależnione od środków unijnych dostępnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014 - 2020.
8	I/1/h	Wspieranie współpracy na linii biznes-nauka	Założeniem projektu jest zachęcenie/wsparcie lokalnych przedsiębiorstw sektora MSP do nawiązywania współpracy z instytucjami naukowymi na rzecz realizacji prac badawczo-rozwojowych. Celem realizowanych wspólnie prac winno być rozwiązanie konkretnego problemu, a efektem - wypracowanie rozwiązań podnoszących możliwości rozwojowe danego przedsiębiorstwa (opracowanie koncepcji wdrożenia innowacji produktowej, procesowej, marketingowej lub organizacyjnej), co w konsekwencji powinno wpłynąć na wzrost wartości firmy, poprawę jej konkurencyjności, itp. Realizacja projektu będzie się odbywać w drodze konkursu ogłaszanego przez Zarząd Powiatu co dwa lata, a nagrodą będzie udzielenie grantu. Szczegółowe kryteria konkursu zostaną określone w regulaminie.
9	I/1/i	Spotkania otwarte z pracodawcami	W ramach projektu przewiduje się organizowanie i przeprowadzanie konferencji dla pracodawców, dzięki czemu będą oni mogli zapoznać się z wachlarzem usług urzędu oraz możliwościami korzystania ze środków finansowych Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowo na spotkania zapraszani będą przedstawiciele różnych urzędów, instytucji i organizacji o charakterze lokalnym i regionalnym (m. in. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu) działające na rzecz wspierania przedsiębiorczości. W ramach realizacji projektu przewiduje się również organizację tzw. "Drzwi Otwartych" stanowiących okazję dla przedsiębiorców-pracodawców do skorzystania z pomocy pracowników urzędu w wolnym dniu od pracy.
10	I/1/j	Współpraca z pracodawcami	W ramach projektu udzielana będzie, przez zespół doradcy urzędu, pomoc pracownikom i pracodawcom w sytuacji planowanych zwolnień grupowych. Ponadto, zakłada się również bezpośrednie wizyty pośredników pracy oraz doradców zawodowych u pracodawców. Tego typu działania mają służyć nie tylko poznaniu jak największej ilości pracodawców z terenu powiatu gnieźnieńskiego czy zdobyciu informacji dotyczących rozwoju poszczególnych zakładów pracy, ale również pozyskaniu większej ilości ofert pracy.
11	I/2/a	Budowa i przebudowa dróg	Założeniem projektu jest budowa i przebudowa 60 km dróg powiatowych. Zakłada się również, że realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu będzie finansowana nie tylko z budżetu powiatu, ale również z pozyskanych środków zewnętrznych (fundusze UE, NDPL, inne).
12	I/2/b	Przebudowa lub remont obiektów mostowych, przepustów	Założeniem projektu jest wykonanie przebudowy lub remontu obiektów mostowych, przepustów. Zakłada się również, że realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu będzie finansowana nie tylko z budżetu powiatu, ale również z pozyskanych środków zewnętrznych (fundusze UE, Ministerstwo Finansów, inne).
13	I/3/a	Doposażenie stanowisk egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminów zawodowych w latach 2014-2016	W ramach projektu podjęte zostaną działania mające na celu dostosowanie bazy dydaktycznej szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu gnieźnieńskiego do wymagań związanych z procedurami przeprowadzania egzaminów zawodowych na poziomie szkół ponadgimnazjalnych. Realizacja projektu będzie więc obejmowała doposażenie posiadanej bazy w urządzenia i instalacje niezbędne do przeprowadzenia ww. egzaminów.
14	I/3/b	Edukacja młodzieży	W ramach projektu zorganizowane zostaną spotkania pośredników pracy oraz doradców zawodowych z uczniami i studentami. Wskazane spotkania będą się odbywały podczas większych wydarzeń/imprez adresowanych do młodzieży uczącej się, m. in. podczas targów edukacyjnych czy tygodnia kariery. Spotkania będą okazją dla uczniów/studentów do skorzystania z usług doradczych w zakresie:

			wyboru lub zmiany kwalifikacji zawodowych, wyboru kierunku kształcenia lub szkolenia, planowania rozwoju zawodowego czy pośrednictwa pracy w zakresie wyboru miejsca pracy.
15	I/3/c	Przekwalifikowanie i ustawiczne kształcenie	Realizacja projektu ma być odpowiedzią na zmiany zachodzące na rynku pracy i ułatwić osobom bezrobotnym i poszukującym pracy nabyć, podwyższyć lub zmienić posiadane wykształcenie i kwalifikacje. W ramach projektu przewiduje się organizację szkoleń, dostosowanych do zapotrzebowania występującego na lokalnym rynku pracy. Dzięki temu osoby poszukujące prace będą miały możliwość uzyskania nowych umiejętności zawodowych, a tym samym będą mogły zwiększyć swoje możliwości uzyskania zatrudnienia, natomiast korzyścią dla pracodawcy będzie możliwość obsadzenia wolnych miejsc pracy dobrze wyszkolonymi osobami.
16	I/3/d	Kwalifikacje zawodowe	Założeniem projektu jest doposażenie uczniów szkół technicznych i zawodowych w dodatkowe kwalifikacje zawodowe, m. in. takie jak: uprawnienia elektryczne, spawalnicze, operatora wózków widłowych, kierowcy transportu krajowego lub międzynarodowego czy dające możliwość świadczenia różnego rodzaju usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. Działanie to obniży odsetek bezrobotnych w regionie bez zawodu. Ponadto uatrakcyjni szkolnictwo zawodowe jako kluczowe dla rozwoju gospodarki oraz zwiększy potencjał kadrowy, co z kolei jest jednym z ważniejszych kryteriów przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.
17	I/4/a	E-administracja w powiecie gnieźnieńskim	Realizacja polityki rządu w zakresie cyfryzacji usług administracji publicznej w Polsce, z wykorzystaniem najnowszych technologii informatycznych i nowoczesnych sieci przesyłowych o wysokiej przepustowości - Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC). Zgodność celów projektu z postanowieniami Europejskiej Agendy Cyfrowej. Wprowadzenie udogodnień dla obywateli: możliwość załatwiania spraw urzędowych przez Internet - usługi publiczne o wyższym stopniu dojrzałości; dostęp do elektronicznych usług z zakresu zdrowia, edukacji, zamówień publicznych; otwarty dostęp do zasobów publicznych, w tym do informacji publicznej (open government), a także zasobów dziedzictwa kulturowego, naukowego i edukacyjnego w postaci cyfrowej; coraz mniejsza liczba osób wykluczonych cyfrowo poprzez szereg profilowanych działań mających na celu włączenie cyfrowe obywateli. Zwiększenie dostępu do sieci szerokopasmowych poprzez budowę, rozbudowę, przebudowę sieci dostępowych oraz szkieletowo-dystrybucyjnych, jako uzupełnienie istniejącej sieci szerokopasmowej. Wsparcie rozwoju e-administracji poprzez rozwój e-usług publicznych, zapewnienie wysokiej interoperacyjności wszystkich systemów informatycznych oraz rejestrów publicznych, jak również upowszechnienie funkcjonowania cyfrowych urzędów w oparciu o wypracowane standardy, digitalizacja zasobów publicznych, upowszechnienie informacji publicznej. Rozwijanie kompetencji cyfrowych mieszkańców powiatu - kreowanie popytu na usługi i pokonywanie barier mentalnych w wykorzystywaniu szans, jakie dają technologie cyfrowe.
18	I/5/a	Intensyfikacja współpracy międzynarodowej	W ramach projektu powiat realizuje zadania związane z podejmowaniem kontaktów zagranicznych, zarówno jeśli chodzi o nawiązywanie nowych i utrzymywanie dotychczasowych kontaktów z partnerami zagranicznymi. Najważniejszym celem projektu jest wymiana wzajemnych doświadczeń, rozwój instytucjonalny, zdobywanie wiedzy w zakresie know-how oraz wzrost kompetencji mieszkańców powiatu poprzez zdobywanie wiedzy w wybranych dziedzinach życia takich jak: zdrowie, opieka społeczna, bezpieczeństwo, ochrona środowiska, oświata, kultura, sport i nade wszystko - gospodarka. Odbywać się to ma w wyniku udziału mieszkańców powiatu we wspólnych przedsięwzięciach, inicjatywach i projektach międzynarodowych, w tym dofinansowywanych ze środków zewnętrznych. Projekt ma także

			stanowić bazę finansową dla podejmowania inicjatyw zmierzających ku aplikowaniu o finansowe wsparcie do podmiotów zewnętrznych w zakresie współpracy międzynarodowej.
19	II/1/a	Usprawnienie działania administracji powiatowej	<p>Dla sprawnego zarządzania administracją powiatową konieczne jest uproszczenie pracy urzędnika, a tym samym skrócenie jego czasu w zakresie wykonywania podobnych czynności, automatyzacja działań urzędnika, a tym samym zmniejszenie ryzyka popełnienia przez niego błędu. Ponadto, w niedalekiej przyszłości jednostki samorządu terytorialnego będą musiały przekwalifikować sposób wydatkowania środków publicznych pod względem zadaniowym. Realizację budżetu zadaniowego winny wspierać m.in. nowoczesne technologie informatyczne. Niniejszy projekt będzie możliwy do realizacji w efekcie pozyskania środków unijnych.</p> <p>W ramach realizacji projektu przewiduje się m. in. następujące zadania:</p> <p>1. moduł rejestracji on-line - wprowadzenie elektronicznego umawiania się klienta w urzędzie w celu załatwienia sprawy, co ma stworzyć możliwość zgłoszenia przez klienta potrzeby załatwienia konkretnej sprawy w określonym terminie z doprecyzowaniem godziny. Potencjalny klient nie jest ograniczony czasem pracy urzędu by dokonać zgłoszenia potrzeby załatwienia konkretnej sprawy w określonym czasie. Taki system jest wykorzystywany w wielu wydziałach komunikacji. Dzięki niemu łatwiej zarządzać obsługą klient – jego napływem, a tym samym organizować pracę urzędników. Moduł ten można także rozbudowywać o inne wydziały i stanowiska.</p> <p>2. moduł porządkujący kolejkę klientów wydziału/urzędu - wprowadzenie elektronicznego systemu zarządzania obsługą klienta ma na celu uporządkowanie kolejności obsługiwanych klientów uwzględniając m. in. datę złożenia, złożoność czy rodzaj sprawy (mniej rozbudowany system obecnie funkcjonuje w KD). Dzięki temu rozwiązaniu następuje sprawna i bezkolizyjna obsługa klienta. System ten może być rozbudowany i wykorzystywany w innych wydziałach urzędu.</p> <p>3. przewodnik po usługach świadczonych przez urząd, tzw. "Poradnik interesanta" - prowadzenie "Poradnika interesanta" ma na celu poprawę jakości i sprawności obsługi klienta urzędu. W ten sposób starostwo efektywnie zarządza informacją, stosuje optymalne narzędzia w zarządzaniu instytucją, a tym samym obsługą klienta. Katalog kart usług dostępny jest w wersji elektronicznej (strona internetowa starostwa) oraz papierowej (w wydziałach, w których jest bezpośredni kontakt z klientem). Katalog stanowi zbiór usług świadczonych przez Urząd. Każdy urzędnik podczas bezpośredniego lub pośredniego kontaktu z klientem jest w stanie udzielić podstawowych informacji w ramach świadczonej usługi niezależnie od powierzonych mu zadań.</p>
20	II/1/b	Inwestycja w kadry	Celem projektu jest zwiększenie dostępności usług oferowanych przez urząd pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Ponadto, w ramach projektu przewiduje się również realizację zadań mających na celu doskonalenie umiejętności zawodowych kluczowych pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie.
21	II/1/c	Modernizacja obiektów należących do powiatu	<p>Projekt zakłada modernizację oraz realizację powiązanych z modernizacją potrzeb remontowych budynków i budowli będących własnością Powiatu Gnieźnieńskiego w zakresie ich dostosowania do zmieniających się wymagań ze strony użytkowników.</p> <p>W ramach projektu realizowane będą m.in. takie zadania jak: budowa windy w SOSW nr 1 i SOSW nr 2, zbudowanie utwardzonego parkingu przed placówką SOSW nr 1, przeniesienie szkoły specjalnej z CK eSTeDe do internatu SOSW nr 2 czy modernizację sali gimnastycznej ZSE-O.</p>
22	II/2/a	Bezpieczny Powiat	W ramach projektu przewiduje się realizację zadań mających na celu budowanie świadomości mieszkańców powiatu w zakresie szeroko

			<p>rozumianego bezpieczeństwa na drogach. Projekt byłby realizowany m. in. poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. stworzenie możliwości kierującym pojazdami do dokonania bezpłatnej weryfikacji i oceny stanu technicznego pojazdu, 2. umożliwienie osobom odwiedzającym urząd skorzystania z symulatora zderzeń i alkogogli, dzięki czemu w sposób bezpośredni i kontrolowany można przekonać się jakie siły oddziałują na poruszającego się pojazdem podczas wypadku oraz jaka jest percepcja człowieka będącego pod wpływem alkoholu, 3. organizowanie prezentacji/demonstracji dotyczącej udzielania pierwszej pomocy. Dodatkowo, podsumowaniem akcji w 2014r. mógłby być zakup defibrylatora, który byłby na stanie urzędu.
23	II/2/b	Wykonanie i wdrożenie projektu zintegrowanej sieci tras rowerowych	<p>Zwiększenie ilości tras rowerowych ; zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu kołowym i pieszym; rozwój bezpiecznej, wygodnej , efektywnej i atrakcyjnej infrastruktury transportowej, która zachęci do korzystania z roweru i zminimalizuje zależność od samochodu ; zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i hałasu powodowanych motoryzacją ;zmniejszenie energochłonności transportu i zapotrzebowania na przestrzeń; zwiększenie atrakcyjności powiatu dla turystów uprawiających turystykę rowerową poprzez promowanie nowej kultury mobilności</p> <p>NOWOCZESNOŚĆ-ENERGOOSZCZĘDNOŚĆ-ODPOWIEDZIALNOŚĆ.</p>
24	II/2/c	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego (przebudowa skrzyżowań, sygnalizacja świetlna)	<p>Założeniem projektu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez przebudowę skrzyżowań typu rondo oraz sygnalizacji świetlnych. Zakłada się również, że realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu będzie finansowana nie tylko z budżetu powiatu, ale również z pozyskanych środków zewnętrznych (fundusze UE, NDPL, inne).</p>
25	II/2/d	Remonty dróg - poprzez wykonanie nakładek bitumicznych	<p>Założeniem projektu jest remont dróg poprzez wykonanie nowych nakładek bitumicznych na istniejącej nawierzchni dróg powiatowych w ilości 15 km rocznie. Zakłada się również, że realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu będzie finansowana nie tylko z budżetu powiatu, ale również z pozyskanych środków zewnętrznych (dofinansowanie z budżetów gmin i inne).</p>
26	II/3/a	Likwidacja wyrobów zawierających azbest	<p>Azbest ze względu na swoje właściwości należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzkiego. Substancja ta powinna podlegać sukcesywnej eliminacji. Programy na szczeblu krajowym określają zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu do 2032 r. Powiat Gnieźnieński, jako jeden z pierwszych powiatów w Wielkopolsce, realizuje i koordynuje usuwanie azbestu już od 2008r.</p> <p>Celem realizacji przedsięwzięcia jakim jest usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, 2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu, 3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. <p>Akcja likwidacji azbestu jest realizowana przy udziale środków pochodzących z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, budżetu Powiatu oraz miasta i gmin powiatu gnieźnieńskiego. W przypadku zmian przepisów zakłada się kontynuację dofinansowania akcji, a w perspektywie dofinansowanie także zakupu nowego dachu poprzez pozyskiwanie dodatkowych środków z zewnątrz na ten cel.</p>
27	II/3/b	Zmniejszenie ryzyka powodziowego	<p>Celem realizacji projektu jest regulacja stosunków wodnych oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. Przyczyną wystąpienia zagrożeń powodziowych na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego mogą być intensywne i skoncentrowane opady deszczu bądź nagły spływ wód</p>

			roztopowych spotęgowany przez zatory lodowe. Powyższe zjawiska mogą powodować podwyższenie stanu wód w rowach i kanałach oraz podtopienia terenów wykorzystywanych rolniczo (pól uprawnych, łąk, pastwisk). Na gospodarke przeciwpowodziową istotny wpływ ma systematyczna i planowana konserwacja urządzeń wodnych. Wychodząc naprzeciw tym zadaniom powiat gnieźnieński, jako drugi z powiatów w Wielkopolsce, od 2007r. dofinansowuje do 50% prace konserwacyjne rowów melioracyjnych wykonanych przez spółki wodne. W przypadku zmian przepisów zakłada się kontynuację dofinansowania melioracji wodnej szczegółowej, a w perspektywie dofinansowaniem można objąć również prace konserwacyjne melioracji podstawowej pozyskując dodatkowe środki na ten cel.
28	II/3/c	Centrum Aktywności Społecznej Largo	Realizacja projektu ma przyczynić się do zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W związku z tym, w ramach działalności Centrum Aktywności Społecznej Largo stworzona zostanie możliwość m. in. skorzystania z: nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa, rozwinięcia pasji i umiejętności czy aktywnego spędzenia czasu. Uwzględniając powyższe zakłada się m. in.: zabezpieczenie 7200 godzin porad/konsultacji, uruchomienie 4 pracowni arteterapeutycznych czy uruchomienie pracowni ruchu. Przewiduje się, że dzięki podjętym działaniom m. in.: powstanie 5 nowych pomieszczeń (poprawa warunków lokalowych CAS LARGO poprzez przystosowanie pomieszczeń do prowadzenia zajęć/spotkań), 3000 osób skorzysta z porad i konsultacji, a 1400 osób uczestniczyć będzie w zajęciach przyczyniających się do zwiększenia ich aktywności.
29	II/3/d	Dzieciom potrzebne są rodziny (piecza zastępcza)	Założeniem projektu jest rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Realizacja projektu ma przyczynić się m. in. do: 1. zwiększenia liczby rodzin zastępczych, 2. zmniejszenia liczby dzieci pozostających pod opieką instytucjonalnej pieczy zastępczej, 3. zapewnienia profesjonalnej pomocy świadczonej rodzinom zastępczym, 4. wzrostu liczby dzieci utrzymujących kontakty z rodzinami biologicznymi, 5. rozbudowy infrastruktury związanej ze świadczeniem pomocy rodzinom. W ramach projektu przewiduje się m. in.: zorganizowanie 6 szkoleń dla niespokrewnionych rodzin zastępczych, z których skorzysta 130 osób, realizację działań skutkujących zmniejszeniem o 50% liczby dzieci pozostających pod opieką placówek opiekuńczo-wychowawczych, powstanie dwóch placówek rodzinnych oraz szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze.
30	II/3/e	przemoc Pomoc MOC - przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie (przemoc w rodzinie)	Celem projektu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie. Realizacja projektu winna się przyczynić do: 1. zmiany postaw wobec ofiar przemocy, 2. podjęcia skutecznych oddziaływań wobec sprawców przemocy, 3. stworzenia profesjonalnego zaplecza świadczącego pomoc ofiarom i sprawcom przemocy, 4. realizacji działań ukierunkowanych na podnoszenie wiedzy i świadomości społecznej. W ramach projektu przewiduje się m. in. utworzenie punktów konsultacyjno-doradczych, szkolenia dla 90 sprawców przemocy w rodzinie (art. 207 K.K), szkolenia dla 200 pracowników instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i in.
31	II/3/f	Działalność prewencyjna i edukacyjna w zakresie bezpieczeństwa	Celem projektu jest zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu, budowanie ich świadomości na temat możliwości wystąpienia różnego typu zagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. W ramach projektu będą realizowane zadania przez Komendę Powiatową Policji w Gnieźnie oraz przez Komendę Powiatową Państwowej Straży

		<p>mieszkańców</p>	<p>Pożarnej w Gnieźnie.</p> <p>1. Zadania realizowane przez Komendę Powiatową Policji w Gnieźnie:</p> <p>a) działania prewencyjne w ramach realizacji programu "Razem bezpieczniej" - w ramach projektu planuje się działania związane z zapobieganiem przestępczości poprzez opracowanie materiałów edukacyjno-informacyjnych z zakresu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania skierowanych do osób w podeszłym wieku i samotnych w ramach działań pod nazwą: "Bezpieczny dom", "Bezpieczna działka" oraz opracowanie ulotek skierowanych do społeczeństwa z prośbą o odpowiednie reagowanie w przypadku stwierdzenia niszczenia mienia i innych przestępstw. Realizacja zadania ma przyczynić się do uwrażliwienia społeczeństwa na grożące mu niebezpieczeństwa poprzez wzrost świadomości w zakresie właściwego zabezpieczenia swojego mienia, wzrost świadomości na temat zagrożeń na danym terenie,</p> <p>b) działania prewencyjne z zakresie "Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży"- w ramach projektu planuje się działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży poprzez organizowanie konkursów i quizów uwrażliwiających ich na możliwości pojawienia się zagrożeń w drodze do i ze szkoły, w czasie zabawy i przebywania w domu. Realizacja zadania obejmuje również działania związane z poprawą bezpieczeństwa małych uczestników ruchu drogowego poprzez zorganizowanie konkursu "Bezpieczny rowerzysta",</p> <p>c) konkurs "Najlepszy Policjant służby patrolowej Powiatu Gnieźnieńskiego" - realizacja zadania winna przyczynić się do podniesienia poziomu wiedzy z zakresu służby prewencyjnej, a tym samym podniesienie sprawności i rangi policjanta służby patrolowej.</p> <p>2. Zadania realizowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Gnieźnie:</p> <p>a) organizacja eliminacji powiatowych Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej "Młodzież Zapobiega Pożarom" – realizacja zadania ma na celu propagowanie zagadnień ochrony przeciwpożarowej, bezpiecznych zachowań, pierwszej pomocy wśród dzieci i młodzieży. Eliminacje powiatowe wyłonią reprezentantów do dalszego etapu na szczeblu wojewódzkim,</p> <p>b) obóz sportowo-pożarniczy dla członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych - celem organizacji obozu sportowo-pożarniczego dla członków Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych z terenu powiatu gnieźnieńskiego jest zainteresowanie dzieci i młodzieży tematem szeroko pojętego bezpieczeństwa, rozwijanie świadomości występowania różnego rodzaju niebezpiecznych zdarzeń, umiejętności unikania ich oraz radzenia sobie w sytuacji zagrożenia. Obóz ma za zadanie promować i poszerzać wiedzę, zarówno na temat bezpieczeństwa, jak i związanej z nim działalności służb ratowniczych, głównie straży pożarnej, co bezpośrednio wpływa na dokonywany przez nich wybór drogi zawodowej ,</p> <p>c) powiatowe eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży organizowanego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej - celem konkursu jest zainteresowanie dzieci i młodzieży tematem szeroko pojętego bezpieczeństwa, rozwijanie świadomości występowania różnego rodzaju niebezpiecznych zdarzeń, umiejętności unikania ich oraz radzenia sobie w sytuacji zagrożenia. Konkurs ma za zadanie promować i poszerzać wiedzę, zarówno na temat bezpieczeństwa, jak i związanej z nim działalności służb ratowniczych, głównie straży pożarnej. Celem edukacyjnym konkursu jest popularyzacja zasad i wyrobienie możliwie skutecznych umiejętności bezpiecznego zachowania w przypadku występowania zagrożeń, kształtowanie właściwych postaw u dzieci i młodzieży. Konkurs odbywa się na etapach: gminnym, powiatowym, wojewódzkim i centralnym,</p>
--	--	--------------------	--

			<p>d) podniesienie kwalifikacji kierowców pojazdów uprzywilejowanych - w ramach zadania planuje się przeprowadzenie szkolenia z zakresu doskonalenia techniki jazdy dla funkcjonariuszy posiadających uprawnienia do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych. Kurs byłby realizowany przez licencjonowanych instruktorów,</p> <p>e) ćwiczenia zgrywające służb ratowniczych i Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.</p>
32	II/3/g	Monitoring zagrożeń	<p>W ramach projektu zakłada się realizację dwóch zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezpłatny system ostrzegania i informowania mieszkańców Powiatu Gnieźnieńskiego poprzez SMS oraz aplikację mobilną Komunikatora SISMS - w ramach projektu przewiduje się funkcjonowanie bezpłatnego całodobowego systemu ostrzegania i informowania mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego o zagrożeniach meteorologicznych, stanach ostrzegawczych, awariach wody, prądu, gazu, bezpłatnych badaniach lekarskich i programach zdrowotnych, imprezach kulturalnych i sportowych oraz ważnych wydarzeniach mających miejsce na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Dzięki rejestracji w systemie każdy mieszkaniec powiatu otrzyma wiadomość na swój telefon komórkowy. Projekt wpływa bezpośrednio na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców powiatu. 2. Usługa powiadamiania SMS dla osób głuchoniemych – realizacja zadania ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom głuchoniemym oraz zwiększenie mobilności osób i służb związanych z działalnością Zespołu Zarządzania Kryzysowego
33	II/3/h	Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działań inwestycyjnych powiatowych służb i podmiotów ratowniczych	<p>W ramach projektu zakłada się realizację trzech zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wsparcie rozbudowy Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie poprzez budowę nowego skrzydła budynku w latach 2014-2015. Z kolei w następnych latach planowany jest zakup nowych radiowozów, co winno się przyczynić do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu. 2. zakup serwera i oprogramowania oraz jego zamontowanie w celu unowocześnienia posiadanej bazy informatycznej i zapewnienie jak najwyższego poziomu pracy funkcjonariuszy oraz podniesienie standardu obsługi petentów dla Komendy Powiatowej Policji w Gnieźnie, 3. wymiana sprzętu ochrony dróg oddechowych, ubrań specjalnych i koszarowych, rękawic, hełmów w celu unowocześnienia posiadanej bazy sprzętowej i zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa ratownikom Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Gnieźnie.
34	II/3/i	Innowacyjność i usługi spełniające wymagania ustawowe	<p>Celem projektu jest poprawa jakości usług medycznych świadczonych przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie. Jego realizacja będzie się opierała na działaniach dążących nie tylko do spełnienia warunków ustawowych, ale również wprowadzeniu rozwiązań innowacyjnych. W ramach projektu przewiduje się m. in. unowocześnienie (poprzez remonty i zakup sprzętu) poradni i oddziałów (przy pozyskaniu funduszy norweskich), dalszy rozwój pracowni hemodynamiki czy wdrożenie nowoczesnych narzędzi IT w zakresie obsługi pacjentów (elektroniczna dokumentacja pacjentów wraz z ich archiwizacją).</p>
35	II/3/j	Organizacja imprez sportowych propagujących wybrane dyscypliny sportowe	<p>Organizacja turniejów i zawodów propagujących wybrane dyscypliny sportu, to doskonały sposób na zachęcenie mieszkańców powiatu do jego czynnego uprawiania. To z kolei przyczynia się do popularyzacji zdrowego i aktywnego stylu życia.</p> <p>Poza tym, wiele osób zaangażowanych w uprawianie poszczególnych dyscyplin odnosi sukcesy sportowe na różnych szczeblach, co z kolei może być doskonałym sposobem na promocję Powiatu Gnieźnieńskiego. W związku z tym, że najefektywniej jest powierzyć przygotowanie i przeprowadzenie zawodów (imprez) sportowych organizacjom pozarządowym w drodze konkursu, zostaną podjęte działania mające na celu jego przygotowanie i przeprowadzenie zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p>

36	II/3/k	Stypendia i nagrody sportowe	Celem projektu jest wspieranie zawodników szczególnie uzdolnionych, osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie na arenie krajowej lub międzynarodowej oraz uhonorowanie trenerów i działaczy sportowych zasłużonych w osiągnięciu tych wyników. W ramach niniejszego działania wybrani sportowcy otrzymywać będą miesięcznie stypendia sportowe pozwalające im częściowo zaspokoić potrzeby finansowe związane z treningami i udziałem w zawodach sportowych. Natomiast nagrodą będą mogli zostać docenieni nie tylko wyróżniający się zawodnicy, ale również trenerzy i działacze. Przyznawanie stypendiów i nagród będzie się odbywać na podstawie składanych wniosków, zgodnie z regulaminem przyjętym przez Radę Powiatu Gnieźnieńskiego.
37	II/3/l	Wspierania działalności klubów sportowych	Projekt zakłada dofinansowane klubów sportowych obejmujących fachowym treningiem (szkoleniem) dzieci i młodzież (w tym uzdolnioną sportowo), biorących udział we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży. Kluby sportowe, które prowadzą sekcje dziecięce i młodzieżowe to doskonała forma popularyzacji sportu i zdrowego stylu życia wśród wspomnianych grup wiekowych. To także sposób na zorganizowanie im wolnego czasu, zadbanie o ich rozwój i bezpieczeństwo (niwelowanie zachowań patologicznych). Podział środków zarezerwowanych na realizację niniejszego projektu nastąpi w drodze konkursu przygotowanego i przeprowadzonego zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
38	II/3/m	Wspieranie udziału klubów sportowych w rozgrywkach ligi państwowej	W ramach projektu dofinansowywane będą kluby sportowe, które biorą udział w rozgrywkach ligi państwowej organizowanej przez Polskie i Wojewódzkie Związki Sportowe. Zapewnienie wsparcia na realizację powyższego zadania ma na celu także zachęcenie dzieci i młodzieży do uprawiania sportu i prowadzenia aktywnego oraz zdrowego stylu życia. Podział środków zarezerwowanych na realizację niniejszego działania nastąpi w drodze konkursu zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
39	II/3/n	Pogłębianie świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Założeniem projektu jest poszerzenie wiedzy mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, m. in.: ochrony powietrza, ochrony przed hałasem czy gospodarki odpadami. W ramach niniejszego projektu organizowane będą konkursy z zakresu wiedzy ekologicznej, konkursy fotograficzne, muzyczne, plastyczne dotyczące ochrony środowiska oraz prowadzone będą masowe edukacyjne akcje ekologiczne dla przedszkoli i szkół na wszystkich szczeblach oraz mieszkańców. Akcje ekologiczne będą prowadzone w sposób, który uświadomi ich uczestnikom, jak dbać o środowisko. Pokazane zostaną też odpowiednie wzorce zachowań w stosunku do przyrody.
40	II/3/o	Wspieranie działań na rzecz rozwoju rolnictwa	W ramach projektu na terenach wiejskich organizowane będą: otwarte prelekcje i prezentacje, działania z zakresu promocji rolnictwa ekologicznego, szkolenia dla rolników grup producenckich, szkolenia w zakresie prawidłowego wykonywania zabiegów agrotechnicznych oraz w zakresie sporządzania planów rolno-środowiskowych. W czasie spotkań prezentowane będą najnowsze trendy rozwojowe w rolnictwie. W ramach projektu dofinansowane będą również badania glebowe pod kątem makro- i mikroelementów oraz metali ciężkich w celu określenia właściwego poziomu nawożenia, zgodnego z zapotrzebowaniem na składniki pokarmowe poszczególnych upraw, a także badania techniczne opryskiwaczy. Ponadto, w ramach projektu planuje się wspieranie działań z zakresu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, rolnictwa ekologicznego oraz udzielanie pomocy rzeczowej kołom pszczelarzy działającym w powiecie gnieźnieńskim poprzez zakup matek pszczoł i węzy pszczoł oraz dofinansowanie zakupu kuropatw i zajęcy.
41	II/3/p	Organizacja i propagowanie honorowego	Założeniem projektu jest pozyskanie jak największej liczby osób, będących honorowymi krwiodawcami. Projekt ma na celu uświadomić mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego jak ważna jest krew dla

		krwiodawstwa	ratowania życia drugiego człowieka oraz ukazać społeczeństwu jak ważni są krwiodawcy posiadający ujemny odczynnik Rh.
42	II/3/r	Programy profilaktyki zdrowia	Założeniem projektu jest zwiększenie świadomości mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego jak ważna w naszym życiu jest profilaktyka zdrowia. W ramach projektu przewiduje się realizację czterech zadań: 1. profilaktyka nowotworowa - mając na uwadze, że w walce z nowotworami konieczne jest wczesne wykrywanie zmian chorobowych, zakłada się podjęcie działań profilaktycznych, w ramach których prowadzone/kontynuowane będą badania w zakresie: mammografii, gruczołu krokowego oraz przesiewowe badania ginekologiczne (szczególnie wśród kobiet po 40 roku życia), 2. profilaktyka powikłań cukrzycy – realizacja zadania zakłada stworzenie mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego możliwości skorzystania z bezpłatnych badań profilaktycznych oraz możliwość odbycia spotkania/konsultacji ze specjalistami, 3. profilaktyka zdrowia psychicznego - założeniem zadania jest uświadomienie społeczności lokalnej, że choroby psychiczne nie wykluczają osoby chorej z normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Realizacja zadania ma więc przyczynić się do zmiany sposobu myślenia o chorobach psychicznych tak, aby były traktowane poważnie, bez wstydu. 4. zmniejszenie rozpowszechniania tytoniu - założeniem zadania jest ciągłe uświadamianie społeczeństwu szkodliwości palenia tytoniu, nie tylko osobom uzależnionym, ale także ich najbliższemu otoczeniu – osobom będącym często tzw. biernymi palaczami.
43	II/3/s	Centrum Aktywności Młodzieżowej MOTYKA	Celem projektu jest aktywizacja i wsparcie młodzieży powiatu gnieźnieńskiego (zwłaszcza uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gnieźnieńskiego) w zakresie samodzielnej realizacji projektów, w tym projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Centrum Aktywności Młodzieżowej byłoby zlokalizowane w Wydziale Inwestycji i Funduszy UE (pracownik WIF realizowałby zadania Centrum w ramach swojego zakresu obowiązków i z wykorzystaniem materiałów biurowych wydziału - w związku z tym projekt w pierwszym okresie nie generuje żadnych dodatkowych kosztów). Centrum prowadziłoby warsztaty aktywizujące dla młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych, organizowałoby spotkania warsztatowe młodzieży z przedstawicielami organizacji - grantodawców, prowadziłoby warsztaty z zasad pracy metodą projektów oraz opracowywania dokumentacji projektowej. Będzie także wyszukiwało możliwości zewnętrznego finansowania projektów młodzieżowych, w tym także dla grup nieformalnych. Centrum wspierałoby także grupy młodzieżowe samodzielnie poszukujące wsparcia i finansowania swoich projektów. W kolejnych latach działalności Centrum zasadne byłoby rozszerzenie działań o wyjazdowe szkolenia liderów młodzieżowych lub realizację programu małych grantów młodzieżowych.
44	II/3/t	Centrum Aktywności Rodzinnej "U dziadka Mieszka"	Celem projektu jest dostosowanie oferty kulturalnej i edukacyjnej powiatu do potrzeb dzieci i rodziców oraz uruchomienie rodzinnego centrum rozrywki dla mieszkańców i turystów. W zwolnionych, przez SOSW nr 2, pomieszczeniach CK eSTeDe utworzone zostałyby sale edukacyjne, w których cyklicznie prowadzone byłyby warsztaty edukacyjne dla rodziców lub warsztaty edukacyjne / kulturalne dla rodziców i dzieci (od 1 roku wżwyż). Zajęcia prowadzone byłyby przez zewnętrznych specjalistów lub instruktorów eSTeDe. Dodatkowo, obok istniejącego placu zabaw, uruchomiony zostałby drugi, stylizowany na wczesnopiastowski gród. Nowy plac zabaw byłby otwarty przez 7 dni w tygodniu, a w weekendy prowadzone byłyby zabawy dla rodzin z dziećmi, nauka zabaw średniowiecznych, festyny itp. dla mieszkańców i turystów, wraz z gramami, pogadankami i warsztatami na temat początków polskiej państwowości. Realizacja projektu przyciągnie turystów i mieszkańców (zwłaszcza weekendowe zajęcia edukacyjne na placu zabaw oraz

			cykliczne zajęcia edukacyjne, tj. np. 1 raz w tygodniu dla każdej grupy wiekowej), pozwoli na zaspokojenie potrzeb rodziców w zakresie aktywnego spędzania czasu z dzieckiem i poszerzenia swojej wiedzy dotyczącej możliwości wspierania jego rozwoju. Ponadto, udział w zajęciach organizowanych w ramach Centrum Aktywności Rodzinnej wyrównałaby szanse rodziców – mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego, w stosunku do rodziców z dużych miast. Pozwoli również na wypełnienie luki edukacyjnej w zakresie upowszechniania wiedzy o początkach państwa polskiego wśród mieszkańców.
45	II/3/u	Stworzenie szpitala zespolonego – centralizacja usług	Założeniem projektu jest skupienie wszystkich jednostek organizacyjnych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gnieźnie w ramach jednej lokalizacji. W związku z tym przewiduje się realizację następujących zadań: 1. przeniesienie wszystkich poradni „rozsypanych po mieście” do budynku szpitala, 2. budowa gorącej platformy, łącznika oraz przeniesienie pogotowia ratunkowego z ul. Dąbrówki na ul. 3 Maja (do 2016r.), 3. rozwiązanie „problemu” ze starą rozbudową - dokończenie jej i przeniesienie pozostałych oddziałów i administracji na ul. 3 Maja (do 2020r.), które przyczynią się m. in. do poprawy dostępności usług medycznych, lepszej organizacji pracy czy obniżenia kosztów utrzymania obiektów ZOZ-u.
46	II/4/a	Aktywni, odpowiedzialni obywatele - Powiat Gnieźnieński wspiera rozwój Ekonomii społecznej	Celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu m.in. osób dotkniętych niepełnosprawnością, wzrost aktywności zawodowej i samodzielności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także przełamywanie stereotypów dotyczących osób zagrożonych wykluczeniem. W ramach realizacji projektu zakłada się m. in.: tworzenie punktów doradczo-konsultacyjnych ekonomii społecznej, przeprowadzenie szkoleń z zakresu ekonomii społecznej, udzielanie wsparcia osobom zainteresowanym otwarciem i prowadzeniem przedsiębiorstwa społecznego lub spółdzielni socjalnej i inne.
47	II/4/b	Gnieźnieńskie Targi Pracy i Giełdy Pracy	Gnieźnieńskie Powiatowe Targi Pracy umożliwiają spotkanie pracodawców z osobami poszukującymi pracy oraz między samymi pracodawcami. Dzięki targom pracy osoby poszukujące pracy mogą składać dokumenty aplikacyjne i odbywać rozmowy z potencjalnymi pracodawcami, a pracodawcy mogą uzupełniać aktualne bądź przyszłe braki kadrowe. Targi pracy to możliwość pozyskania przez przedsiębiorców najlepszych pracowników, którzy w dłuższej perspektywie mogą przyczynić się do rozwoju ich firm. Z kolei giełdy pracy są sposobem pozyskania przez pracodawcę odpowiedniego kandydata do pracy spośród osób zarejestrowanych w urzędzie i spełniających jego wymagania. Dzięki realizacji projektu rynek pracy staje się bardziej otwarty, zarówno dla pracodawców, jak i pracobiorców.
48	II/4/c	Perspektywa	Projekt zakłada aktywizację zawodową bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gnieźnie. Dzięki realizacji projektu z udziałem środków unijnych, podjęte zostaną działania mające na celu aktywizację uczestników projektu i ich powrót na rynek pracy. Z kolei lokalni pracodawcy uzyskają możliwość znalezienia pracowników posiadających aktualne kwalifikacje dostosowane do potrzeb rynku pracy oraz doświadczenie zawodowe.
49	II/4/d	Staże dla bezrobotnych	Projekt zakłada nabycie przez osoby bezrobotne umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Zdobywanie doświadczenia jest często podstawowym wymogiem stawianym kandydatom do zatrudnienia przez pracodawców. Szansą na zdobycie doświadczenia, a w dalszej perspektywie uzyskanie zatrudnienia, są właśnie staże. Udział w nich mogą wziąć osoby bezrobotne, często nie mające żadnego doświadczenia zawodowego lub posiadające doświadczenie nieadekwatne do oferowanego stanowiska.

50	II/5/a	Promocja ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz propagowanie odnawialnych źródeł energii w szczególności biomasy jako najstarszego i najtańszego źródła energii	<p>Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii na polskim rynku wynika z jednej strony z wymogów unijnych, z drugiej zaś wiąże się z bezpieczeństwem energetycznym kraju. W ramach niniejszego projektu prowadzona będzie promocja odnawialnych źródeł energii, w szczególności biomasy. Promowanie odnawialnych źródeł energii jest traktowane jako jeden z elementów funkcjonalnych racjonalnego korzystania z zasobów przyrody oraz kształtowania środowiska naturalnego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. W ramach projektu organizowane będą szkolenia, konferencje, warsztaty, konkursy i spotkania z zakresu OZE. Tematyka projektu będzie dotyczyła m.in. kierunków i możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii, uregulowań prawnych, źródeł finansowania i praktycznego zastosowania. W ramach projektu realizowane będą także działania ustalone podczas Konwentu Wójtów i Burmistrzów, który odbył się w 2012 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Gnieźnie.</p> <p>Zmiany klimatyczne są obecnie jednym z największych zagrożeń ekologicznych na naszej planecie, mają szkodliwy wpływ zarówno na ekosystemy, bioróżnorodność, jak i na gospodarkę oraz życie człowieka. Aby przeciwdziałać zmianom klimatu należy podejmować działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych: dążyć do szerszego (na większą skalę) wykorzystania energii mniej zanieczyszczających środowisko – energii odnawialnych, a także odpowiednio oddziaływać w tym zakresie na gospodarkę (zachęcanie do redukcji emisji gazów cieplarnianych i innych substancji wprowadzanych do powietrza). W związku z powyższym Powiat Gnieźnieński będzie wspierał przedsięwzięcia, które w znacznym stopniu mogą wpłynąć na ochronę klimatu, zachęcając do dalszej współpracy gminy, instytucje oraz przedsiębiorców do składania wniosków np. do WFOŚiGW w ramach ogłoszonych konkursów.</p> <p>W przypadku ogłoszenia konkursu przez WFOŚiGW dla mieszkańców na realizację przedsięwzięć wynikających z niniejszego celu, Powiat Gnieźnieński będzie uczestniczył w realizacji zadania składając wniosek do WFOŚiGW jako beneficjent współpracując w tym zakresie z gminami, tak jak w przypadku przedsięwzięcia "Likwidacja wyrobów zawierających azbest". Mając na uwadze potencjalny wzrost zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, Powiat Gnieźnieński w ramach projektu planuje organizować kampanie, konferencje i zachęcać mieszkańców do korzystania z nowoczesnych technologii ograniczających ilość emisji. W ramach niniejszego projektu przewiduje się również realizację zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza dla Powiatu Gnieźnieńskiego i jego bieżącą aktualizację.</p>
51	II/6/a	Rozwój uzdolnień indywidualnych dzieci i młodzieży	<p>W ramach projektu planuje się organizację i przeprowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, dzięki którym będą oni mogli spędzić wolny czas nie tylko w sposób bezpieczny, ale i twórczy, rozwijając swoje zainteresowania, doskonaląc umiejętności. W ramach projektu przewiduje się warsztaty artystyczne dla dzieci realizowane podczas wakacji letnich i zimowych.</p>
52	II/6/b	Gnieźnieński Program Wspierania Edukacji	<p>Celem projektu nie jest tylko kształcenie elit intelektualnych, ale również rozwijanie mocnych/niwelowanie słabych stron uczniów oraz motywowanie ich do pracy, zgodnie z maksymą, którą głosił Picasso, że każde dziecko jest zdolne. W ramach projektu realizowane będą różnego rodzaju programy edukacyjne, w tym m. in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. granty edukacyjne, 2. tutoring wychowawczy, 3. system stypendialny. <p>Realizacja projektu ma więc przyczynić się do podniesienia poziomu kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie powiatu gnieźnieńskiego.</p>
53	II/6/c	Program wsparcia w zakresie zdobywania	<p>Celem projektu jest promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego, zwłaszcza uczniów szkół ponadgimnazjalnych.</p>

		kompetencji dot. funkcjonowania mechanizmów wolnorynkowych	Jego realizacja ma być zachętą do podejmowania wyzwań związanych z szeroko rozumianą przedsiębiorczością, co miałyby zaowocować w przyszłości samozatrudnieniem i rozwojem świadomości biznesowej młodych ludzi lub poprawą sposobu ich reagowania na zmiany zachodzące na rynku pracy.
54	II/6/d	Tworzenie i doposażenie laboratoriów szkolnych oraz zakup pomocy naukowych	Realizacja projektu ma przyczynić się do podniesienia standardu bazy dydaktycznej w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gnieźnieńskiego. Doposażenie istniejących laboratoriów, utworzenie nowych oraz zakup brakujących pomocy dydaktycznych winien doprowadzić do poprawy jakości i skuteczności działań edukacyjnych oraz powstania nowych form zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Ostatecznym efektem realizacji projektu będzie dobrze wykształcony młody człowiek, umiejący odnaleźć się w otaczającej go rzeczywistości, zarówno w kwestii dalszego kształcenia, jak i znalezienia zatrudnienia.
55	II/6/e	Wsparcie dla szkolnictwa wyższego	Wsparcie szkolnictwa wyższego oraz zachęcenie mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego do kontynuacji nauki na uczelniach państwowych znajdujących się na terenie powiat gnieźnieńskiego.
56	II/6/f	Utworzenie Ośrodka Wsparcia dla rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną	Podniesienie świadomości społecznej w temacie konieczności opieki na osobą niepełnosprawną intelektualnie.
57	II/6/g	Zakup specjalistycznego wyposażenia do rewalidacji i terapii dzieci i młodzieży z głęboką niepełnosprawnością intelektualną	Szybszy i pełniejszy rozwój oraz kompensacja i korekcja pewnych funkcji motorycznych, percepcyjnych, intelektualnych. Poprawa stanu zdrowia i funkcjonowania.
58	II/6/h	Sala sportowa przy ul. Sobieskiego 20 w Gnieźnie	Projekt ma na celu zapewnienie bazy sportowej dla czterech szkół ponadgimnazjalnych powiatu gnieźnieńskiego: trzech zlokalizowanych w budynku przy ul. Sobieskiego 20 i jednej znajdującej się przy ul. Sienkiewicza. Realizacja projektu ma więc przyczynić się do zwiększenia liczby sal sportowych, dostępnych przede wszystkim dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ale również dla mieszkańców powiatu.
59	II/7/a	Wsparcie zespołów reprezentacyjnych Powiatu w tym chórów i orkiestry	W ramach projektu kontynuowana będzie działalność zespołów artystycznych – reprezentacyjnych Powiatu Gnieźnieńskiego. Orkiestra dęta oraz chóry włączają się i uświetniają imprezy oraz uroczystości organizowane na terenie powiatu. Stanowią dodatkową ofertę kulturalną. Ponadto, biorą udział w przeglądach i konkursach, reprezentując nasz powiat w kraju i za granicą.
60	II/7/b	Sprzęt i wyposażenie Centrum Kultury	Celem projektu jest poprawa standardu usług świadczonych na rzecz społeczności lokalnej przez Centrum Kultury "Scena to dziwna". W ramach projektu zakupiony zostanie sprzęt do statutowej działalności Centrum Kultury "Scena to dziwna". Ponadto, zmodernizowany i unowocześniony zostanie sprzęt nagłośnieniowy.
61	II/7/c	Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych	Dążąc do zaspokojenia potrzeb i zainteresowań kulturalnych mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego, w ramach projektu realizowane będą cykliczne imprezy, które z kolei są ciekawą formą spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań kulturalnych oraz stanowią propozycję do budowania oferty turystycznej powiatu. Przewiduje się organizację imprez w formie: koncertów, spektakli teatralnych, warsztatów, festiwali, festynów, spotkań autorskich, itp., konkretnie m. in.: Festiwalu Wyobraźni, Muzycznych Rebelii, Sceny Po Drodze, Rozmaitości Kulturalnych, organizację obchodów Święta Niepodległości. Ponadto, oprócz ww. oferty kulturalnej CK eSTeDe, Powiat Gnieźnieński - Wydział Oświaty, Kultury i Sportu przewiduje organizację imprez cyklicznych takich jak: dożynki powiatowe,

			Gnieźnieński Festiwal Nauki i Kultury, Międzynarodowy Festiwal Polska Akademia Gitary oraz innych imprez planowanych do wpisania w kalendarz cyklicznych wydarzeń kulturalnych, m.in.: średniowiecznego festiwalu rytmu i ognia. W przypadku poszczególnych przedsięwzięć, środki finansowe przeznaczone zostaną na: organizację, promocję i reklamę (w tym poza granicami powiatu), koszty ewentualnych podróży służbowych i delegacji związanych z organizacją eventów, zakup potrzebnych usługi i materiałów oraz wynagrodzenia.
62	II/7/d	Wsparcie realizacji zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	Projekt ma na celu zaspokojenie oczekiwań kulturalnych mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego i zakłada rozwój/wsparcie oferty kulturalnej. Realizacja projektu będzie polegała na powierzeniu lub wsparciu realizacji zadań, w ramach oferowanych środków, w formie otwartego konkursu ofert dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego, w tym OPP. Planowane są dwa konkursy w ciągu roku.
63	II/8/a	Obywatelski Powiat Gniezno	Celem projektu jest dopuszczenie do współdecydowania mieszkańców o wydatkach z budżetu powiatu poprzez zgłaszanie swoich pomysłów, a następnie wybór tych, które w największym stopniu odzwierciedlają ich potrzeby. Celem projektu jest dostarczenie mieszkańcom informacji i wiedzy na temat sytuacji finansowej powiatu oraz zagadnień związanych z planowaniem budżetu, włączenie jak najszerszych grup społecznych i mieszkańców w proces planowania budżetu powiatu oraz dostarczenie decydom informacji o potrzebach, oczekiwaniach i preferencjach mieszkańców. Realizacja projektu odbywać się winna w kilku etapach: 1. zgłaszanie propozycji, 2. weryfikacja propozycji przez wydziały merytoryczne, 3. głosowanie nad propozycjami 4. wpisanie zwycięskich przedsięwzięć do projektu budżetu powiatu. Projekt dotyczyć ma głównie zadań o charakterze nieinwestycyjnym. Realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu odbywałaby się głównie w drodze otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych. Nadzór nad przebiegiem projektu sprawować winien Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich. W zależności od zgłoszonych pomysłów będą zaangażowani pozostali dyrektorzy starostwa.
64	III/1/a	Promocja Powiatu Gnieźnieńskiego poprzez działalność o charakterze sportowym	W ramach niniejszego działania dofinansowywane będą kluby sportowe z terenu powiatu, które rywalizują w rozgrywkach lig państwowych. Kluby, poprzez swoją działalność na arenie krajowej i międzynarodowej, miałyby promować Powiat Gnieźnieński. Sport może być bowiem jedną z form skutecznej promocji powiatu. Przy organizacji różnorodnych rozgrywek sportowych bardzo często z tej formy promocji i reklamy korzystają firmy, sponsorując działalność klubów oraz znaczące wydarzenia sportowe. Powiat Gnieźnieński posiada walory w zakresie sportu "zawodowego", który może być skutecznym narzędziem zainteresowania regionem ze względu na walory turystyczne, kulturowe czy rekreacyjno-wypoczynkowe. Promocja powiatu odbywać się będzie poprzez wizualizację walorów powiatu na wszelkich możliwych materiałach wydawanych przez kluby, rozpowszechnianych na wszelkich zawodach sportowych (np. ulotki, druki reklamowe, stroje zawodników, banery klubowe, spotkania z udziałem zawodników, itp.). Szczegółowy sposób promocji powiatu poprzez kluby sportowe będzie każdorazowo określony w zawieranych umowach.
65	III/1/b	Organizacja i promocja ważnych dla powiatu wydarzeń historycznych, jubileuszowych, promocyjnych oraz wizerunkowych	W latach 2014 - 2020 powiat czeka kilka ważnych wydarzeń jubileuszowych o randze ogólnopolskiej i międzynarodowej. Między innymi w roku 2016 będzie obchodzony jubileusz 1050-rocznicy Chrztu Polski. Koordynatorem obchodów niniejszego jubileuszu jest Narodowe Centrum Kultury i Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Udział w obchodach tego jubileuszu zapowiedział Papież Franciszek. Prawdopodobnie również w roku 2016 (lub w 2015) odbędzie się X jubileuszowy Zjazd Gnieźnieński. W 2015 roku przypada również 990 rocznica pierwszej koronacji królewskiej w Gnieźnie - króla Bolesława Chrobrego. Z kolei w roku 2017 przypada 600 rocznica nadania tytułu

			<p>Prymasa Polski arcybiskupowi gnieźnieńskiemu (pierwszym Prymasem był arcybiskup gnieźnieński Mikołaj Trąba). Ponadto, w roku 2018 w Wielkopolsce będzie czczony jubileusz 100-lecia wybuchu Powstania Wielkopolskiego. W okresie do roku 2020 podjęte zostaną również przygotowania do milenium pierwszej koronacji królewskiej przypadającej w roku 2025. Oprócz wyżej wymienionych, najważniejszych wydarzeń w okresie 2014 – 2020, będą obchodzone również i inne, ważne dla kraju rocznice państwowe, w których Powiat Gnieźnieński, z uwagi na swoją dotychczasową rolę historyczną i ideologiczną, winien również zaakcentować swoją obecność.</p>
66	III/1/c	<p>Tu powstała Polska - budowa i promocja marki powiatu jako miejsca, gdzie narodziła się polska państwowość</p>	<p>Powiat Gnieźnieński posiada duże walory o charakterze historyczno-kulturowym. Powiat na zewnątrz jest powszechnie identyfikowany jako miejsce związane z historią powstania państwa polskiego. Posiada swoistą markę, którą należy rozwijać.</p> <p>W związku z podjęciem intensywnych działań promocyjno - informacyjnych na rzecz średniowiecznej stołeczności miasta Poznania koniecznym jest podjęcie zintensyfikowanych działań mających na celu wypuklenie roli Gniezna - jako Pierwszej Stolicy Polski. Powiat Gniezno - kojarzony przede wszystkim poprzez Gniezno i Ostrów Lednicki, winien być jeśli nie dla wszystkich, to przynajmniej dla zdecydowanej większości Polaków miejscem, gdzie powstała Polska. Temu celowi ma służyć realizacja niniejszego projektu. W jego ramach są planowane przedsięwzięcia promocyjno - wizerunkowe oraz wspierające badania archeologiczne, mające pogłębić wiedzę na temat stołecznej roli grodów w Gnieźnie i na Lednicy. Projekt ten ma również służyć promocji dokonanych badań nie tylko w wąskim środowisku naukowców, ale również wśród osób interesujących się historią, czy wśród pasjonatów turystyki.</p>
67	III/1/d	<p>Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu poprzez posiadanie obiektów rangi ogólnopolskiej, europejskiej oraz światowej.</p>	<p>Na terenie powiatu, jak i na terenie całej Wielkopolski, nie ma żadnego obiektu na międzynarodowej liście dziedzictwa europejskiego UNESCO. Jeśli chodzi o obiekty rangi europejskiej, Wzgórze Lecha w Gnieźnie jest jedynym w Wielkopolsce i jednym z czterech miejsc w Polsce, któremu został przyznany w marcu 2007 roku Znak Dziedzictwa Europejskiego. Aktualnie trwa proces ponownej weryfikacji poszczególnych kandydatów z całej Europy w kontekście nowej listy obiektów po 2014r. Znak Dziedzictwa Europejskiego służy podkreśleniu symbolicznej wartości obiektów, które odegrały znaczącą rolę w historii i kulturze Europy lub budowaniu Unii Europejskiej, i nadaniu im odpowiedniej rangi. Ponadto, na terenie powiatu dwa obiekty posiadają status Pomników Historii - wyspa na Ostrowie Lednickim oraz Wzgórze Lecha w Gnieźnie. Pomnik Historii to jedna z czterech form ochrony zabytków wymienionych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku. Im więcej tego typu obiektów - tym znaczącej jest atrakcyjność kulturowo - turystyczna powiatu. Efektem realizacji projektu ma być utrzymanie znaku ZDE dla Wzgórza Lecha oraz poczynienie konkretnych kroków w celu wpisania obiektu z terenu powiatu na światową listę dziedzictwa UNESCO. Procedura aplikacyjna jest długoletnia, stąd zakłada się, że jest mało prawdopodobne, aby w roku 2020 udało się dokonać wpisu.</p>
68	III/2/a	<p>Promocja powiatu poprzez reklamę typu ATL i BTL</p>	<p>Celem projektu jest wykreowanie wyobrażenia na temat powiatu jako miejsca, gdzie można spędzić kilka dni. Aby to osiągnąć konieczna jest szersza promocja nie tylko walorów kulturowych powiatu, ale również rekreacyjnych i wypoczynkowych. Temu służyć może: masowa produkcja materiałów promocyjnych dystrybuowanych poza powiatem, promocja internetowa na własnej stronie turystycznej, jak również za pośrednictwem innych portali, w tym również branżowych, w mediach społecznościowych, poprzez obecność w środkach masowego przekazu - zarówno poprzez płatną reklamę, jak i wydarzenia o charakterze PR oraz emisję filmów i spotów reklamowych, poprzez udział w targach turystycznych oraz poprzez wszystkie inne kanały dystrybucji</p>

			zmieniające się wprost proporcjonalnie do postępu technologicznego. Projekt zakłada szeroko rozumianą promocję powiatu - poprzez reklamę ATL (publiczną i masową) oraz BTL (niekonwencjonalną).
69	III/2/b	Rozwój i promocja innych ponadregionalnych szlaków turystycznych przebiegających przez teren powiatu oraz szlaków powiatowych	Przez teren powiatu przebiega (oprócz Szlaku Piastowskiego) Szlak św. Jakuba. Ponadto na terenie powiatu, w okresie 2010 – 2011, zostały stworzone i oznakowane następujące szlaki turystyczne: mitów i legend, architektury drewnianej, pałaców i dworów. Wszystkie w/w szlaki powstały z inicjatywy i ze środków finansowych samorządu Powiatu Gnieźnieńskiego. Kilkuletnia trwałość projektu unijnego (w ramach którego wydano środki na oznakowanie szlaków turystycznych), jak również gospodarskie podejście do zarządzania nowo powstałymi szlakami wymaga stałej dbałości o infrastrukturę szlaku. Każdego roku w ramach niniejszego projektu będzie przeprowadzany audyt wszystkich szlaków i będzie ustalana lista koniecznych napraw czy też renowacji obiektów architektonicznych szlaków. Nie wyklucza się utworzenia jeszcze innych szlaków, np. szlaki kulinarne itp.
70	III/2/c	Rozwój i promocja turystyki aktywnej na terenie powiatu	Przez teren powiatu przebiega Piastowski Trakt Rowerowy - wielkopolski szlak rowerowy zarządzany przez samorząd województwa. Ponadto w latach 2010 - 2013 został zaprojektowany i stworzony w terenie system szlaków rowerowych w powiecie gnieźnieńskim. Jest wysoce pożądane, aby systematycznie sprawdzać jakość nowo utworzonych szlaków. Każdego roku w ramach niniejszego projektu będzie przeprowadzany audyt powiatowych szlaków rowerowych i będzie ustalana lista koniecznych napraw, czy też renowacji tabliczek i oznaczenia malowanego. W zanzadru planuje się również rozwój szlaków wodnych na terenie powiatu - na Wełnie i Małej Wełnie. Nie wyklucza się działań mających na celu promocję i rozwój innych odmian turystyki aktywnej na terenie powiatu.
71	III/2/d	Rozwój i promocja turystyki kolejowej w Powiecie Gnieźnieńskim	Turystyka kolejowa jest jednym z czterech wiodących produktów turystycznych w Wielkopolsce. Powiat jest właścicielem Gnieźnieńskiej Kolejki Wąskotorowej kursującej na odcinku 38 km pomiędzy Gniezmem a Anastazewem. GKW jest jedną z nielicznych funkcjonujących wąskotorówek w Polsce, w tym i w Wielkopolsce. Konieczna jest jednak rewitalizacja GKW - zarówno taboru, jak i torowiska. Jest to jednak możliwe tylko i wyłącznie ze środków unijnych. Projekt ma na celu poprawę atrakcyjności kolejki oraz szersze wypromowanie jej pod względem turystycznym. Na terenie Gniezna zlokalizowana jest również nieczynna parowozownia, będąca jednym z największych zabytków architektury przemysłowej w tej części Europy. Realizacja projektu winna przyczynić się do wsparcia oddolnych inicjatyw środowisk pozarządowych do stworzenia z terenu byłej parowozowni miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców i turystów. Ponadto celem projektu ma być wspieranie działań mających na celu organizację przyjazdowej turystyki kolejowej do powiatu. Zakłada się zewnętrzne pozyskiwanie środków na Gnieźnieńską Kolejkę Wąskotorową - z samorządu województwa wielkopolskiego oraz ze środków unijnych (wysokość koniecznych środków na rewitalizację taboru oraz remont torowiska i budynków - do oszacowania w przyszłości).
72	III/2/e	Zintegrowany system informacji turystycznej - kluczowy instrument profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego	Celem projektu jest skuteczna i właściwa obsługa przyjezdnych turystów przebywających na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego. Pod pojęciem zintegrowany system informacji turystycznej rozumieć należy klasyczną informację turystyczną prowadzoną w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej, punkty stałe i sezonowe IT adresowane do osób poszukujących informacji turystycznej, statyczne urządzenia informacji turystycznej w postaci tablic, tabliczek informacyjnych, infokiosków, mobilnych punktów IT, itp. Pod pojęciem zintegrowanego systemu informacji turystycznej rozumieć należy również broszury, informatory z szybko zmieniającymi się danymi dotyczącymi danego sezonu

			turystycznego (nie należy mylić z folderami promocyjnymi o charakterze wizerunkowym).
73	III/3/a	Gniezno Piastów na żywo	Realizacja projektu miałaby się przyczynić do wzbogacenia oferty turystycznej i kulturalnej Powiatu Gnieźnieńskiego. Założono, że w ramach projektu powstanie gród gnieźnieński. Zamierzeniem jest wykorzystanie najnowszej techniki wizualno-holograficznej, która już od samego początku da wyobrażenie o całości wyglądu rekonstruowanego grodu. Gród powstawać będzie w 4 etapach: I etap - gród książęcy, II etap - drugi człon grodu, III etap - podgrodzie i wały podgrodzia, IV etap - podgrodzie i fortyfikacja. Projekt przewiduje, że gród zamieszkały byłby przez mieszkańców - społeczność z minionej epoki. Życie w grodzie toczyłoby się w trakcie jego budowy, a także po jego powstaniu, a towarzyszyć by mu mogły różnego rodzaju imprezy. Poza tym możliwy byłby przekaz telewizyjno-internetowy. Mieszkańcy grodu, budując i wykonując codzienne czynności, tak jak to było 1000 lat temu, staliby się atrakcją turystyczna i edukacyjną.
74	III/3/b	Szlak Piastowski - rozwój i promocja szlaku, kluczowego produktu turystycznego powiatu	Szlak Piastowski od roku 2011 przechodzi przeobrażenia, które zostały zapoczątkowane powołaniem, przez marszałków województw wielkopolskiego i kujawsko – pomorskiego, Rady Programowo - Naukowej ds. Szlaku Piastowskiego. Inicjatorem zmian był Powiat Gnieźnieński. Starosta Gnieźnieński jest Przewodniczącym Rady, Dyrektor Wydziału Promocji i Rozwoju - koordynatorem jego prac. W roku 2011 został przeprowadzony audyt historyczny, w roku 2012 audyt turystyczny szlaku. W okresie 2014 - 2020 jest planowana realizacja projektu unijnego, wpisanego na listę projektów kluczowych w Wielkopolsce. Planowane środki mają stanowić wkład własny projektu. Liderem projektu będzie Wielkopolska Organizacja Turystyczna, której powiat jest członkiem. Celem projektu jest rozwój i promocja Szlaku Piastowskiego, którego dwie główne trasy przecinają się w Gnieźnie. W roku 2012 szlak otrzymał certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej jako Najlepszy Produkt Turystyczny. Pośrednim celem projektu jest zdobycie za kilka lat Złotego Certyfikatu POT dla Szlaku Piastowskiego. Docelowo Szlak Piastowski ma stać się magnesem przyciągającym turystów na teren powiatu gnieźnieńskiego i najbardziej rozpoznawalnym w Polsce szlakiem kulturowym. Celem projektu jest również osiągnięcie pełnej koordynacji szlaku.